

MIĘDZYNARODOWA MOBILNOŚĆ, WSPÓŁPRACA I ROZWÓJ *w edukacji*

Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy w latach 2012-2016

MIĘDZYNARODOWA MOBILNOŚĆ, WSPÓŁPRACA I ROZWÓJ *w edukacji*

Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy w latach 2012-2016

Tytuł: Międzynarodowa mobilność, współpraca i rozwój w edukacji.
Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy w latach 2012-2016

Teksty: Beneficjenci FSS, Magdalena Gessel,
Agata Hernik-Ślusarczyk, Sylwia Iżyniec, Anna Pavlovych

Redaktor prowadzący: Sylwia Iżyniec

Redakcja i koncepcja: Anna Wdowińska

Konsultacja: Anna Bielecka, Beata Skibińska

Korekta: dr Agnieszka Karolczuk, Agnieszka Pawłowiec

Zdjęcia: Poza fotografiami, których autorzy zostali wskazani, zdjęcia pochodzą z archiwów opisywanych Beneficjentów indywidualnych i instytucjonalnych. Zdjęcie na okładce pochodzi z zasobów Fotolii.

Opracowanie graficzne i skład: Jerzy Parfianowicz

Druk: Centrum Usług Wspólnych w Warszawie

Wydawca:

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
ul. Mokotowska 43
00-551 Warszawa
tel.: 22 46 31 000
e-mail: kontakt@frse.org.pl
www.fss.org.pl

ISBN: 978-83-65591-11-1

Publikacja bezpłatna

*Publikacja dofinansowana ze środków funduszy norweskich i EOG,
pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii.*

SPIS TREŚCI

Miniglosariusz Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego	6	Uczyć się, a nie „nauczać”	41
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE)	11	Wyjazdy szkoleniowe kadry Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu i uczelni norweskich bardzo szybko zaowocowały ciekawymi pomysłami i inicjatywami	42
Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy – charakterystyka	12	Współpraca Instytucjonalna – charakterystyka działania	44
Kalendarium FSS	13	Współpraca szkół	47
Wizyty Przygotowawcze oraz Wizyty Studyjne – charakterystyka	18	Szkoła nauczycielką życia	48
Folk-duo for two flutes	20	Moda na zdrowie	50
Edvard Munch to nie tylko „Krzyk”	21	Mobilność polskich i norweskich uczniów technikum – wymiana doświadczeń edukacyjnych i kulturowych	51
Jak działa polska szkoła w Norwegii	22	Wikingowie i słowianie: przeszłość, teraźniejszość, przyszłość	52
Z Nysy do Fedje	23	Od tablicy do tabletu – podróż z tabletem szlakiem zabytków UNESCO Norwegii i Polski	53
Wymiana naukowa dla ratowania życia chorych na raka płuc	24	Szkolne Kluby Siatkarskie drogą do przyszłości	54
Współpraca z korzyścią dla studentów i pacjentów	25	Współpraca instytucjonalna uczelni	55
Dobrze jest sprawdzić swoje kompetencje	26	Kompetencje wychowawcze i społeczno-kulturowe współczesnych nauczycieli – kurs i portal edukacyjny	56
O zawodzie położnej – z socjologicznego punktu widzenia	27	SCHEDULE. Znaczenie konkursów w edukacji na poziomie akademickim	58
Warto poznać norweskie życie akademickie	28	InterUni – wsparcie internacjonalizacji. Wzmacnianie relacji między uczelnią, kandydatami, studentami, absolwentami i pracownikami przy wykorzystaniu nowych mediów	59
O partycypacji politycznej obywateli i zrównoważonym rozwoju	29	Adaptowana aktywność fizyczna – teoria i praktyka	60
Łódź ma potencjał dla turystyki filmowej	30	INNO-Connection: rozwój polsko-islandzkiego partnerstwa w dziedzinie doskonalenia kształcenia akademickiego z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej	62
Zarządzanie w turystyce – po islandzku	31	Zrównoważony rozwój w centrum uwagi	63
Norsk-Poloniae Hemiptera	32	Eye on outgoing students	64
Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni	34	Nauka logistyki i zarządzania produkcją wspomagana komputerowo (CALM)	65
Stypendium umożliwiło studentom zrealizowanie marzeń o nauce w Norwegii	38	Aktywni językowo – interAktywni w nauczaniu. Nowoczesne narzędzia i metody nauczania języków obcych w oparciu o ICT	66
Dzięki wymianie udało się odejść od utartych schematów	39		
Nowe kompetencje, nowe możliwości, nowy rozdział	40		

Praktyki czasu wolnego i percepcja natury. Polscy turyści i migranci w Islandii	67	Ekologia kulturowa – specjalność na kierunku etnologia, studia II stopnia	94
Rozwój Polskich Uczelni – ogólna charakterystyka działania	70	Edukacja środowiskowa dla zrównoważonego rozwoju w kształceniu nauczycieli	95
Unowocześnianie kształcenia	73	Zbudować ekologiczną Europę – po angielsku	96
Cyberman – realne zarządzanie w rzeczywistości wirtualnej	74	Studia II stopnia „Ekologiczna żywność i dietetyka”	97
Symulacyjne przedsiębiorstwo turystyczne jako innowacyjna metoda praktycznego kształcenia na nowej specjalności ekonomika turystyki i hotelarstwa z językiem angielskim	75	Tworzenie aplikacji mobilnych do monitoringu środowiska – nowa specjalność magisterska w języku angielskim	98
Studia II stopnia w języku angielskim: multimedia – technologie, projektowanie artystyczne, zarządzanie	76	EkoMiasto. Kształcenie na rzecz zrównoważonego, inteligentnego i partycypacyjnego rozwoju miast	99
Implementacja nowatorskiego kursu z fizjologii zwierząt dla studentów biologii przy wykorzystaniu wysoce zaawansowanych programów komputerowych	77	Innovation Management – anglojęzyczny program studiów magisterskich wspomagany nowoczesnymi technologiami informatycznymi	100
Zwiększenie atrakcyjności nauczania napędu elektrycznego poprzez uruchomienie platformy zdalnej edukacji i rozbudowę bazy laboratoryjnej	78	Troska o środowisko naprawdę się opłaca!	101
Projekty badawcze i eksperckie w społeczeństwie	79	Implementacja specjalności: „Odnawialne źródła energii i gospodarka odpadami” oraz „Ochrona i gospodarowanie zasobami przyrody”	102
Computer Aided Engineering – kierunek przyszłości	80	SUSTMAN – Przedsiębiorczość, zrównoważony rozwój i produkcja dla studentów PWSZ w Koninie	103
Wdrożenie innowacyjnych programów i form kształcenia w zakresie inżynierii telemedycznej na UTP w Bydgoszczy	81	Opracowanie modelu funkcjonowania Międzywydziałowej Szkoły Przedsiębiorczości w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie	104
Grywalizacja pomaga kształcić menedżerów	82	Uczyć zdrowego stylu życia	105
Tutoring spersonalizowany	83	Filolog dla środowiska	106
Nowa ścieżka dydaktyczna bezpieczeństwa wewnętrznego	84	Architecture for Society of Knowledge – ASK – Studia III stopnia w języku angielskim na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej	107
Welcome to MUW!	85	eCo-Solving	108
Filolog atrakcyjny na rynku pracy	86	Podnoszenie świadomości studentów nauk społecznych w zakresie środowiska i zmian klimatycznych	109
Priorytet „środowisko i zmiany klimatyczne”	88	Poradnictwo zawodowe otwarte na kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa	110
Uczyć się i współpracować z liderami	91	Wartość wielokrotnie dodana	114
Spółczeństwo prosumenckie – prosumencka energetyka	92	Podziękowania	118
Zintegrowane kształcenie z zakresu inżynierii odnawialnych źródeł energii na Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy	93		

MINIGLOSARIUSZ FUNDUSZU STYPENDIALNEGO I SZKOLENIOWEGO

NORWESKI MECHANIZM FINANSOWY oraz **MECHANIZM FINANSOWY EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO**, czyli tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG, to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE + Islandia, Liechtenstein, Norwegia). W latach 2012-2017 realizowana była druga edycja funduszy norweskich i EOG (programowana na lata 2009-2014).

PAŃSTWA-DARCZYŃCY – Islandia, Liechtenstein, Norwegia. Ze strony Darczyńców za nadzór nad funduszami odpowiadają – w przypadku Mechanizmu Finansowego EOG – Komitet Mechanizmu Finansowego, a w przypadku Norweskiego Mechanizmu Finansowego – Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

BIURO MECHANIZMÓW FINANSOWYCH (BMF) – biuro wspierające Komitet Mechanizmów Finansowych w procesie zarządzania mechanizmami finansowymi, pod względem administracyjnym mieści się w strukturze Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, jest odpowiedzialne za bieżące wdrażanie mechanizmów. Siedzibą Biura jest Bruksela.

KRAJOWY PUNKT KONTAKTOWY – odpowiedzialny za wdrażanie programów na poziomie krajowym, koordynuje i nadzoruje ten proces. W Polsce funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego pełni Ministerstwo Rozwoju.

OPERATOR PROGRAMU – instytucja odpowiedzialna za przygotowanie i wdrażanie programu. W Polsce rolę Operatora programu Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy pełni Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. Operator odpowiada m.in. za przygotowanie programu, nabór wniosków, wybór projektów i monitorowanie ich realizacji, a także za promocję programu.

Operator jest wspierany przy wdrażaniu programu przez instytucje partnerskie z Państw-Darczyńców, z którymi jest związany umowami dwustronnymi. W przypadku Polski są to:

NORWESKIE CENTRUM WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ W EDUKACJI SIU (The Norwegian Centre for International Cooperation in Education) – instytucja publiczna, promująca współpracę międzynarodową w dziedzinie edukacji i badań. Misją SIU jest wspieranie współpracy oraz mobilności, jak również przezwyciężanie barier kulturowych w komunikacji i wymianie w zakresie edukacji na poziomie międzynarodowym. Centrum zostało powierzone ważne zadanie koordynacji krajowych działań w zakresie internacjonalizacji, zgodnie z norweskimi priorytetami w tej dziedzinie. SIU jest norweską agencją zarządzającą

programami międzynarodowymi i krajowymi inicjatywami związanymi z edukacją. Centrum jest również odpowiedzialne za promocję Norwegii jako kraju otwartego na osoby przyjeżdżające w celu podjęcia nauki i prowadzenia badań, wspiera proces internacjonalizacji kształcenia i uczenia się.

→ www.siu.no

ISLANDZKIE CENTRUM BADAŃ RANNIS (The Icelandic Centre for Research) wspiera badania, studia naukowo-badawcze, rozwój techniczny i innowacje w Islandii. RANNIS ściśle współpracuje z islandzką Radą ds. Nauki i Polityki Technologicznej oraz zapewnia profesjonalne wsparcie przy opracowaniu i wdrażaniu polityki ds. nauki i technologii w Islandii. RANNIS zarządza strategicznymi programami badawczymi oraz funduszami przyznawanymi na zasadach konkursów wniosków, koordynuje i promuje uczestnictwo Islandii w międzynarodowych projektach z dziedziny technologii i badań, monitoruje istniejące zasoby i osiągnięcia w zakresie badań i technologii, promuje w społeczeństwie islandzkim wiedzę na temat badań i innowacji.

→ <http://www.rannis.is>

AGENTUR FÜR INTERNATIONALE
BILDUNGSANGELEGENHEITEN

AGENCJA DS. KSZTAŁCENIA MIĘDZYNARODOWEGO AIBA (Agentur für Internationale Bildungsangelegenheiten) – administruje projektami regionalnymi i międzynarodowymi w sferze kształcenia i edukacji, m.in. programem dotyczącym kształcenia zawodowego. Agencja odpowiada za wdrażanie w Liechtensteinie Krajowych Ram Kwalifikacji. Od 2008 AIBA jest również punktem kontaktowym dla funduszy stypendialnych wdrażanych w ramach Mechanizmów Finansowych.

→ <http://www.eeagrants-li.com/>

Wszystkie wspomniane instytucje partnerskie pełnią w swoich krajach rolę Narodowej Agencji Programu Erasmus+ w zakresie edukacji szkolnej, kształcenia i szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i edukacji dorosłych.

Szanowni Czytelnicy, internacjonalizacja edukacji stanowi ważny punkt programu politycznego Norwegii. W ramach programu Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy, finansowanego z funduszy EOG i norweskich, wartego 16,6 miliona euro, Norwegia zapewniła wsparcie działań ukierunkowanych na wzmocnienie systemów edukacji i zwiększenie mobilności uczniów, studentów i pracowników sektora edukacji w Europie. Program ten zapewnił możliwości współpracy na wszystkich poziomach edukacji i przyczynił się do zwiększenia liczby mobilności międzynarodowych, zacieśnienia współpracy i rozwoju sektora.

Z przyjemnością polecam Państwu niniejszą publikację, która stanowi podsumowanie czterech lat intensywnych działań w dziedzinie edukacji w ramach współpracy pomiędzy partnerami z Polski i Norwegii. Jestem bardzo zadowolony z tego, że fundusze EOG i norweskie odgrywają znaczącą rolę we wzmacnianiu dwustronnych stosunków z Polską w sektorze edukacji.

Współpraca międzynarodowa w tym sektorze ma szczególne znaczenie dla trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz rozwoju społeczno-ekonomicznego. Współpraca uczniów, studentów, instytucji i władz ponad granicami daje stymulujący efekt. Buduje lepsze zrozumienie kultur, historii, społeczeństw oraz rozwija wiedzę i umiejętności. Wielu uczniów, nauczycieli, studentów, wykładowców z Polski, będących przedstawicielami zarówno różnych typów szkół, jak i instytucji szkolnictwa wyższego, odwiedziło norweskie instytucje oświatowe, a Norwegowie skorzystali z możliwości pobytu w instytucjach partnerskich w Polsce.

Ponad 2600 studentów, nauczycieli, ekspertów i przedstawicieli kadry akademickiej uczestniczyło w mobilnościach realizowanych

Źródło: ambasady Norwegii

pomiędzy Polską a Norwegią. Uniwersytety i szkoły zrealizowały 171 projektów dotyczących współpracy instytucjonalnej, rozwoju polskich uczelni, podniesienia jakości nauczania oraz usprawnienia struktury organizacyjnej szkół. Nasze kraje zrealizowały ponad 200 umów dwustronnych. Liczby te świadczą o tym, że program stypendialny przyniósł korzyści zarówno w Polsce, jak i Norwegii, oraz że dzięki niemu nawiązano bliskie stosunki pomiędzy studentami, nauczycielami szkół i uczelni oraz instytucjami. Jestem przekonany, że wspólne doświadczenia i historie poszczególnych osób przyczyniły się do nawiązania długoterminowej współpracy pomiędzy instytucjami oświatowymi w Norwegii i Polsce.

Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy nie odniósłby tak dużego sukcesu, gdyby nie zaangażowanie i profesjonalne zarządzanie nim przez zespół Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE). Mam nadzieję, że Polska i Norwegia będą kontynuować udaną współpracę w przyszłości.

KARSTEN KLEPSVIK
Ambasador Norwegii w Polsce

Szanowni Państwo,
 wejście naszego kraju do struktur europejskich pociągnęło za sobą możliwość współuczestnictwa Polski we wspólnej polityce, mającej na celu stworzenie na terytorium Europy konkurencyjnej i dynamicznej gospodarki opartej na wiedzy, zdolnej do trwałego rozwoju i tworzącej więcej lepszych miejsc pracy. Dlatego w polityce rozwojowej duży nacisk położony został na edukację, badania naukowe oraz współpracę międzynarodową w tych obszarach. Te dziedziny mają podstawowe znaczenie dla rozwoju cywilizacyjnego Polski oraz wzrostu innowacyjności polskiej gospodarki.

W powyższe priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego naszego kraju doskonale wpisał się Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy (FSS) wdrażany dzięki środkom pochodzącym z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu w ramach Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Wsparł on rozwój kapitału ludzkiego, przyczyniając się do budowy bardziej wykształconego i tolerancyjnego społeczeństwa.

W dwóch dotychczasowych edycjach, na lata 2004-2009 oraz 2009-2014, na Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy przeznaczono ok. 30 mln euro. W tym czasie ponad 2600 osób – studentów, uczniów, nauczycieli, przedstawicieli kadry akademickiej, ekspertów – wzięło udział w wyjazdach stypendialnych oraz studyjnych do Państw-Darczyńców: Norwegii, Islandii i Liechtensteinu, a uczelnie i szkoły zrealizowały ponad 171 projektów dotyczących rozwoju polskiego szkolnictwa oraz poprawy jakości nauczania.

Podkreślić należy, że osiągnięcie bardzo dobrych rezultatów tego programu było możliwe dzięki zaangażowaniu jego bezpośrednich uczestników oraz sprawnemu zarządzaniu Funduszem przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji. Fundacja, bazując

Fot. z archiwum Ministerstwa Rozwoju

na swojej wiedzy i doświadczeniu, prowadziła regularną i owocną współpracę partnerską w dziedzinie edukacji między Polską a Państwami-Darczyńcami w ramach obu dotychczasowych edycji Mechanizmów Finansowych.

Niniejsza publikacja przedstawia rezultaty osiągnięte w ramach drugiej edycji Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego (2009-2014). Zaprezentowane w niej projekty pozwalają z całym przekonaniem stwierdzić, że pod względem udziału, jakości i różnicowania inicjatyw podejmowanych przez beneficjentów i ich partnerów, kończący się drugi okres wdrażania Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego okazał się sukcesem.

Z wyrazami szacunku,

PAWEŁ CHORĄŻY
 Podsekretarz Stanu
 Ministerstwo Rozwoju
 Krajowy Punkt Kontaktowy
 dla Funduszy EOG oraz Norweskich

W ramach bieżącego Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego realizujemy programy stypendialne w 11 krajach europejskich. Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy z Polski, o łącznej wartości 16,6 mln euro, jest największym z nich.

Norweskie Centrum Współpracy Międzynarodowej w Edukacji z siedzibą w Bergen, wraz z RANNIS w Islandii i AIBA w Liechtensteinie, są partnerami polskiego programu w Państwach-Darczyńcach. Naszym odpowiednikiem w Polsce jest Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) z siedzibą w Warszawie. Mieliśmy przyjemność współpracować z wysoce profesjonalnym i kompetentnym zespołem FRSE i z zadowoleniem obserwujemy wspaniałe rezultaty naszych wspólnych wysiłków na rzecz współpracy w dziedzinie edukacji pomiędzy naszymi krajami.

W porównaniu z innymi krajami polski Fundusz miał wyjątkowe wyniki, zarówno pod względem mobilności studentów i pracowników uczelni, jak i w ramach projektów współpracy dwustronnej realizowanych z instytucjami w Norwegii, Islandii i Liechtensteinie. Jak dotąd, w ramach programu trwającego około trzech lat, ponad 750 studentów z Polski studiowało na uczelniach w Norwegii, a około 200 studentów z Norwegii otrzymało stypendia na naukę w polskich instytucjach szkolnictwa wyższego.

Projekty współpracy dwustronnej, w ramach których ponad 500 pracowników naukowych i nauczycieli akademickich z Polski odwiedziło instytucje w Norwegii, a ponad 250 odbyło mobilności w przeciwnym kierunku – okazały się ogromnym sukcesem. I w Polsce, i w Norwegii współpraca w dziedzinie edukacji ma szeroki zasięg geograficzny i obejmuje setki instytucji.

Interesującym aspektem współpracy jest fakt, że ułatwia ona transfer najnowszej wiedzy – w szczególności wiedzy eksperckiej – w obie strony. Realizowane projekty odpowiadały na potrzeby

foto. z archiwum SIU

krajowe i lokalne: tutaj chciałabym szczególnie podkreślić fakt wprowadzenia nowych kierunków studiów podyplomowych w Polsce jako rezultat współpracy w dziedzinie pionierskich badań oraz podniesienia jakości programów kształcenia, m.in. dzięki podjęciu zagadnień takich, jak środowisko i zmiany klimatyczne.

Na poziomie instytucjonalnym administratorzy programu oraz realizatorzy projektów zbudowali wartościową sieć, która będzie użyteczna podczas realizacji przyszłych przedsięwzięć obejmujących współpracę dwustronną i wielostronną.

Na poziomie ogólnym współpraca przyczyniła się do lepszego wzajemnego zrozumienia systemów edukacji i kultur.

Udało nam się zaangażować przedsiębiorstwa, instytuty badawcze i instytucje oświatowe działające we wszystkich sektorach edukacji: od uniwersytetów i kolegiów, do szkół średnich, a nawet podstawowych. Współpraca w dziedzinie edukacji zdecydowanie przyczyniła się do zbliżenia naszych społeczeństw i zapewniła podstawę trwałej przyjaźni.

VEENA GILL

Starszy Doradca
Norweskie Centrum Współpracy
Międzynarodowej w Edukacji (SIU)

Szanowni Państwo, podstawowym i najważniejszym elementem tworzącym strukturę państwa, kształtującym potencjał naukowy oraz budującym siłę gospodarki są ludzie. Wybitny teoretyk zarządzania, prof. Peter F. Drucker zwykł mawiać, że „jedyne zasoby zdolne do powiększania się – to zasoby ludzkie. Wszystkie inne podlegają prawom mechaniki. Można je wykorzystywać lepiej lub gorzej, ale nie mogą one dać więcej niż suma tego, co włożono”. Jesteśmy niezwykle zbudowani faktem, że inwestowanie w kadry tworzące system edukacji i szkolnictwa wyższego są dla nas i naszych zagranicznych partnerów priorytetem.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji miała w minionych latach zaszczyt być operatorem kluczowego programu wspierającego rozwój naszego potencjału edukacyjnego, jakim jest Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy. Jego druga, niezwykle udana edycja właśnie dobiegła końca. FSS udało się odnieść sukces w realizacji dwóch podstawowych założeń – zwiększenia mobilności studentów oraz pracowników szkół wyższych, a także w rozszerzeniu i pogłębieniu współpracy instytucjonalnej pomiędzy placówkami edukacyjnymi działającymi w Polsce oraz w Norwegii, Islandii i Liechtensteinie, czyli w Państwach-Darczyńcach. Najlepszym potwierdzeniem wartości dodanej i skali wsparcia są doskonałe projekty, których w Polsce – największym beneficjencie programu z budżetem wynoszącym 16,6 mln euro – zrealizowano ponad 460.

Fundusz przyczynił się do poprawy kształcenia w naszych placówkach edukacyjnych, zwiększył innowacyjność i atrakcyjność systemu edukacji oraz zapoczątkował długotrwałą współpracę między uczelniami, która ułatwia wdrażanie pozytywnych zmian w oparciu o modele skandynawskie. Efekty programów możemy obserwować już teraz, patrząc na rosnącą skuteczność kształcenia i poprawiającą się jakość prowadzenia badań.

Fundusz stanowił znaczący wkład w karierę naukową i rozwój studentów, dydaktyków oraz kadry administracyjnej. Podniósł kompetencje językowe oraz umiejętności międzykulturowe nauczycieli i uczniów dzięki realizacji licznych wymian międzyszkolnych oraz wizyt studyjnych. Wnioskodawcami projektów

od lewej: dr Paweł Poszytek, Anna Salomończyk-Mochel, Andrzej Wyczawski, Aleksandra Ścibich-Kopiec

mogły być szkoły i uczelnie oraz wszelkie instytucje i organizacje działające w obszarze edukacji formalnej, na wszystkich poziomach kształcenia: podstawowym, średnim, wyższym, zawodowym i kształcenia osób dorosłych.

Założenia FSS bardzo dobrze wpisały się w europejską strategię na rzecz zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju „Europa 2020” oraz w Strategiczne Ramy Europejskiej Współpracy w dziedzinie Kształcenia i Szkolenia „ET2020”. Koniec drugiej edycji Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego jest dla nas początkiem przygotowań do kolejnej fazy programu. Przedstawimy w nim nowe wyzwania i cele szczegółowe, które uczynią ofertę FSS jeszcze bardziej atrakcyjną i przyjazną, a przede wszystkim – możliwie dobrze odpowiadającą na potrzeby polskiej edukacji.

Publikacja, którą oddajemy w Państwa ręce, jest próbą podsumowania osiągnięć i wpływu, jaki na polską oświatę i szkolnictwo wyższe wywarły projekty realizowane dzięki środkom Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Jesteśmy przekonani, że kolejne edycje Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego przyniosą wiele doskonałych przedsięwzięć. W kolejnych latach nasze cele nie powinny ograniczać się tylko do zmniejszenia różnicy poziomu pomiędzy polskim a skandynawskimi systemami edukacji. Musimy sami tworzyć dobre praktyki i wyznaczać nowe standardy, które będą wzorem dla innych.

Życzymy Państwu inspirującej lektury i wielu nowych, wyjątkowych pomysłów na kolejne projekty!

ZARZĄD FUNDACJI ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI (FRSE) – OPERATOR FUNDUSZU STYPENDIALNEGO I SZKOLENIOWEGO

Powołana w 1993 roku Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) pomaga reformować i unowocześniać polską edukację na każdym z poziomów kształcenia. Dzięki dofinansowywaniu projektów edukacyjnych daje możliwość zdobywania zarówno wiedzy w zakresie edukacji formalnej, jak i pozaformalnej, praktycznej, podstawowej oraz specjalistycznej. Fundacja jest od ponad 20 lat jedyną w Polsce instytucją z tak ogromnym doświadczeniem w zarządzaniu kilkunastoma edukacyjnymi programami europejskimi.

Początkowo Fundacja realizowała programy finansowane z funduszu PHARE (TEMPUS, TESSA, TERM i SMART). Kilka lat później, w 1998 roku, gdy Polska jako kraj stowarzyszony z Unią Europejską rozpoczęła realizację edukacyjnych programów wspólnotowych, FRSE stała się polską Narodową Agencją programów Socrates i „Młodzież dla Europy”. W latach 2007-2013 koordynowała w Polsce programy „Młodzież w działaniu” oraz „Uczenie się przez całe życie” (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius i Grundtvig). Wiarygodność Fundacji przełożyła się na zaufanie, jakim ją obdarzono, powierzając jej funkcję Narodowej Agencji Programu **Erasmus+** na lata 2014-2020.

Fundacja wspiera również współpracę z krajami Partnerstwa Wschodniego poprzez:

- **Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży**
- **Polsko-Ukraińską Radę Wymiany Młodzieży**
- **Centrum Współpracy SALTO z Krajami Europy Wschodniej i Kaukazu**

FRSE od 2008 roku (dwie edycje programu) jest też Operatorem **Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego** działającego w ramach EOG oraz grantów norweskich, a w latach 2009-2015 pełniła rolę punktu kontaktowego **Funduszu Stypendialnego Sciex-NMSch** w Polsce.

FRSE realizuje także działania w ramach **Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (PO WER 2014-2020)**.

Głównym celem Fundacji jest szeroko rozumiane wspieranie działań na rzecz reformy i rozwoju systemu edukacji w Polsce. Fundacja realizuje swój cel statutowy m.in. poprzez:

- obsługę programów międzynarodowych w dziedzinie edukacji;

- wspieranie prac analitycznych i studialnych wspomagających projektowaną reformę edukacji;
- programowanie współpracy polskich placówek edukacyjnych z ośrodkami zagranicznymi;
- podejmowanie coraz szerszej współpracy z polskimi i zagranicznymi instytucjami oraz organizacjami edukacyjnymi.

Działania Fundacji wspomagają podnoszenie jakości kształcenia i tworzą sprzyjający grunt do reformowania i rozwoju systemu edukacji w Polsce. Programy zarządzane przez FRSE uwzględniają szereg inicjatyw Unii Europejskiej, wśród których priorytetowe znaczenie mają:

- zwiększenie inwestycji w zasoby ludzkie;
- zwalczanie podziałów i nierówności społecznych;
- wspieranie dążeń do zdobywania wiedzy;
- promowanie współpracy prowadzącej do podwyższania jakości usług edukacyjnych;
- promowanie kształcenia w trakcie całego życia człowieka.

Od 2011 roku FRSE posiada certyfikat zgodności systemu zarządzania jakością z normą ISO 9001:2008 w zakresie zarządzania międzynarodowymi i krajowymi programami edukacyjnymi.

FUNDUSZ STYPENDIALNY I SZKOLENIOWY – CHARAKTERYSTYKA

Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy powstał na mocy *Memorandum of Understanding wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014 pomiędzy Islandią, Księstwem Liechtenstein i Królestwem Norwegii a Polską*, jak również na mocy *Memorandum of Understanding wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 pomiędzy Królestwem Norwegii a Polską*.

Trzy kraje EFTA (Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu) będące zarazem członkami EOG (Europejskiego Obszaru Gospodarczego) – Norwegia, Islandia i Liechtenstein, zaoferowały Polsce bezzwrotną pomoc finansową w postaci dwóch instrumentów pod nazwą Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy, zwanych również funduszami norweskimi.

Głównym celem Funduszu jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz do wzmacniania stosunków dwustronnych w dziedzinie edukacji pomiędzy Polską a Norwegią, Islandią i Liechtensteinem.

W latach 2008-2011, w ramach pierwszej edycji Funduszu, rozdyponowane zostały środki w łącznej wysokości 13,3 mln euro. W latach 2009-2014 środki pomocowe wyniosły łącznie **16,6 mln euro**, projekty wdrażano do roku 2016.

Operatorem Programu Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy jest od 2008 roku Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – instytucja zarządzająca m.in. najważniejszymi programami edukacyjnymi Unii Europejskiej (www.frse.org.pl).

Celem Funduszu jest wzmacnianie potencjału ludzkiego oraz poszerzanie wiedzy poprzez:

- zwiększenie mobilności studentów oraz pracowników szkół wyższych pomiędzy Polską a Państwami-Darczyńcami;
- rozszerzenie oraz pogłębienie współpracy instytucjonalnej i partnerstw pomiędzy instytucjami działającymi w sferze edukacji (na poziomie szkolnictwa podstawowego, wyższego, zawodowego oraz kształcenia osób dorosłych) w Polsce oraz na obszarze Państw-Darczyńców.

Inicjatywy, które mogły w ramach Funduszu uzyskać dofinansowanie, to m.in.:

- studia i praktyki studenckie;
- wizyty przygotowawcze przedstawicieli instytucji edukacyjnych w celu nawiązania bądź rozwinięcia współpracy i/lub

przygotowania wspólnego projektu w ramach pozostałych działań Funduszu;

- działania na rzecz poprawy jakości programów studiów w językach obcych oferowanych przez polskie uczelnie;
- działania zmierzające do poprawy jakości nauczania oraz zasobów dydaktycznych polskiego szkolnictwa i oświaty;
- działania służące rozwojowi oferty dydaktycznej;
- działania mające na celu zwiększenie udziału polskich instytucji edukacyjnych w programach międzynarodowych, programach wymiany uczniów i studentów oraz możliwości organizowania imprez i wydarzeń międzynarodowych.

Inicjatywy te można było podejmować w ramach czterech działań:

- **Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni** – działanie skierowane do studentów i pracowników (dydaktycznych, naukowych i administracyjnych) szkół wyższych;
- **Wizyty Przygotowawcze oraz Wizyty Studyjne** – działania skierowane do pracowników instytucji edukacyjnych;
- **Współpraca Instytucjonalna** – działanie skierowane do instytucji edukacyjnych (szkół, uczelni, ośrodków naukowych), zakładające realizację projektu wspólnie z partnerem zagranicznym;
- **Rozwój Polskich Uczelni** – działanie skierowane do polskich szkół wyższych, zakładające realizację projektów przez uczelnię, samodzielnie lub we współpracy z partnerem zagranicznym.

Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy jako jedyny program współpracuje z instytucjami partnerskimi ze wszystkich trzech Państw-Darczyńców, tj. SIU z Norwegii, RANNIS z Islandii i AIBA z Liechtensteinu.

KALENDARIUM FSS

10 i 17 czerwca 2011

Zawarcie przez Polskę (jako beneficjenta) z Norwegią, Islandią i Liechtensteinem (jako Państwami-Darczyńcami) Memorandum of Understanding – umowy międzyrządowej opisującej zasady przyznawania pomocy finansowej w ramach funduszy norweskich i EOG. Desygnowanie Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji do roli Operatora Programu Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy.

9 maja 2012

Podpisanie porozumienia pomiędzy Polską a Norwegią m.in. w sprawie programu stypendialnego. Łączna kwota drugiej edycji funduszy norweskich i EOG przeznaczona na projekty w obszarze *Badania naukowe i stypendia* to ponad 77 mln €.

11 maja 2012

Uroczysta inauguracja II edycji Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego z udziałem norweskiej pary królewskiej i polskiej pary prezydenckiej.

Budżet programu wynosił początkowo 11,1 mln €, a na realizację projektów została przeznaczona kwota ponad 10 mln €.

14 grudnia 2012

Podpisanie umowy między FRSE a Ministerstwem Rozwoju w sprawie realizacji programu Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy w Polsce.

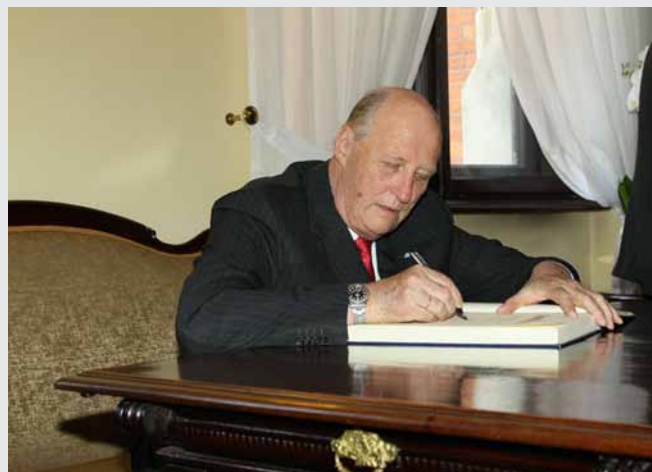
7 stycznia – 6 marca 2013

I nabór wniosków do działania Wizyty Przygotowawcze

➤ alokacja 200 000,00 €

⬇ 86 wniosków złożonych

📄 52 wnioski zatwierdzone do dofinansowania na kwotę ponad 79 tys. €

Jot. z archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego

Jot. z archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego

1 marca – 30 kwietnia 2013

I nabór wniosków do działania
Mobilność Studentów
i Pracowników Uczelni

🔄 alokacja 1 793 333,50 €

⬇️ 34 wnioski złożone

📄 31 wniosków zatwierdzonych
do dofinansowania na kwotę
1 298 412,45 €
(5 407 628,19 zł)

8 kwietnia – 7 czerwca 2013

I nabór wniosków do działań
Współpraca Instytucjonalna
i Rozwój Polskich Uczelni

Współpraca Instytucjonalna

🔄 alokacja 1 873 333,00 €

⬇️ 46 wniosków złożonych

📄 25 wniosków
zatwierdzonych do
dofinansowania na kwotę
1 873 332,91 €

Rozwój Polskich Uczelni

🔄 alokacja 2 866 666,50 €

⬇️ 139 wniosków złożonych

📄 19 wniosków
zatwierdzonych do
dofinansowania na kwotę
2 858 984,24 €
(11 951 697,73 zł)

4 grudnia 2013 – 16 maja 2014

II nabór wniosków do Wizyt
Przygotowawczych

🔄 alokacja 177 284,00 €

⬇️ 156 wniosków złożonych

📄 120 wniosków
zatwierdzonych do
dofinansowania na kwotę
174 556,58 €
(732 125,12 zł)

3 lutego – 2 kwietnia 2014

II nabór wniosków do działania
Mobilność Studentów
i Pracowników Uczelni

🔄 alokacja 1 600 000,00 €

⬇️ 31 wniosków złożonych

📄 29 wniosków
zatwierdzonych do
dofinansowania na kwotę
1 439 915,65 €
(6 092 571,11 zł)

27 marca – 27 maja 2014

II nabór wniosków do działania
Rozwój Polskich Uczelni, priorytet
„Środowisko i zmiany klimatyczne”

🔄 alokacja 5 049 182,00 € 1

⬇️ 124 wnioski złożone

📄 38 wniosków
zatwierdzonych do
dofinansowania na kwotę
5 049 181,81 €
(21 094 976,70 zł)

Przeprowadzenie drugiego
naboru wniosków w 2014 roku
było możliwe dzięki zwiększeniu
alokacji dla Funduszu o kwotę
5 049 182 EUR przeznaczoną na
projekty związane z problematyką
środowiska i zmian
klimatycznych.

Budżet całkowity programu
osiągnął dzięki zwiększeniu
kwotę 16,6 mln €,
z czego 5 mln € pochodziło
z Mechanizmu Finansowego
EOG, 10 mln € z Norweskiego
Mechanizmu Finansowego,
a pozostałe 10% z budżetu
państwa polskiego.

2 lutego – 2 kwietnia 2015

III nabór wniosków do działania
Mobilność Studentów
i Pracowników Uczelni

alokacja 1 600 000,00 €

35 wniosków złożonych

31 wniosków
zatwierdzonych do
dofinansowania na kwotę
1 790 055,35 €
(7 576 230,27 zł)¹

18 listopada 2015

Konferencja *Green
Universities*

Celem konferencji była
wymiana doświadczeń na
temat roli wyższych uczelni
w kształtowaniu świadomości
proekologicznej poprzez
wzmacnianie kompetencji
studentów i absolwentów oraz
pracowników uczelni w zakresie
ochrony środowiska i zmian
klimatycznych.

1 kwietnia – 12 października 2016

I nabór wniosków do działania
Wizyty Studyjne

165 wniosków złożonych

117 wniosków
dofinansowanych na kwotę
ponad 830 tys. €

25 listopada 2016

Konferencja zamykająca Granty
EOG i norweskie na rzecz
międzynarodowej mobilności,
współpracy i rozwoju w edukacji

¹ Stan na dzień 31 października 2016 r.

WIZYTY PRZYGOTOWAWCZE ORAZ WIZYTY STUDYJNE – CHARAKTERYSTYKA

Wizyty Przygotowawcze to krótkie (do 5 dni roboczych) wizyty przedstawicieli instytucji edukacyjnych mające na celu:

- nawiązanie współpracy pomiędzy instytucjami;
- podtrzymanie i rozwinięcie dotychczasowych kontaktów między instytucjami;
- przygotowanie i zaplanowanie wspólnego projektu;
- wypełnienie wniosku aplikacyjnego w celu ubiegania się o dofinansowanie z Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego lub z innych programów.

Trondheim i jego środowisko akademickie to wspaniałe miejsce do pracy i do życia – twierdzi Magdalena Łazarewicz. – Pozwala na zachowanie dobrego work-life balance przy wysokiej wydajności i satysfakcji z wykonywanych zadań zawodowych.

Dwa nabory wniosków, ogłoszone w styczniu i grudniu 2013 roku, cieszyły się dużym zainteresowaniem, szczególnie wśród szkół wyższych. W ramach pierwszego naboru złożono 86 wniosków, w drugim zaś wpłynęło ich aż 152. Świadczy to o atrakcyjności działania, jego rosnącej popularności oraz chęci nawiązywania kontaktów z instytucjami z Państw-Darczyńców w celu realizowania międzynarodowych projektów edukacyjnych. W latach 2013-2014 zrealizowano 172 wizyty i tyle samo mobilności indywidualnych.

Całkowita alokacja (środki z funduszy norweskich oraz funduszy EOG 2009-2014 wraz z wkładem krajowym) na dwa nabory wniosków w ramach działania Wizyty Przygotowawcze wyniosła ponad **250 tys. €**. Środki przeznaczone na Wizyty Studyjne wyniosły natomiast ponad **850 tys. €**.

95 / 2

ISLANDIA

184 / 4

NORWEGIA

11 / 294

POLSKA

13 / 5

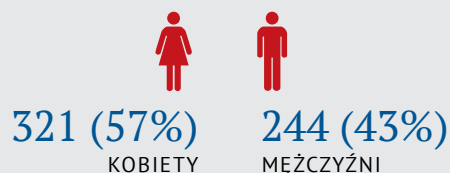
LIECHTENSTEIN

LICZBA WIZYT ZREALIZOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH
KRAJACH / LICZBA WIZYT DLA POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW
WYSYŁAJĄCYCH

W kwietniu 2016 roku Operator ogłosił nabór uzupełniający na działanie *Wizyty Studyjne*. Było to możliwe dzięki uzyskaniu zgody na wykorzystanie na ten cel środków zaoszczędzonych lub niewydatkowanych w ramach wcześniejszych naborów. Oferta skierowana była do tego samego typu instytucji co *Wizyty Przygotowawcze* i miała na celu przede wszystkim:

- podtrzymanie i rozwinięcie dotychczasowych kontaktów międzyinstytucjonalnych;
- ewaluację i podsumowanie zrealizowanych projektów;
- zapewnienie trwałości rezultatów zrealizowanych projektów;
- nawiązanie współpracy pomiędzy instytucjami;
- przygotowanie i zaplanowanie wspólnego projektu, w tym wypełnienie wniosku aplikacyjnego w celu ubiegania się o dofinansowanie z innych programów europejskich.

LICZBA ZREALIZOWANYCH MOBILNOŚCI Z UWZGLĘDNIENIEM PODZIAŁU NA PŁEĆ UCZESTNIKÓW

RODZAJE INSTYTUCJI BIORĄCYCH UDZIAŁ W WIZYTACH INSTYTUCJE Z PAŃSTW-DARCZYŃCÓW

SZKOŁY ŚREDNIE	15
UCZELNIE WYŻSZE	226
INSTYTUTY BADAWCZE	22
FIRMY I PRZEDSIĘBIORSTWA	8
WŁADZE I SPOŁECZNOŚCI LOKALNE	26
NGO	2
INNE	4
ŁĄCZNIE	303

INSTYTUCJE Z POLSKI

SZKOŁY ŚREDNIE	23
UCZELNIE WYŻSZE	264
INSTYTUTY BADAWCZE	15
INNE	1
ŁĄCZNIE	303

W okresie od 1 kwietnia do 12 października 2016 roku złożono 165 wniosków na wizyty studyjne, z czego 117 wniosków na kwotę 837 000 € zostało zatwierdzonych do dofinansowania.

Podczas kilkudniowej wizyty przygotowawczej można spotkać wiele osób, nawiązać nowe kontakty, zebrać sporo materiałów, zobaczyć kilka wystaw, a do tego powrócić do ulubionych zakątków miasta Oslo – mówi Anna Ptak-Gusin – Z pewnością potrzebna jest bardzo dobra organizacja czasu i skupienie energii na różnych działaniach.

Zainteresowanie ponownie było duże i wyczerpało dostępne środki finansowe. Wszystkie nabory – i do Wizyt Przygotowawczych, i Studyjnych – organizowane były w trybie on-going, czyli w miarę napływu wniosków, aż do wyczerpania dostępnych środków.

Z uwagi na możliwość zaplanowania w jednym wniosku wizyty studyjnej nawet 10 osób z jednej instytucji macierzystej ponad 300 osób uzyskało możliwość wyjazdu.

Łącznie w ramach wizyt zrealizowanych zostało ponad 560 mobilności indywidualnych.

WNIOSKODAWCY I PARTNERZY

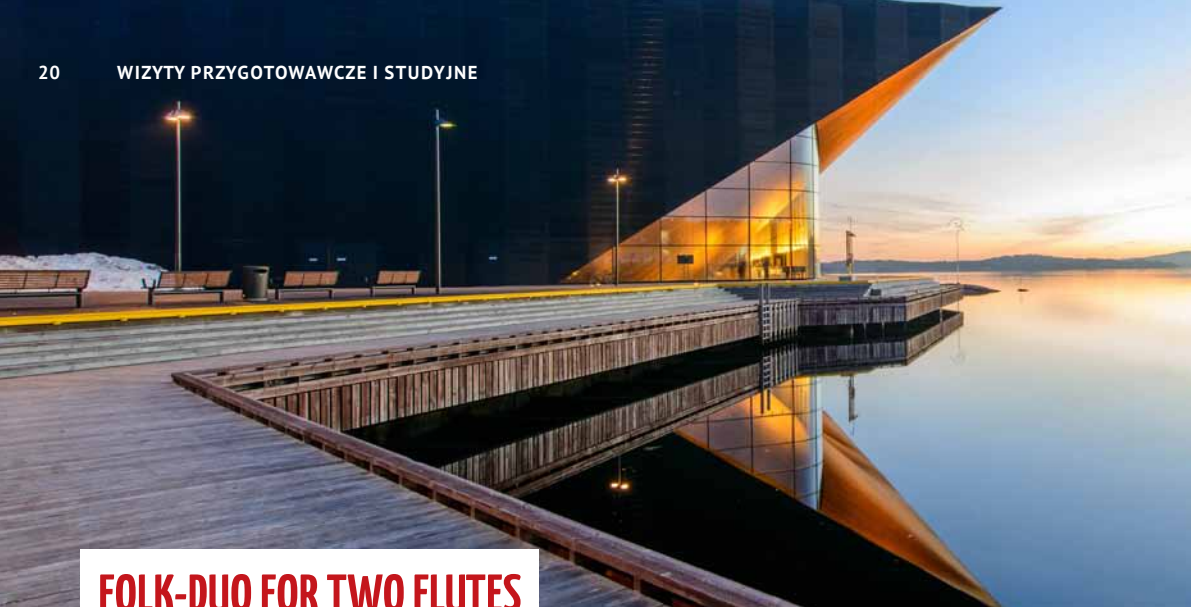
Do ubiegania się o dofinansowanie wizyt uprawnione były polskie instytucje edukacyjne zainteresowane późniejszą realizacją projektu we współpracy z instytucją z Państw-Darczyńców. Uprawnione do udziału były także instytucje z Norwegii, Islandii oraz Liechtensteinu, które planowały realizację projektu w partnerstwie z instytucjami edukacyjnymi z Polski. Uczestnikiem indywidualnym wizyty przygotowawczej oraz studyjnej mogła być osoba zatrudniona w instytucji wnioskującej.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

Dofinansowanie w ramach *Wizyt Przygotowawczych* obejmowało wyjazdy pracowników trwające od 1 do 5 dni roboczych, a w przypadku *Wizyt Studyjnych* – do 10 dni. Na podróż można było przeznaczyć dodatkowo maksymalnie 2 dni.

Wizyta przygotowawcza daje ogromne możliwości, przede wszystkim zapoznania się z życiem akademickim uczelni norweskiej – podkreśla Małgorzata Szews. – Można w jej trakcie zaobserwować standardy funkcjonujące na uczelni goszczącej, życie studenckie, architekturę budynków akademickich, która w Norwegii w specyficzny sposób łączy tradycję z nowoczesnością.

Najczęściej wnioskowano o organizację wizyt w Norwegii, z uwagi na największą liczbę potencjalnych instytucji partnerskich. Druga w kolejności była Islandia, natomiast najmniej wizyt zostało zrealizowanych w Liechtensteinie oraz w Polsce. Mniejsze od spodziewanego zainteresowanie wizytami w Polsce po części wynikało z faktu, iż tego typu działanie było w tym samym terminie dostępne również w ramach funduszy wdrażanych w pozostałych krajach programu (np. Węgry, Czechy), a potencjał współpracy instytucjonalnej ze strony Państw-Darczyńców jest ograniczony.

fot. Rune Eilertsen (CC BY-NC 2.0)

FOLK-DUO FOR TWO FLUTES

Muzyka to język uniwersalny – przekonała się o tym po raz kolejny dr hab. Ewa Murawska z Akademii Muzycznej w Poznaniu podczas wizyty w Norwegii.

Pięć pracowitych, wypełnionych spotkaniami dni wizyty przygotowawczej wystarczyło zarówno do nawiązania nowej, jak i podtrzymania dotychczasowej współpracy uczelni.

Współpraca dr hab. Ewy Murawskiej, prowadzącej klasę fletu na Wydziale Instrumentalnym Akademii Muzycznej w Poznaniu, z krajami nordyckimi sięga roku 2003. Na początku dzięki własnym staraniom, a później dzięki m.in. programowi FSS, udało jej się zrealizować wiele projektów współpracy między Polską, Islandią i Norwegią.

W Norwegii i Islandii zaskakuje mnie dynamika rozwoju edukacji kulturalnej, czego przykładem jest choćby imponująca infrastruktura obiektów kultury.

– Zawsze szukam okazji do podróży na Islandię czy do Norwegii, ponieważ dzięki tak długotrwałej i owocnej współpracy czuję się bardzo związana z tymi społecznościami i kulturami – podkreśla dr E. Murawska.

Jednym z założeń wizyty było nawiązanie stałej współpracy między Akademią Muzyczną w Poznaniu i Uniwersytetem Agder. Polska i norweska uczelnia ustaliły strategię działań na kilka następnych lat. Udało się też stworzyć plany wspólnych aktywności w dziedzinie edukacji, nauki i sztuki między artystami i instytucjami z Polski oraz Norwegii.

– Nie jest trudno rozpocząć współpracę między instytucjami czy poszczególnymi

UNIVERSITY OF AGDER

UNIVERSITY OF AGDER (UNIwersytet Agder) powstał w 1994 r. z połączenia sześciu szkół wyższych. Jego tradycja akademicka sięga roku 1839. Jest jednym z głównych uniwersytetów w Norwegii. Uczelnia ma kampusy w miastach Kristiansand (gdzie przebywała uczestniczka) i Grimstad. Ma pięć wydziałów i oferuje ponad 175 programów studiów, w tym 20 programów magisterskich i 7 programów doktoranckich. Na uczelnię składają się: Wydział Ekonomii i Nauk Społecznych, Wydział Sztuk Pięknych, Wydział Zdrowia i Nauk Sportowych, Wydział Nauk Humanistycznych i Edukacji oraz Wydział Inżynierii i Nauki. Cechą charakterystyczną studiów w departamencie muzyki klasycznej jest regularne zapraszanie profesorów wizytujących, umożliwianie studentom wyjazdów zagranicznych, udział w licznych projektach międzynarodowych oraz możliwość odbycia praktyk w filharmonii w Kristiansand lub Stravanger.

jednostkami, znacznie trudniej kontynuować ją z sukcesami przez dłuższy czas – mówi dr hab. Ewa Murawska. – Wymaga to bowiem od obu stron przede wszystkim zaufania. A dalej: zaangażowania, szacunku dla drugiej strony i wciąż na nowo rozwijanej kreatywności.

Nieplanowanym rezultatem pobytu dr hab. Ewy Murawskiej na Uniwersytecie Agder okazało się powstanie nowego utworu muzycznego „Folk-duo for two flutes”, dedykowanego jej i norweskiemu pracownikowi akademickiemu odpowiedzialnemu za przebieg wizyty.

DR HAB. EWA MURAWSKA jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu. Dysertację doktorską poświęciła w całości badaniom roli fletu w twórczości kompozytorów nordyckich.

Ewa Murawska, Wydział Instrumentalny Akademii Muzycznej w Poznaniu
Wizyta realizowana w okresie:
2-9 maja 2014
Instytucja przyjmująca:
University of Agder
Dofinansowanie:
1250 €

FSS/2013/R2/PV/W/0009

EDVARD MUNCH TO NIE TYLKO „KRZYK”

Polscy uczniowie zwykle znają tylko jedno, sztandarowe dzieło Edvarda Muncha – słynny „Krzyk”. A przecież norweski mistrz stworzył tysiące wybitnych prac. Dlatego promocja dziedzictwa kulturowego Norwegii w Polsce, a w szczególności dorobku Edvarda Muncha, to ważne i potrzebne przedsięwzięcie.

Rok 150-lecia urodzin artysty był najważniejszym wydarzeniem w dziejach Muzeum Muncha. Nigdy wcześniej nie zorganizowano tu tak wielu imprez towarzyszących ekspozycji. Co oczywiście, podstawowym celem wizyty przygotowawczej był udział w obchodach jubileuszu, przeprowadzenie rozmów, wywiadów, obejrzenie wystaw poświęconych Edvardowi Munchowi (1863-1944), prezentowanych w Nasjonalmuseet oraz Munch-museet, a także – obserwacja reakcji odbiorców na działania zaproponowane przez muzeum i miasto Oslo.

Dla historyka sztuki najważniejsza jest możliwość obejrzenia oryginalnych obiektów sztuki.

– Złożoność motywów, treści, form dzieł Muncha, a także koleje jego życia, sprawiają, iż mimo ogromnej liczby powstałych już opracowań wciąż niektóre obszary związane z jego dorobkiem pozostają terra incognita – twierdzi dr Anna Ptak-Gusin.

Bardzo istotne było zebranie materiałów potrzebnych do zaprezentowania norweskich obchodów 150-lecia urodzin Muncha w Polsce, a także uzupełnienie wiedzy na temat aktualnie prowadzonych badań i zgromadzonych w bibliotece muzeum publikacji.

– Najistotniejsze korzyści zawodowe osiągnięte podczas wizyty to uzupełnienie dotychczasowej wiedzy i doświadczenia w zakresie badań nad wybranymi aspektami życia i twórczości Muncha – mówi uczestniczka. – Pobyt posłużył też do nawiązania nowych i podtrzymania dotychczasowych kontaktów z pracownikami muzeum, które będą pomocne w realizacji moich planów naukowych i edukacyjnych – dodaje. – Na podstawie zgromadzonego materiału wygłosiłam wykład na Dolnośląskim Festiwalu Nauki: „Z Chrystianii do Paryża, Berlina i Breslau. Jubileusz 150-lecia urodzin mistrza europejskiej moderny – Edvarda Muncha”, który spotkał się z bardzo dobrym przyjęciem.

DR ANNA PTAK-GUSIN, historyk sztuki, jest wykładowcą w Szkole Wyższej Rzemiosł Artystycznych i Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Od 2010 r. współpracuje z Muzeum Muncha i prowadzi badania naukowe nad życiem i twórczością autora „Krzyku”.

fot. Kai Rune Storhagen (CC BY-NC-ND 2.0)

Anna Ptak-Gusin,
Szkola Wyższa
Rzemiosł Artystycznych
i Zarządzania we
Wrocławiu

Wizyta realizowana
w okresie:
19-25 maja 2013

Instytucja przyjmująca:
Munch Museum in Oslo

Dofinansowanie:
1750 €

FSS/2013/PV/W/0035

MUNCH
MUSEET

MUNCH-MUSEET (MUZEUM MUNCHA) jest instytucją, w której zbiorach znajduje się największa kolekcja prac Edvarda Muncha. Muzeum zostało założone przez radę miasta Oslo w roku 1963 na podstawie testamentu artysty, w którym przekazał on cały swój dorobek z ostatniego domu w Ekely. W muzeum znajdują się pracownie konserwacji papieru i malarstwa. Placówka współpracuje z wieloma instytucjami na świecie, w których zbiorach przechowywane są dzieła Muncha, w zakresie badań naukowych i wystawiennictwa.

POLISH CATHOLIC SATURDAY SCHOOL IN STAVANGER (POLSKA KATOLICKA SZKOŁA PODSTAWOWA W STAVANGER) jest szkołą prywatną współpracującą z lokalnym samorządem.

fot. Bruce Tuten (CC BY 2.0)

JAK DZIAŁA POLSKA SZKOŁA W NORWEGII

Wizyta w Polskiej Katolickiej Szkole Podstawowej w Stavanger umożliwiła profesorowi Wojciechowi Kudybie z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego zebranie informacji o problemach w nauczaniu języka polskiego za granicą.

– Poznałem całą dokumentację placówki, uczestniczyłem w zajęciach, rozmawiałem z dyrektorem i nauczycielami – wspomina uczestnik. – Byłem pod wrażeniem znakomitej pracy dyrektora szkoły Antoniego Czajkowskiego. Zaskoczył mnie także wysoki poziom współpracy placówki z lokalnym samorządem.

Wyjazd miał na celu dyskusję na temat statusu i działania szkół polonijnych za granicą, ich sukcesów i trudności oraz możliwości wspierania rozwoju edukacyjnej oferty placówki w Stavanger przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Będą to działania wielokierunkowe, m.in. do Norwegii pojadą studenci wolontariusze z UKSW, uczelnia przekaże też placówce pomoce dydaktyczne służące do nauczania języka polskiego.

Wojciech Kudyba,
Uniwersytet Kardynała
Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Wizyta realizowana
w okresie:
5-8 czerwca 2014
Dofinansowanie:
1000 €

FSS/2013/R2/PV/W/0117

Rezultatem wyjazdu stał się plan szkolenia, jakie pracownicy Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego zaoferują szkole w Stavanger. Wymierne korzyści odniesie także polska uczelnia: opracowano raport o podniesieniu jakości kształcenia na specjalizacji glottodydaktycznej w UKSW dzięki szerszemu uwzględnieniu problemów występujących w szkołach języka polskiego za granicą. Natomiast u norweskiego partnera powstał raport o podniesieniu

jakości kształcenia w szkole w Stavanger dzięki wykorzystaniu pomocy dydaktycznych i metodycznych ze strony glottodydaktyków z UKSW.

Dzięki szkoleniom wzrosła jakość kształcenia w szkole w Stavanger, a studenci wolontariusze z UKSW zdobędą unikatowe doświadczenie.

– Korzyści instytucjonalne są oczywiste: glottodydaktyka UKSW i szkoła polska w Stavanger poszerzyły wiedzę o swych mocnych i słabych stronach oraz o możliwościach współpracy – mówi prof. Kudyba. – Z zawodowego punktu widzenia – poznałem specyfikę pracy szkoły w Stavanger. Poszerzyłem też swoją prywatną bazę danych o szkołach polskich za granicą.

W przyszłości być może Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego zajmie się projektem wirtualnej bazy danych o szkołach polskich funkcjonujących poza granicami kraju.

DR HAB. WOJCIECH KUDYBA jest profesorem Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Zajmuje się filologią polską oraz współczesną polską literaturą. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół twórczości Cypriana Kamila Norwida, poezji współczesnej, problemu: duchowość a literatura.

Z NYSY DO FEDJE

Marzena Głazunow, nauczycielka w gimnazjum w Nysie, uczestniczyła w lekcjach i obserwowała życie norweskiej szkoły w Fedje. Był to dobry wstęp do wspólnych projektów obu placówek.

Marzena Głazunow jest nauczycielką dyplomowaną języka angielskiego i plastyki w Gimnazjum nr 2 im. Karpatczyków w Nysie. W okolicy tej szkoły, w której uczy się około 400 uczniów, znajdują się trzy duże osiedla. Placówka stale współpracuje ze społecznością lokalną i podejmuje działania na jej rzecz.

Szkoła w Fedje, którą nauczycielka odwiedziła w ramach wizyty przygotowawczej, funkcjonuje w zupełnie innych warunkach: mieści się na niewielkiej wyspie, uczęszcza do niej zaledwie 90 uczniów, wśród których są zarówno 6-latkowie, jak i 16-latkowie.

Polską nauczycielkę zaskoczył poziom wyposażenia małej placówki położonej na niewielkiej wyspie: laptopy dla wszystkich uczniów, kserokopiarki i drukarki, rzutniki i tablice multimedialne w każdej klasie, swobodny dostęp do wszystkich materiałów dydaktycznych, bezpłatne podręczniki, zeszyty i inne przybory szkolne. Ale powodów do zdumienia było więcej, bo w norweskiej szkole zupełnie inaczej niż u nas wyglądają kwestie dyscypliny i relacji nauczyciel – uczeń.

– Nieskrępowane przemieszczanie się uczniów w czasie lekcji, wychodzenie poza

klasę, duża swoboda w zachowaniu, zwracanie się do nauczycieli po imieniu, chodzenie po szkole w skarpetkach – wymienia uczestniczka wizyty. Dostrzegła jednak, że podejście do nauczania języków obcych jest w Fedje bardzo tradycyjne. Przy okazji przekonała się, że także norwescy pedagodzy narzekają na nadmiar dodatkowej pracy, szczególnie biurokratycznej.

Na wyspie Fedje duże wrażenie robiła bliskość przyrody, jelenie i sarny podchodzące pod domy, krajobraz pełen mniejszych i większych wysepek oraz wszechobecna woda.

Dzięki wizycie został nawiązany kontakt między obiema szkołami, podpisano deklarację współpracy w realizacji przyszłych projektów edukacyjnych. Natomiast dodatkową, niezaplanowaną korzyścią była możliwość obserwacji lekcji języka angielskiego i wymiana doświadczeń z nauczycielką tego języka w Fedje. – Dla mnie jako anglistki to spotkanie było ważne, bo dało mi inspirację i pomysły do zastosowania na moich zajęciach – podkreśla Marzena Głazunow.

MARZENA GŁAZUNOW jest nauczycielką dyplomowaną języka angielskiego i plastyki z 17-letnim stażem. Pracuje w Gimnazjum nr 2 w Nysie. Jako pedagoga interesuje ją poszerzanie horyzontów i rozwijanie motywacji uczniów do nauki języka angielskiego poprzez możliwość kontaktów i współpracy międzynarodowej.

Marzena Głazunow,
Gimnazjum
nr 2 im. Karpatczyków
w Nysie
Wizyta realizowana
w okresie:
20-24 maja 2014
Instytucja przyjmująca:
Fedje Primary and
Secondary School
Dofinansowanie:
1250 €

FSS/2013/R2/PV/W/0054

SZKOŁA W FEDJE jest placówką publiczną, położoną na niewielkiej wyspie w zachodniej części Norwegii. Uczęszczają do niej uczniowie w wieku od 6 do 16 lat. Placówka posiada dobrą bazę lokalową i dydaktyczną. Uczy się w niej 90 uczniów, a pracuje około 20 nauczycieli. Wszyscy uczniowie są mieszkańcami wyspy.

Źródło: Marzena Głazunow

DEPARTMENT OF CELLULAR THERAPY

(Zakład Terapii Komórkowej) jest jednostką Uniwersyteckiego Szpitala Onkologicznego w Oslo. Jest to bardzo rozbudowana instytucja, zatrudniająca wielu specjalistów i wyposażona w najnowsze urządzenia. Zakład Terapii Komórkowej spełnia standardy Good Laboratory Practice. Liczne prace badawcze zespołu owocują publikacjami w wysoko punktowanych pismach naukowych.

WYMIANA NAUKOWA DLA RATOWANIA ŻYCIA CHORYCH NA RAKA PŁUC

Zakład Terapii Komórkowej Szpitala Uniwersyteckiego w Oslo jest placówką wzorcową – zarówno pod względem wyposażenia, jak i organizacji pracy badawczej. Wizyta prof. Joanny Domagały-Kulawik z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego zainicjowała współpracę naukową pomiędzy tymi ośrodkami.

Nowotwór złośliwy płuca to jeden z najpoważniejszych problemów onkologicznych na świecie. Zrozumienie procesu jego rozwoju jest decydujące w opracowaniu skutecznych metod leczenia. Stąd wizyta prof. Joanny Domagały-Kulawik z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w Zakładzie Terapii Komórkowej Szpitala Uniwersyteckiego w Oslo, która zapoczątkowała współpracę naukową tych jednostek.

Joanna Domagała-Kulawik, Warszawski Uniwersytet Medyczny

Wizyta realizowana w okresie: 10-13 sierpnia 2014

Instytucja przyjmująca: Oslo University Hospital

Dofinansowanie: 1250 €

FSS/2013/R2/PV/W/0081

– Zakład Terapii Komórkowej Szpitala Uniwersyteckiego w Oslo został przez nas wybrany jako wiodący norweski ośrodek prowadzący badania nad fenotypem i charakterystyką molekularną macierzystych komórek raka płuca – podkreśla pani profesor.

Nowoczesny, doskonale wyposażony budynek, działanie zgodne ze standardami i świetna organizacja pracy Zakładu Terapii Komórkowej były mocnymi argumentami za rozwinięciem intensywnej wymiany naukowej. Ale nie tylko to przesądziło o decyzji o wspólnym projekcie.

– Niezwykła życzliwość gospodarzy stworzyła wspianą atmosferę do pracy – wspomina prof. Domagała-Kulawik.

Uczestniczka poznała charakter prowadzonych w zakładzie badań, w szczególności produkcji nowatorskich szczepionek. Zaprezentowała też dokonania swojej katedry oraz szczegółowo omówiła metodę BAL (pozyskiwanie, opracowywanie oraz ocena płynu z płukania oskrzelowo-pęcherzykowego – red.), która zainteresowała gospodarzy. Obserwacja pracy w norweskim ośrodku, będącym wzorem dobrej organizacji, sprawiła, że prof. Domagała-Kulawik poczyniła plany unowocześnienia swojego laboratorium w WUM.

Gdyby nie wizyta przygotowawcza, nie zmotywowałabym się do przygotowania wniosku o grant naukowy.

Bezpośrednie zapoznanie się z ośrodkiem przyjmującym i jego dokonania naukowymi oraz zainteresowanie, jakie wzbudziły osiągnięcia i możliwości oferty gościa, zmieniły nieco program merytoryczny wizyty – partnerzy skupili się na omówieniu badania stanu immunologicznego chorych przed terapią raka płuca i w trakcie niej z wykorzystaniem metody BAL. Przedyskutowali także charakter możliwych wspólnych badań, metody pobierania materiału od chorych, zabezpieczenia i transportu, z podziałem pracy między dwoma ośrodkami.

PROF. DR HAB. N. MED. JOANNA DOMAGAŁA-KULAWIK

jest specjalistą chorób wewnętrznych, chorób płuc, patomorfologii. Pracuje w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych, Pneumologii i Alergologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Przedmiotem jej badań naukowych od wielu lat jest biologia raka płuca. Jest autorką licznych publikacji z tego zakresu.

WSPÓŁPRACA Z KORZYŚCIĄ DLA STUDENTÓW I PACJENTÓW

Starzenie się społeczeństw jest wielkim wyzwaniem. Podczas wizyty dr hab. Hanny Trębacz, prorektora Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, na Uniwersytecie Islandzkim porównano modele opieki geriatrycznej w obu krajach.

Prorektor Hanna Trębacz odwiedziła na Uniwersytecie Islandzkim Institute of Continuing Education – świetnie zorganizowaną placówkę naukowo-dydaktyczną o międzynarodowym charakterze.

– Podczas wizyty zaskoczyło mnie omówienie strategii *gender equality* – równości płci w Islandii – wspomina dr hab. Hanna Trębacz.

„Occupational therapy” (terapia zajęciowa) to przyszłościowy kierunek i warto w jego kształceniu korzystać z doświadczeń islandzkich.

Uniwersytet Islandzki opracował program równości płci w dostępie do nauki i rynku pracy oraz rozpowszechniania dobrych praktyk w tym zakresie, obejmujący również wyrównywanie szans i projekty skierowane do kobiet.

Wizyta na oddziale geriatrycznym szpitala w Reykjavíku była punktem wyjścia do dyskusji o możliwościach kształcenia kadry medycznej i dydaktycznej UM w Lublinie w tym zakresie. Polskie

doświadczenia są wciąż niewystarczające, a potrzeby – stale rosną. Zagadnienie okazało się niezwykle interesujące dla obu stron w kontekście dalszej współpracy. Pani prorektor zapoznała się także z rozwiązaniami dotyczącymi nauczania w zakresie *occupational therapy* (terapii zajęciowej) – przyszłościowego kierunku prowadzonego dotychczas tylko na jednej uczelni w Polsce. UM w Lublinie jest zainteresowany wprowadzeniem tego kierunku studiów.

– Dla prorektora ds. współpracy z zagranicą poznanie specyfiki funkcjonowania międzynarodowej i multikulturowej uczelni jest bardzo cennym doświadczeniem – podkreśla dr hab. Hanna Trębacz.

Rewizyta dała uczestniczące wiedzę na temat sposobu funkcjonowania uniwersytetu, zwłaszcza organizowania procesu kształcenia, któremu w Islandii nadaje się wymiar ciągłości, jak i prowadzenia badań naukowych w międzynarodowych zespołach. Aspekty edukacyjne zostały włączone do strategii Uniwersytetu Medycznego na lata 2014-2020.

DR HAB. N. MED. HANNA TRĘBACZ od 2012 r. pełni funkcję prorektora do spraw współpracy z zagranicą i szkolenia dyplomowego Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół zagadnień dotyczących wykorzystania fizycznych metod pomiarowych w badaniach kości, jak również kolagenu w tkance kostnej i innych tkankach narządu ruchu.

Hanna Trębacz,
Uniwersytet Medyczny
w Lublinie
Wizyta realizowana
w okresie:
6-10 maja 2013
Instytucja przyjmująca:
University of Iceland
Dofinansowanie:
1250 €
FSS/2013/PV/W/0023

UNIVERSITY OF ICELAND
SCHOOL OF EDUCATION

UNIVERSITY OF ICELAND (UNIWERSYTET ISLANDZKI) jest uczelnią państwową powstałą w 1911 r., najstarszą i największą szkołą wyższą w Islandii. Należy do 300 najlepszych uniwersytetów według Times Higher Education World University Rankings. Na 25 wydziałach kształci się około 14 tys. studentów. Institute of Continuing Education, założony w roku 1983, jest największym tego typu ośrodkiem w Islandii. Oferuje obecnie około 400 kursów i programów studiów, w których rocznie uczestniczy około 12 tys. osób.

Źródło: L. Pokrzycka

DOBRE JEST SPRAWDZIĆ SWOJE KOMPETENCJE

Wizyta dr Agaty Bachórz z Uniwersytetu Gdańskiego na Uniwersytecie Islandzkim zaowocowała nie tylko złożeniem projektu, który został wysoko oceniony i dofinansowany, ale także dała uczestniczące możliwość rozwijania kompetencji w zakresie projektowej.

Doktor Agata Bachórz zajmuje się badaniem mobilności i tożsamości w Europie Środkowo-Wschodniej. Wizyta w Reykjavíku umożliwiła przygotowanie wniosku dotyczącego dużego projektu naukowego *Praktyki czasu wolnego i percepcja natury. Polscy turyści i migranci w Islandii*.

Cykl spotkań roboczych oraz opracowanie szczegółowej koncepcji dalszej współpracy stały się początkiem prac nad projektem, który został wysoko oceniony i uzyskał dofinansowanie. Ale bardzo istotne było też nawiązanie nieformalnych kontaktów z przedstawicielami polskiej mniejszości w Reykjavíku, zwiedzanie miasta i jego okolic czy udział w wykładach w Bibliotece Miejskiej.

– Wyjazd dał mi możliwość sprawdzenia własnych kompetencji poza polskim uniwersytetem, zaprezentowania się zewnętrznym odbiorcom, zastosowania w praktyce teoretycznej wiedzy na temat pracy projektowej i zarządzania projektami – mówi uczestniczka. – Udało mi się również zapoczątkować owocną współpracę naukową, która być może stworzy nowe perspektywy także dla studentów Uniwersytetu Gdańskiego – dodaje.

Poznanie lokalnego kontekstu kulturowego jest przydatne w czasie pracy nad wspólnym projektem.

Doktor Agata Bachórz wygłosiła wykład na Uniwersytecie Islandzkim, odbyła spotkania robocze z pracownikami naukowymi i administracyjnymi tej uczelni, dzięki czemu udało się opracować konkretną koncepcję współpracy oraz przygotować część wniosku aplikacyjnego. Większość prac nad wnioskiem została wykonana już po wizycie, ze znakomitą efektem.

– Wizyta przygotowawcza umożliwiła sformalizowanie współpracy – partnerzy i uczestnicy znali się już wcześniej, nadanie jej ram organizacyjnych i prawnych, które obecnie określają działania w ramach realizacji projektu – zaznacza dr Bachórz.

fot. Donna Talarico (CC BY-NC 2.0)

UNIVERSITY OF ICELAND
SCHOOL OF EDUCATION

UNIVERSITY OF ICELAND (UNIwersytet Islandzki)

jest uczelnią państwową powstałą w 1911 r., najstarszą i największą szkołą wyższą w Islandii. Należy do grona 300 najlepszych uniwersytetów według Times Higher Education World University Rankings. Na 25 wydziałach kształci się około 14 tys. studentów.

Szkoła Nauk Społecznych stanowi największą część Uniwersytetu Islandzkiego. W ramach sześciu wydziałów: Business Administration, Economics, Law, Political Science, Social and Human Sciences i Social Work, oferuje bardzo bogaty program akademicki.

Współpraca instytucjonalna Uniwersytetu Gdańskiego i Uniwersytetu Islandzkiego pozwoli uzupełnić obszary badań UG o problematykę wzorów mobilności i ponadnarodowych powiązań między Polską (konkretnie: Pomorzem) a Islandią.

DR AGATA BACHÓRZ jest adiunktem w Zakładzie Antropologii Społecznej w Instytucie Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa na Uniwersytecie Gdańskim. Jej zainteresowania naukowe dotyczą socjologii mobilności i problematyki podróży w ujęciu antropologicznym, relacji międzykulturowych oraz antropologii postkomunizmu i antropologii codzienności.

Agata Bachórz,
Uniwersytet Gdański
Wizyta realizowana
w okresie:
7-11 maja 2013
Instytucja przyjmująca:
University of Iceland
Dofinansowanie:
1250 €

FSS/2013/PV/W/0048

O ZAWODZIE POŁOŻNEJ – Z SOCJOLOGICZNEGO PUNKTU WIDZENIA

Doktor Antonina Doroszewska z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w 2013 r. obroniła pracę doktorską „Społeczne role położnych. Analiza zawodu położnej z perspektywy socjologii zawodów medycznych” i rozwija poruszoną w doktoracie tematykę we współpracy z Uniwersytetem w Bergen.

Czy status społeczny położnych jest związany z systemem ochrony zdrowia, czy zależy raczej od czynników kulturowych? Doktor Doroszewska podczas wizyty na Uniwersytecie w Bergen pracowała nad przygotowaniem wspólnego projektu poświęconego socjologicznej analizie tego zawodu w polskim i norweskim systemie ochrony zdrowia. W Zakładzie Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej, gdzie pracuje uczestniczka, kształci się studentów na kierunku położnictwo. Są tam też podejmowane badania i prace poświęcone zawodowi położnej w Polsce w perspektywie historycznej i współczesnej.

Nawiązanie współpracy z Uniwersytetem w Bergen i przygotowanie wspólnego projektu badawczego wpisuje się w obszar tej działalności. Planowane badania są ukierunkowane na porównanie statusu zawodowego

położnych w Polsce i Norwegii. Główny problem badawczy koncentruje się wokół pytania, czy status społeczny położnych jest związany z systemem ochrony zdrowia, czy też zależy raczej od czynników kulturowych, takich jak np. uwarunkowania historyczne.

Antonina Doroszewska,
Warszawski Uniwersytet
Medyczny

Wizyta realizowana
w okresie:
15-21 czerwca 2014

Instytucja przyjmująca:
University of Bergen

Dofinansowanie:
1750 €

FSS/2013/R2/PV/W/0071

UNIVERSITY OF BERGEN

UNIVERSITY OF BERGEN

(UNIwersytet w Bergen), założony w 1946 r., jest jedną z najbardziej znanych norweskich uczelni, stawiającą na akademicką różnorodność i wysoki poziom badań naukowych. Obecnie na uniwersytecie studiuje ponad 14 800 studentów, zatrudnionych jest 3600 wykładowców i pracowników. Uczelnia na sześciu wydziałach, obejmujących większość tradycyjnych dyscyplin akademickich, ma do zaoferowania 60 różnych specjalistycznych działów, instytutów i centrów naukowych.

Podczas wizyty dr Doroszewska przedstawiła na norweskiej uczelni prezentację pt. „Socjologiczna analiza zawodu położnej w Polsce – uwagi ogólne”, przeprowadziła kwerendę w bibliotece Uniwersytetu w Bergen i wyszukała prace dotyczące socjologicznej analizy zawodów medycznych w Norwegii, ze szczególnym uwzględnieniem zawodu położnej, zebrała dane dotyczące prawnych uregulowań zawodu położnej w Norwegii oraz dokumenty regulujące funkcjonowanie i finansowanie systemu ochrony zdrowia w Norwegii. Uczestniczyła również w dyskusji na temat wspólnego projektu badań.

Trudno przecenić bezpośredni kontakt z pracownikami Uniwersytetu w Bergen, którzy wykazywali duże zainteresowanie prowadzonymi przeze mnie badaniami.

– Osoby, które spotkałam w Bergen, przekonały mnie, że tematyka mojego projektu badawczego jest ciekawa, zwłaszcza z perspektywy porównawczej, i że warto ją pogłębiać – mówi dr Doroszewska.

DR ANTONINA DOROSZEWSKA jest socjolożką zdrowia, choroby i medycyny, wykładowcą w Zakładzie Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, gdzie prowadzi zajęcia z socjologii i socjologii zdrowia.

NLA | University College

NLA UNIVERSITY COLLEGE w Bergen jest uczelnią prywatną akredytowaną przez Norweską Agencję Jakości Kształcenia, co oznacza, że jej poziom i funkcjonowanie nie odbiega od poziomu reprezentowanego przez uczelnie państwowe. Placówka posiada trzy ośrodki akademickie: w Bergen, Kristiansand oraz w Oslo. Oferuje około 30 kierunków studiów I i II stopnia i stopniowo zwiększa swoją ofertę studiów w języku angielskim.

WARTO POZNAĆ NORWESKIE ŻYCIE AKADEMICKIE

Wizyta dała mi możliwość obserwacji klimatu akademickiego i funkcjonowania NLA University College w Bergen, co było dla mnie bardzo inspirujące – mówi Małgorzata Szews z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Dla osoby zajmującej się organizowaniem współpracy międzynarodowej możliwość uczestniczenia w codziennym życiu akademickim nowoczesnej norweskiej uczelni jest bardzo cennym doświadczeniem. Małgorzata Szews podkreśla, że na każdym kroku spotykała się z życzliwością i zainteresowaniem norweskich partnerów.

Małgorzata Szews,
Uniwersytet Kazimierza
Wielkiego w Bydgoszczy
Wizyta realizowana
w okresie:
27-30 maja 2013
Instytucja przyjmująca:
NLA University College
Dofinansowanie:
1000 €

FSS/2013/PV/W/0056

NLA University College to szkoła wyższa nastawiona na intensywną współpracę międzynarodową. Uczelnia jest otwarta na cudzoziemców – studiuje tu wiele osób z bardzo nawet odległych krajów Azji i Afryki. Kładzie się też ogromny nacisk na współpracę z krajami rozwijającymi się: studenci z tych państw mogą korzystać z wielu stypendiów specjalnie dla nich przeznaczonych.

Równie ważne było obserwowanie pracy uczelni, relacji międzyludzkich, sposobów wspólnego spędzania czasu. Na przykład: raz w miesiącu organizuje się spotkanie na cześć wszystkich pracowników administracyjnych, którzy mają urodziny w danym miesiącu.

Uczestniczka wzięła też udział w spotkaniu wykładowcy ze studentami kierunku Political Studies. – Pewnie z racji obowiązującej już przerwy wakacyjnej spotkanie odbyło się w uczelnianej kantynie i miało charakter przyjaznej, partnerskiej i jednocześnie pełnej wzajemnego szacunku rozmowy – wspomina Małgorzata Szews.

Doświadczenie zdobyte podczas wizyty przygotowawczej przyda się w pracy w Biurze Współpracy Międzynarodowej UKW.

Najważniejszy cel wizyty został osiągnięty: umowa między UKW i NLA University College została przedłużona na lata 2014-2020 w ramach programu Erasmus+. Umowa na wymianę studentów i pracowników akademickich podpisana na kierunek Political Studies została w roku 2014 poszerzona o dwa dodatkowe kierunki: Intercultural Studies oraz International Relations. Sama Małgorzata Szews bardzo zainteresowała się Norwegią, jej językiem, kulturą i przyrodą.

MAŁGORZATA SZEWS jest pracownikiem Biura Współpracy Międzynarodowej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Do jej głównych zadań należą: pomoc w nadzorze formalnym i opiece nad studentami oraz pracownikami akademickimi w ramach programu Erasmus+ oraz w ramach międzynarodowych umów bilateralnych.

O PARTYCYPACJI POLITYCZNEJ OBYWATELI I ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJU

Wizyta profesora Wojciecha Nowiaka, politologa z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, na Uniwersytecie w Bergen poszerzyła ramy współpracy o kolejne obszary badawcze oraz kontakty z badaczami.

Profesor Wojciech Nowiak ma ponad 20-letnie doświadczenie w kontaktach naukowych z Norwegią. Wizyta na Uniwersytecie w Bergen zainspirowała go do realizacji kolejnych wspólnych przedsięwzięć badawczych i organizacyjnych.

Kontakty osobiste dają możliwość wzajemnego poznania pojedynczych osób oraz całych zespołów badawczych. Są to bezcenne doświadczenia.

Celem tej wizyty było poszerzenie oraz pogłębienie kontaktów w sferach zainteresowań partnerów, takich jak funkcjonowanie systemów społeczno-ekonomicznych ze szczególnym uwzględnieniem zmian w *welfare state*, rozwój współczesnych demokracji uczestniczących oraz zmian w tym obszarze zachodzących w Europie Środkowej i Wschodniej, a także na terenie byłego ZSRR.

Partnerzy polscy oraz norwescy zamierzają rozszerzyć współpracę o kolejne zagadnienia związane z różnymi sferami polityki społeczno-ekonomicznej i zrównoważonego rozwoju w dobie narastających problemów społeczno-demograficznych i starzenia się społeczeństw europejskich.

UNIVERSITY OF BERGEN

UNIVERSITY OF BERGEN (UNIwersytet w BERGEN – UWb), założony w 1946 r., jest jedną z najbardziej znanych norweskich uczelni, stawiającą na akademicką różnorodność i wysoki poziom badań naukowych. Obecnie na uniwersytecie studiuje ponad 14 800 studentów, zatrudnionych jest 3600 wykładowców i pracowników.

Uczelnia oferuje szeroki wachlarz kierunków studiów. W ramach sześciu wydziałów obejmujących większość tradycyjnych dyscyplin akademickich UwB ma do zaoferowania 60 różnych specjalistycznych działów, instytutów i centrów naukowych.

– Ma to istotny wpływ na funkcjonowanie współczesnych demokracji parlamentarnych, w których rywalizacja elektoratów społecznych może być istotnym czynnikiem wpływającym na rozkład głosów – podkreśla prof. Nowiak.

Drugim obszarem współpracy była analiza sposobów zwiększania partycypacji politycznej obywateli. Doświadczenia norweskie mogą być, zdaniem profesora, przydatne do stworzenia koncepcji zwiększania partycypacji politycznej obywateli w Polsce i innych państwach Europy Wschodniej.

– Za szczególnie cenne można uznać dyskusje dotyczące dalszej współpracy z badaczami z Rokkan Center oraz z Norweskim Centrum Uniwersyteckim w Petersburgu, a także Rafto Foundation of Human Rights – uważa prof. Nowiak. – Mogą one zaowocować długofalowymi przedsięwzięciami w postaci wspólnych projektów badawczych, publikacji, konferencji, seminariów i warsztatów, a także wspólnych wniosków o środki finansowe na realizację projektów o charakterze międzynarodowym – dodaje.

PROF. UAM DR HAB. WOJCIECH NOWIAK pracuje na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM. Był stypendystą rządu norweskiego. W zakresie jego zainteresowań badawczych znajdują się m.in. problemy krajowej oraz międzynarodowej polityki społecznej, bezpieczeństwa i porządku publicznego, problemy współpracy regionalnej państw nordyckich oraz kwestie bezpieczeństwa i zwalczania terroryzmu.

Wojciech Nowiak,
Uniwersytet
im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Wizyta realizowana
w okresie:

18-24 maja 2014

Instytucja przyjmująca:
University of Bergen

Dofinansowanie:
1750 €

FSS/2013/R2/PV/W/0027

ŁÓDŹ MA POTENCJAŁ DLA TURYSTYKI FILMOWEJ

Lillehammer University College jest wiodącym ośrodkiem kształcącym kadry dla przemysłu turystycznego w Norwegii. Właśnie ze względu na jakość edukacji turystycznej oraz badania w zakresie turystyki Uniwersytet Łódzki nawiązał współpracę z tą uczelnią, aby rozwijać turystykę filmową.

Łódź bywa nazywana Hollywood, ale potencjał turystyczny miasta nie jest jeszcze wystarczająco wykorzystany. Między innymi o rozwoju turystyki filmowej rozmawiał dr Tomasz Napierała z Uniwersytetu Łódzkiego z pracownikami Lillehammer University College.

Czy dawna stolica polskiego kina przyciągnie zagranicznych turystów? Są na to duże szanse!

Doktor Tomasz Napierała od samego początku koordynuje współpracę pomiędzy Wydziałem Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego a Lillehammer University College i angażuje się we wspólne projekty.

– Lillehammer University College jest niewielką, bardzo profesjonalnie zarządzaną instytucją – podkreśla. – Z powodzeniem można rekomendować uczelnię jako partnera we współpracy międzynarodowej. Docelowo, Lillehammer University College powinien

stać się jednym z kluczowych partnerów Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Moja wizyta miała służyć zdefiniowaniu wspólnych obszarów zainteresowań w obszarze szkolnictwa wyższego i badań naukowych, a także polepszyć relacje personalne pomiędzy pracownikami, niezbędne do efektywnej współpracy – wyjaśnia dr T. Napierała.

Dzięki wizycie przygotowawczej udało się określić nowe perspektywy rozwoju międzynarodowej współpracy naukowej i dydaktycznej. Pracownicy naukowcy Lillehammer University College zaproponowali intensywny rozwój wspólnych badań w dziedzinie zagospodarowania turystycznego i turystyki filmowej.

Obie uczelnie zintensyfikują wymianę studentów w ramach programu Erasmus+. W przyszłości Uniwersytet Łódzki oraz Lillehammer University College będą oferować podwójne dyplomy studentom kierunków turystycznych. Uczelnie realizować będą także wspólne projekty edukacyjne oraz badania naukowe.

DR TOMASZ NAPIERAŁA pracuje w Zakładzie Geografii Hotelarstwa Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Jego zainteresowania badawcze to geografia hotelarstwa i geografia turystyki, analiza i planowanie strategiczne w małych i średnich przedsiębiorstwach turystycznych, metody analizy przestrzennej jako wspomagające proces zarządzania w turystyce.

.....
Tomasz Napierała,
Wydział Nauk
Geograficznych
Uniwersytetu Łódzkiego
.....
Wizyta realizowana
w okresie:
26-30 sierpnia 2014
.....
Instytucja przyjmująca:
Lillehammer University
College
.....
Dofinansowanie:
1500 €

FSS/2013/R2/PV/W/0093

**Lillehammer
University College**
Høgskolen i Lillehammer • hil.no

LILLEHAMMER UNIVERSITY COLLEGE (LUC) jest norweską uczelnią publiczną założoną w roku 1971 (jako Oppland College), swoją obecną nazwę przyjął w roku 1994. Uczelnia mieści się w budynku centrum radiowo-telewizyjnego zbudowanego na potrzeby Zimowych Igrzysk Olimpijskich w 1994 r. Studiuje tu około 5 tys. osób, pracuje 380 wykładowców i pracowników administracyjnych.

LUC oferuje takie kierunki, jak: Travel and Tourism, Business Administration, Organisation and Management, Film and Television, Health and Social Work, Humanities and Social Sciences, and graduate programs in Education, Social Policy, Health and Social Work for Children and Youth, Social Welfare, Film and TV Science. Na bazie LUC w 1997 r. powstała Norweska Szkoła Filmowa.

for. Bent Kure (CC BY-NC-SA 2.0)

ZARZĄDZANIE W TURYSTYCE – PO ISLANDZKU

Paulina Obszańska zebrała informacje na temat turystyki w Islandii przed przygotowaniem wniosku o nową specjalizację – zarządzanie w turystyce – w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie.

Uczestniczka spotkała się z pracownikami branży turystycznej, obserwowała proces umiędzynarodowienia w tych instytucjach i pracę nad zdobywaniem nowych kontaktów. Przedyskutowała z partnerami metody zarządzania islandzkimi firmami oraz niezwykle interesujący przykład współpracy turystycznej pomiędzy Islandią i Hiszpanią. Paulina Obszańska poznała także rolę samorządu w zarządzaniu turystyką, odbyła spotkania z pracodawcami i rozmowy z instytucjami, które mogłyby przyjąć polskich studentów na praktyki.

– Duże wrażenie zrobiło na mnie połączenie profesjonalizmu ze skandynawskim podejściem dążącym do zachowania równowagi między życiem zawodowym i prywatnym – podkreśla uczestniczka.

Przyjazd do Islandii umożliwił pracę z osobami i firmami działającymi w branży od wielu lat, ale dał też szansę na spotkanie z debiutantami na rynku turystycznym. Ciekawostką jest obecność w branży turystycznej Polaków, którzy najczęściej podejmują w tym sektorze pracę w sezonie letnim. Dla Pauliny Obszańskiej zaskakujące – w pozytywnym sensie – było to, jak stosunkowo niewielki kraj radzi sobie z dużą liczbą turystów.

Wizyta sprawiła, że zwracam teraz większą uwagę na sposoby przyciągania turystów do danego miejsca przez samorząd, firmy i sektor usługowy.

Wizyta umożliwiła poznanie sektora turystycznego, pracodawców, praktyków, dała obraz tego, jak wygląda zarządzanie w turystyce międzynarodowej, jakich wymaga kontaktów, umiejętności, wiedzy. Te informacje będą bardzo przydatne dla uczelni.

– Gdyby nie wizyta studyjna, nie mielibyśmy tylu materiałów do przygotowania wniosku o dofinansowanie nowej specjalizacji – mówi uczestniczka.

Paulina Obszańska, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie
Wizyta realizowana w okresie:
4–10 sierpnia 2016
Instytucja przyjmująca:
Mundo International Consulting
Dofinansowanie:
8400 €

FSS/2016/SV/W/0003

PAULINA OBSZAŃSKA jest pracownikiem Działu Współpracy Międzynarodowej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie i trenerem biznesu.

MUNDO

MUNDO INTERNATIONAL CONSULTING jest prywatną firmą turystyczną i edukacyjną, założoną w roku 2011 przez Margrét Jónsdóttir Njarðvík, małą pod względem liczby pracowników, ale wielką, jeśli chodzi o działania i ich zasięg. Mundo to nie tylko agencja turystyczna, ale instytucja edukująca, integrująca, promująca kulturę i wielojęzyczność, a także przybliżająca Islandię ludziom z całego świata.

NORSK-POLONIAE HEMIPTERA

Prowadzenie badań w zróżnicowanych warunkach terenowych i klimatycznych Norwegii było ważnym elementem wizyty studyjnej dr hab. Kariny Wieczorek z Uniwersytetu Śląskiego na Uniwersytecie w Oslo.

Podstawowym celem wizyty studyjnej dr hab. Kariny Wieczorek było podtrzymanie i rozwinięcie współpracy, nawiązanej podczas wizyty przygotowawczej w roku 2014 pomiędzy przedstawicielami Katedry Zoologii Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i Muzeum Historii Naturalnej Uniwersytetu w Oslo.

| Dla przyrodnika Norwegia to wymarzony kraj.

Odbyła się zatem ewaluacja i podsumowanie pilotażowego projektu realizowanego podczas wizyty przygotowawczej, dotyczącego porównania bioróżnorodności pluskwiaków (Hemiptera) Norwegii i Polski. Zaplanowano także strategię publikacji uzyskanych wyników badań, co zapewni trwałość rezultatów planowanego podczas wizyty studyjnej projektu naukowego *Norsk-Poloniae Hemiptera*.

W planie pobytu znalazły się również wyjazdy terenowe i zebranie materiału entomologicznego niezbędnego do realizacji projektu. – Podczas badań terenowych zaskoczyła mnie bioróżnorodność w surowych warunkach klimatu Norwegii – mówi dr hab. Karina Wieczorek.

Za jeden z najważniejszych długoterminowych rezultatów wizyty należy uznać możliwość skorzystania z materiału z kolekcji przyrodniczej Muzeum Historii Naturalnej w Oslo, poznanie organizacji kolekcji i sposobu zarządzania nią, a w dalszej perspektywie – publikowanie wspólnych prac naukowych. Wizyta wpisuje się w strategiczny cel operacyjny Uniwersytetu Śląskiego, polegający na zwiększaniu obecności uczelni w badaniach o zasięgu europejskim i światowym.

– Doświadczenia nabyte podczas badań terenowych zainspirowały mnie do aplikowania w międzynarodowym programie INTERACT, umożliwiającym naukowcom prowadzenie badań w stacjach zlokalizowanych na kole podbiegunowym, również na Svalbardzie – podkreśla uczestniczka.

DR HAB. PROF. UŚ KARINA WIECZOREK jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Katedrze Zoologii Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Autorka lub współautorka ponad 50 publikacji naukowych z zakresu taksonomii, filogenezy i bioróżnorodności pluskwiaków (Hemiptera), ze szczególnym uwzględnieniem mszyc.

UiO : University of Oslo

UNIwersYTET W OSLO jest największą uczelnią w Norwegii. Tworzy go 8 wydziałów, a w skład Uniwersytetu wchodzi również Muzeum Historii Naturalnej, biblioteka i liczne jednostki pomocnicze. Kształcenie studentów w języku angielskim realizowane jest na ponad 800 kursach. 15% studentów pochodzi z zagranicy. Uniwersytet w Oslo należy do 100 najlepszych uniwersytetów świata.

dr hab. prof. Karina
Wieczorek, Uniwersytet
Śląski w Katowicach
Wizyta realizowana
w okresie:
15–26 sierpnia 2016
Instytucja przyjmująca:
Oslo University
Dofinansowanie:
8100 €

FSS/2016/SV/W/0013

MOBILNOŚĆ STUDENTÓW I PRACOWNIKÓW UCZELNI

Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni to projekty wymiany realizowane na zasadach programu Erasmus+ przez uczelnie posiadające Kartę Erasmusa dla szkolnictwa wyższego ECHE.

Studenci polscy mogli zrealizować część studiów i praktyki w jednej z instytucji partnerskich z kraju EOG, natomiast studenci z instytucji partnerskich z Państw-Darczyńców mogli przyjechać do Polski.

Pracownicy polskich uczelni realizowali szkolenia, uczestniczyli w konferencjach i przeprowadzali wykłady w instytucjach Państw-Darczyńców. Polskie uczelnie gościły pracowników z instytucji partnerskich w celu udziału w szkoleniu lub konferencji bądź prowadzenia zajęć dydaktycznych.

O atrakcyjności działania *Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni* zdecydowały nie tylko dobre warunki finansowe (wysokość dofinansowania wypłacana uczestnikom indywidualnym). Dodatkową zachętą do nawiązywania współpracy była możliwość sfinansowania pobytu studentów oraz wykładowców z krajów EOG. Poszerzyło to ofertę edukacyjną uczelni polskich w języku angielskim, podniosło stopień umiędzynarodowienia uczelni, a wiedza przekazywana w trakcie gościnnych wykładów lub innych form zajęć dydaktycznych przedstawiała najnowsze osiągnięcia badawcze w dziedzinach, w których specjalizowali się zaproszeni wykładowcy.

Przeprowadzono trzy nabory wniosków w trzech kolejnych latach akademickich: 2013/2014, 2014/2015 oraz 2015/2016. Dofinansowano łącznie 90 projektów. W każdym kolejnym roku liczba wymian i kwota wykorzystanych środków rosła (grafika 1). Mamy nadzieję, że kontakty nawiązane pomiędzy uczelniami i naukowcami będą kontynuowane, a mobilność studentów i pracowników – rozwijana.

Dofinansowanie było przeznaczone na wyjazdy studentów trwające od 3 do 12 miesięcy oraz pracowników na okres od 1 dnia do 6 tygodni. Zrealizowano w sumie 1 195 mobilności, w tym 714 wymian studenckich i 481 wymian pracowników.

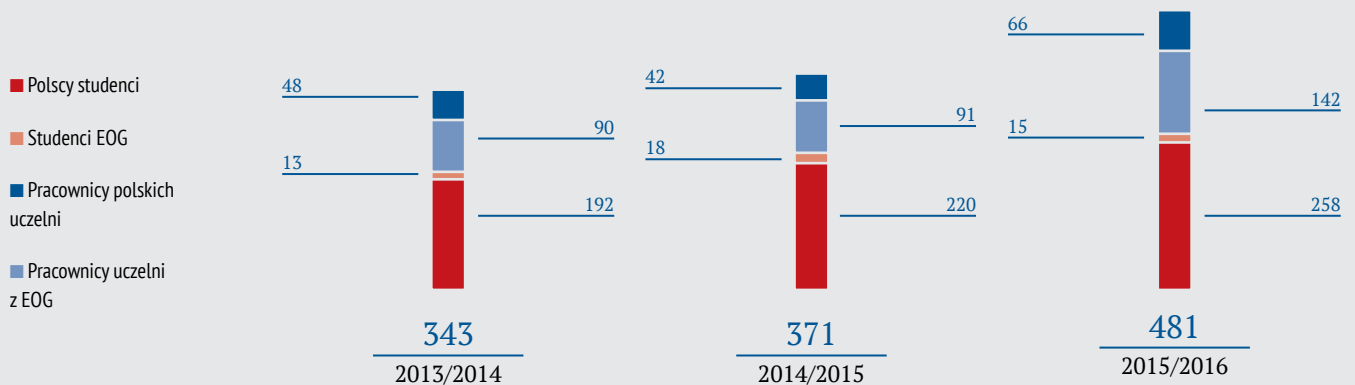
Pamiętając o tym, że wymiany pracownicze były stosunkowo krótkie, a studenckie trwały minimum 3 miesiące, warto powyższe dane liczbowe przedstawić w porównywalnych jednostkach czasu, co umożliwi realne pokazanie długości pobytu pracowników i studentów. Poniższa grafika obrazuje łączną długość zrealizowanych wymian w podziale na pracowników i studentów, wyrażoną w tygodniach (grafika 2).

Na sfinansowanie zrealizowanych wymian (grafika 3) przeznaczono ogółem 19 076 429,57 zł (4 528 383,45 €).

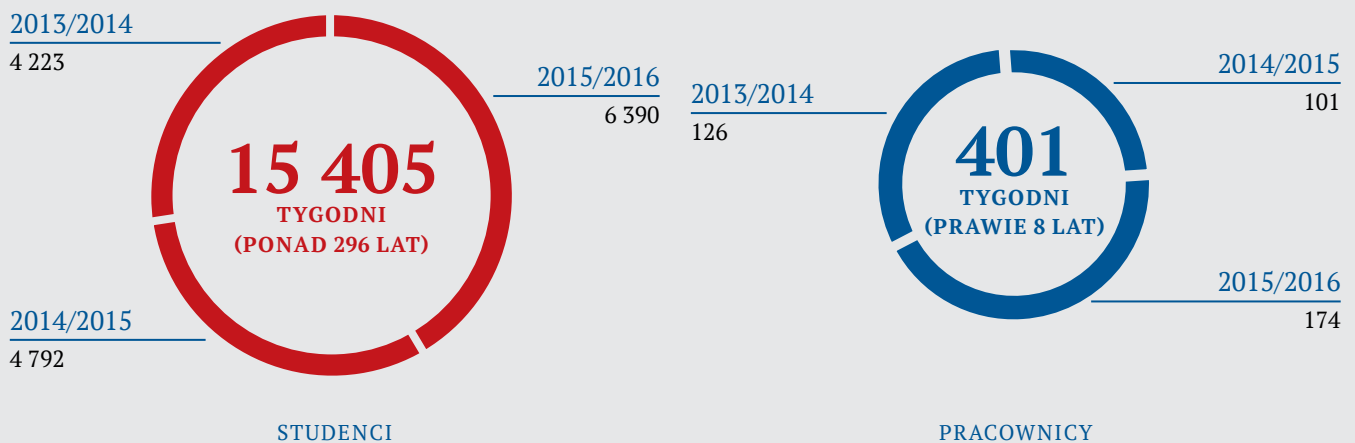
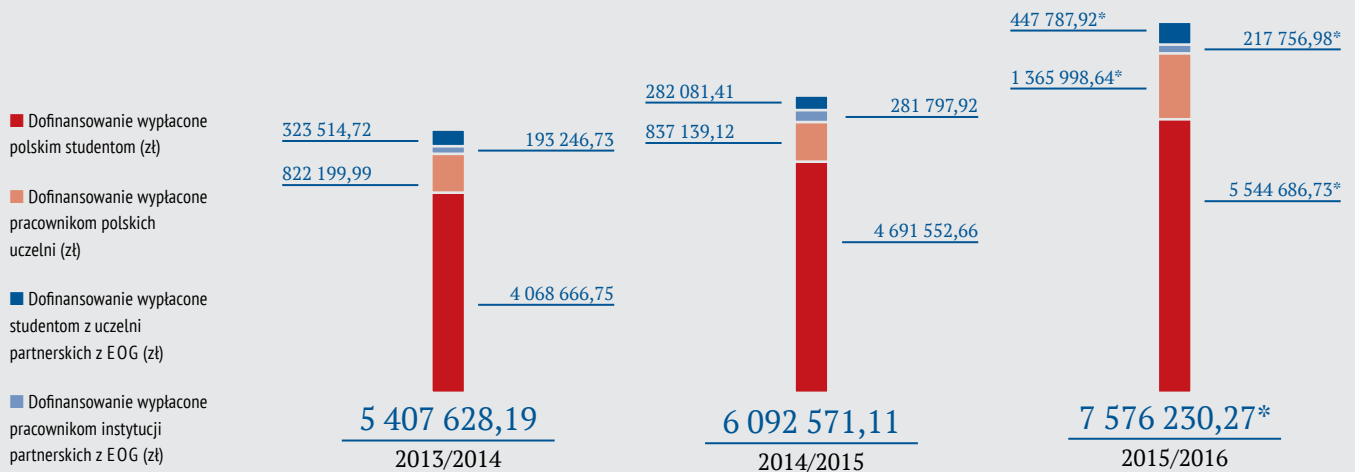
Statystyki i wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na realizację mobilności nie opisują w pełni istoty zrealizowanych działań. Aby obraz był kompletny, trzeba pamiętać o indywidualnych osiągnięciach i korzyściach uczestników, o postępach w pracy badawczej, o inspiracjach wynikłych z obserwacji i udziału w warsztatach, o zaangażowaniu w działania, do których by nie doszło, gdyby nie podjęcie wyzwania w postaci projektu międzynarodowego.

Mamy nadzieję, że efekty wymian w postaci zdobytej wiedzy i transferu dobrych praktyk z instytucji partnerskich jeszcze długo będą miały pozytywny wpływ na studentów i pracowników polskich uczelni.

1. OGÓLNA LICZBA WYMIAN W PODZIALE NA TYPY OSÓB WYJEŻDZAJĄCYCH W LATACH 2013-2016

2. PORÓWNIANIE CZASU TRWANIA WYMIAN W PODZIALE NA STUDENTÓW I PRACOWNIKÓW. ŁĄCZNY CZAS WYMIAN (LICZBA TYGODNI)

3. KWOTY DOFINANSOWANIA MOBILNOŚCI STUDENTÓW I PRACOWNIKÓW¹ W LATACH 2013-2016

¹ zawierają kwoty OM – organizacji mobilności
 * stan na dzień 7 listopada 2016

MOBILNOŚĆ STUDENTÓW I PRACOWNIKÓW UCZELNI

Gdyby nie FSS...

...Norwegia i Islandia pozostałyby terra incognita dla wielu z nas
– stwierdziła Beata Ogrodowczyk z Politechniki Łódzkiej. Co jeszcze
zyskali beneficjenci Funduszu? Oto kilka przykładów.

STYPENDIUM UMOŻLIWIŁO STUDENTOM ZREALIZOWANIE MARZEŃ O NAUCE W NORWEGII

STUDENCI

Zdobyli unikatową wiedzę z zakresu biotechnologii, a także nauczyli się pracy zespołowej w laboratorium nad realizacją projektów. Mieli też okazję realizować własne projekty badawcze. Każdy z uczestników podkreśla wzrost swoich kompetencji językowych dzięki pobytowi w Norwegii. Studenci stali się bardziej otwarci, zorientowani na osiąganie założonych celów, chętniej podejmują nowe wyzwania. Zauważalnie poprawiły się również ich kompetencje społeczne: uczestniczka programu została mentorką innych zagranicznych studentów, angażując się w *Buddy Programme*, doskonale funkcjonujący na uczelni partnerskiej.

– Z wielką przyjemnością odnotowaliśmy, że nasi studenci uzyskali bardzo dobre wyniki w nauce na uczelni partnerskiej. Stali się ambasadorami naszej uczelni za granicą. Podczas pobytu w Norwegii pracownicy Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego usłyszeli wiele dobrych opinii na temat bydgoskich studentów przebywających na stypendium – mówi Katarzyna Chmielewska, koordynator uczelniany programu Erasmus+ i FSS.

UCZELNIA I JEJ OTOCZENIE

Mobilność studentów i pracowników przyczyniła się do wzajemnej promocji

Dzięki programowi FSS miałam okazję pojechać na rok do Norwegii. Dla mnie ta wymiana była szansą na poszerzenie horyzontów, poznanie innych standardów nauczania, innej kultury, ale przede wszystkim poznanie wspaniałych ludzi z różnych krajów, nawet kontynentów. Nauka w Norwegii wygląda inaczej. W drugim semestrze mojego pobytu miałam możliwość udziału w projekcie, co w Polsce na poziomie licencjatu jest trudne. Mogłam sama przebywać w laboratorium, robić eksperymenty i musiałam samodzielnie je planować. Dało mi to niepowtarzalne doświadczenie, które wpłynie na moją przyszłość.

IWONA KORNICZ, STUDENTKA

obu miast uniwersyteckich oraz uczelni. Cenne jest też uwierzytelnienie jakości kształcenia na UKW, w szczególności na kierunku biotechnologia, co może zaowocować szybkim rozwojem współpracy dydaktycznej i naukowo-badawczej w ramach innych programów. Poprawił się także stopień internacjonalizacji UKW. Ważnym doświadczeniem było poznanie zasad funkcjonowania centrum egzaminacyjnego na uczelni norweskiej, które nie ma swojego odpowiednika na UKW ani na większości polskich uczelni. Dokonywana jest tam analiza wyników egzaminów z użyciem procentowego rozkładu ocen. Zdobycie takiego doświadczenia jest bardzo cenne dla UKW, ponieważ uczelnia musi opracować system umożliwiający podobne analizy.

FOLLOW-UP

Po zakończeniu mobilności opracowano plan stażu dla studentów z norweskiej instytucji partnerskiej w International School of Bydgoszcz (prowadzonej i nadzorowanej przez UKW). Zakłada się ożywienie wymiany pracowników i studentów obu instytucji w ramach programów mobilności.

Pracownicy uniwersytetów skorzystali na wymianie dobrych praktyk dotyczących metod kształcenia i współpracy międzynarodowej. Rozmowy dotyczące rozwoju tej współpracy, zarówno dydaktycznej, jak i naukowej, zaowocowały rozszerzeniem umowy międzyuczelnianej o kolejne kierunki studiów.

DR KATARZYNA CHMIELEWSKA – pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, koordynator uczelniany programu Erasmus na UKW od 2008 r., laureatka nagrody EDUinspirator 2014.

Beneficjent:
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (UKW)

Partnerzy:
Hedmark University of Applied Sciences (Norwegia)

Dofinansowanie z FSS:
116 742,29 zł

Okres wdrażania:
2015/2016

Koordynator:
dr Katarzyna Chmielewska

DZIĘKI WYMIANIE UDAŁO SIĘ ODEJŚĆ OD UTARTYCH SCHEMATÓW

STUDENCI

Dzięki wymianie zdobyli wiedzę merytoryczną oraz rozwinęli umiejętności interpersonalne i komunikacyjne, podnieśli poziom znajomości języków obcych. Dla wielu studentów była to pierwsza okazja do samodzielnego wyjazdu za granicę, co nauczyło ich samodzielności i radzenia sobie w nowych sytuacjach, planowania i zarządzania budżetem. Bycie uczestnikiem wymiany wymagało od studentów pewnej elastyczności, odwagi, pewności siebie i otwartej postawy. Wszystkie te przymioty stanowią zbiór tych cech osobowości, które każdy absolwent kierunków biznesowych – oprócz wiedzy czysto merytorycznej – powinien posiadać, aby być konkurencyjnym na wymagającym rynku pracy, tak lokalnym, jak i globalnym.

UCZELNIA

Wyjazd szkoleniowy w ramach programu FSS był doskonałą okazją do nawiązania bliższej współpracy z uczelnią partnerską w Islandii – Reykjavik University oraz do nawiązania kontaktów z innymi uczelniami europejskimi uczestniczącymi w *Staff Week*. Te kontakty pozwoliły rozpocząć realizację wspólnych projektów wpisujących się w strategię internacjonalizacji uczelni. Obserwowany sposób organizacji *Staff Week* stał się inspiracją do wprowadzenia nowych rozwiązań organizacyjnych podczas takiego wydarzenia na Akademii Leona Koźmińskiego (ALK). Co ważne, udział w tego typu wyjazdach pozwala oderwać się od utartych schematów pracy, co przyczynia się do rozwoju osobistego oraz zawodowego pracowników.

– Niewątpliwie zadowolenie z wizyty w ALK wyraził goszczący u nas profesor z Agder Univeristy, który podczas swojego pobytu spotkał się ze słynnym amerykańskim ekonomistą, profesorem Jamesem Galbraithem – mówi Valentyna Gumińska, dyrektor Biura Współpracy z Zagranicą ALK.

FOLLOW-UP

Wymiana pracowników z zagranicznymi partnerami przekłada się na rozwój współpracy w sferze badań naukowych, dotyczących takich dziedzin, jak Management, Marketing, Law, Finance and Accounting, Corporate Governance i – szczególnie w przypadku ALK i Reykjavik University – Business Ethics. Efektem takich działań jest przede wszystkim wymiana doświadczeń i wiedzy, materiały naukowe (*case studies*), wspólne publikacje w czasopismach naukowych, współpraca wykładowców. W roku akademickim 2016/2017, pomimo ustania finansowania z funduszy EOG i norweskich, rozpoczęły się przygotowania do opracowania wspólnego programu typu *double degree* na kierunku finanse. Współpraca przyczyni się do opracowywania wspólnych programów kształcenia, odpowiadających poznany potrzebom edukacyjnym studentów z różnych krajów oraz potrzebom rynków pracy.

VALENTYNA GUMIŃSKA – dyrektor Biura Współpracy z Zagranicą w Akademii Leona Koźmińskiego. Zainteresowania badawcze: psychologia międzykulturowa, psychologia społeczna, przywództwo, agrosologia, akulturacja, kultura, imigracja.

Beneficjent:
Akademia Leona Koźmińskiego (ALK)

Partnerzy:
Uniwersytet w Liechtensteinie, Reykjavik University, University of Stavanger, University of Agder, BI Norwegian Business School, Vika Blomsterglede, StudioBliz, Holt

Dofinansowanie z FSS:
341 022,70 zł

Okres wdrażania:
2013/2014 oraz 2015/2016

Koordinator:
Valentyna Gumińska

Norwegowie, których poznałem, to serdeczni, przesympatyczni koledzy i koleżanki, jedyni w swoim rodzaju – charyzmatyczni i wolni od uprzedzeń. Równocześnie to naprawdę niesamowite, by w jednym miejscu spotkać ludzi z tak wielu krajów, poczynając od Kanady i USA, a na Singapurze, Australii i Nowej Zelandii kończąc. Miałem wyjątkową okazję zawrzeć wiele bliskich znajomości ze studentami z całego świata. Liczę na to, że uda mi się spotkać ich jeszcze nieraz w przyszłości.

BARTOSZ KULTYS, STUDENT

for CH - visitnorway.com

NOWE KOMPETENCJE, NOWE MOŻLIWOŚCI, NOWY ROZDZIAŁ

STUDENCI

Projekt przyczynił się do zwiększenia wymiany studentów polskich z Norwegią i Islandią. Dzięki zmniejszeniu różnic ekonomicznych spowodował wzrost zainteresowania wyjazdami studentów i pracowników UW do Norwegii i Islandii. 38 studentów wyjechało na część studiów, 5 uczestniczyło w praktykach. Wszyscy podkreślali fakt, że byli otoczeni wszechstronną opieką, uzyskali pełne wsparcie na każdym etapie organizacji wyjazdu i pobytu, a stosunkowo wysokie stypendium umożliwiło podróżowanie i odkrywanie krajów niedostępnych kiedyś ze względów ekonomicznych.

– Uderza częstotliwość słowa „nowe” używanego w relacjach ze zrealizowanych mobilności: *nowe kompetencje, nowe możliwości, nowe odkrycie, nowi znajomi, nowe przyjaźnie, nowe kontakty, nowy rozdział* – mówi koordynatorka Monika Satała, kierownik sekcji w Biurze Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Warszawskiego.

UCZELNIA

Wyjazdy kadry akademickiej pozwoliły lepiej zrozumieć różnice w systemach szkolnictwa wyższego Polski i Państw-Darczyńców, dokładniejsze poznanie tych systemów, wymianę doświadczeń w zakresie metodyki nauczania i treści programowych. Umożliwiły

Tygodniowy projekt w ramach FSS umożliwił mi szczegółowe poznanie systemu szkolnictwa wyższego oraz nauczania języków specjalistycznych na kierunkach filologicznych Uniwersytetu Haskoli Islands. Wymieniłam doświadczenia i poglądy z pracownikami uczelni. Ze studentami mogłam porozmawiać na temat ulubionych przez nich metod nauczania. A prywatnie – wyjazd zaszczepił we mnie chęć dogłębnego poznania kultury i języka tego fascynującego kraju, w którym czułam się jak w domu.

DR ANNA BOROWSKA, PRACOWNIK NAUKOWY

także nawiązanie kontaktów naukowych czy omówienie możliwości wspólnych publikacji naukowych. Jak każda mobilność, wyjazdy kadry akademickiej były inspirujące i przyczyniły się do wzbogacenia metod nauczania na UW, wpływając tym samym na jakość dydaktyki. Natomiast pracownicy administracyjni podnieśli swoje kompetencje językowe i kwalifikacje zawodowe.

FOLLOW-UP

Wzmocnienie współpracy międzynarodowej kadry akademickiej będzie miało przełożenie na rozwój wspólnych badań naukowych. Nawiązane przez UW kontakty z firmami, które przyjęły studentów na praktyki, pozwolą na współpracę długoterminową w tym zakresie. Pomimo dwu- lub trzyletniej przerwy w finansowaniu wypracowane kontakty z uczelniami partnerskimi pozwolą płynnie kontynuować współpracę w kolejnej edycji programu.

Największą niespodzianką w realizacji projektu okazało się stworzenie lektoratu języka polskiego na Uniwersytecie Islandzkim. Chętnych do udziału w kursie było więcej niż miejsc, dlatego też islandzka uczelnia zaplanowała zatrudnienie na stałe lektora języka polskiego na kolejne lata. Obecnie Uniwersytet Islandzki organizuje tego typu kursy cyklicznie, współpracując w tym zakresie z Uniwersytetem Warszawskim.

MONIKA SATAŁA – kierownik sekcji Erasmus w Biurze Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Warszawskiego

Beneficjent:

Uniwersytet Warszawski

Partnerzy:

Østfold University College, University of Oslo, University of Iceland, University of Agder, University of Bergen, University of Nordland, University of Tromsø, Norwegian University of Science and Technology NTNU, Alpbjødastofa Intercultural Centre in Akureyri, Rekrueringshuset Mork AS, Norwegian University of Life Sciences, University of Stavanger, Scan service AS, Reykjavik University, ELKO AS

Dofinansowanie z FSS:

1 266 455,00 zł

Okres wdrażania:

2013/2016

Koordynator:

Monika Satała

UCZYĆ SIĘ, A NIE „NAUCZAĆ”

STUDENCI

Dzięki projektowi wzrosła ich motywacja do pracy badawczej ukierunkowanej na współpracę międzynarodową. Studenci i doktoranci doceniają warunki finansowania stypendiów FSS oraz możliwość zdobywania doświadczeń badawczych za granicą. Doktoranci powracający ze staży naukowych w Norwegii lepiej organizują swoją pracę naukową i są nastawieni na osiągnięcie konkretnych rezultatów. W Norwegii polscy studenci uczestniczyli w zajęciach dydaktycznych prowadzonych w formie projektów, poświęcali więcej czasu na samodzielną pracę projektową pod kierunkiem prowadzącego. Studenci starszych lat studiów byli włączani do realizacji projektów badawczych prowadzonych przez jednostki naukowe.

Studenci cenią możliwość wykonania badań, które służą do przygotowania publikacji w czasopiśmie międzynarodowym. Ważna jest dla nich okazja do pracy w nowym zespole naukowym w międzynarodowym środowisku, co korzystnie wpływa na ich rozwój jako młodych badaczy, umożliwia nowe spojrzenie na realizowane problemy naukowe. Praca w takim środowisku pozwala także poznać nowe osoby z różnych krajów i kultur, co skutkuje rozwojem umiejętności komunikacji i postawy tolerancji w życiu naukowym i prywatnym. Wyjazd na staż zagraniczny umożliwia poszerzenie zakresu słownictwa naukowego w języku obcym, także z nowych dziedzin.

UCZELNIA

Efektom wyjazdów na uczelnie norweskie w ramach FSS jest podniesienie kwalifikacji zawodowych, podjęcie badań naukowych w nowych dziedzinach oraz wzbogacenie dorobku naukowego kadry naukowej Politechniki Łódzkiej.

Wizyty partnerskie pozwoliły wymienić cenne doświadczenia na temat kształcenia studentów kierunków technicznych i prowadzenia badań naukowych w norweskich i polskich uczelniach.

Do podstawowych korzyści z punktu widzenia pracownika trzeba zaliczyć rozwój umiejętności dydaktycznych. Konieczność przeprowadzenia wykładów dla zupełnie nowej grupy odbiorców wymaga nie tylko wysiłku związanego z przygotowaniem odpowiedniej prezentacji w języku angielskim, ale także uaktualnienia wiedzy i przekazywanych informacji.

DR HAB. INŻ. DAWID STAWSKI

Wykładowcy poznali system nauczania obowiązujący w uczelni goszczącej, opracowali wspólnie z zagranicznymi kolegami publikacje naukowe, a także – dzięki doświadczeniom z mobilności – wprowadzili nowe metody kształcenia, zorientowane na uczenie się, a nie na nauczanie.

– Ku naszemu zaskoczeniu realizacja projektu została oceniona bardzo wysoko i nominowana do nagrody EDUinspiracje 2015 w kategorii „Współpraca pomiędzy Polską a Norwegią, Islandią i Liechtensteinem” – mówi koordynatorka Beata Ogrodowczyk. – W ten sposób zaangażowanie naszej uczelni w realizację projektu „Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni” zostało zauważone i docenione przez organizacje zajmujące się rozwojem edukacji w kraju.

FOLLOW-UP

Krótkie wymiany w ramach FSS stały się początkiem realizacji pełnowymiarowych cykli wykładowych. Profesor Alfred Christy z University of Agder (Norwegia) został zatrudniony w Katedrze Materiałoznawstwa, Towaroznawstwa i Metrologii Włókienniczej Politechniki Łódzkiej na 60-godzinowe cykle wykładowe. Dr inż. Aleksandra Królak z Instytutu Elektroniki PŁ została mile zaskoczona propozycją studentów norweskich z uczelni Oslo and Akershus University College of Applied Sciences (HIOA). Studenci HIOA po wysłuchaniu serii jej wykładów zwrócili się z prośbą do dyrektora jednostki o włączenie dr Królak na stałe do kadry dydaktycznej Faculty of Technology, Art and Design. Dr Królak została również członkiem zespołu badawczego *Universal Design in ICT research* zajmującego się projektowaniem uniwersalnym oraz elektroniką medyczną. Wspólne prace badawcze zaplanowane są na 3 lata.

Beneficjent:
Politechnika Łódzka

Partnerzy:
Telemark University College, Oslo and Akershus University College of Applied Sciences, University of Stavanger, Norwegian University of Science and Technology NTNU, Reykjavik University, University of Agder, University of Bergen, University of Iceland, University of Stavanger, University College of Southeast Norway

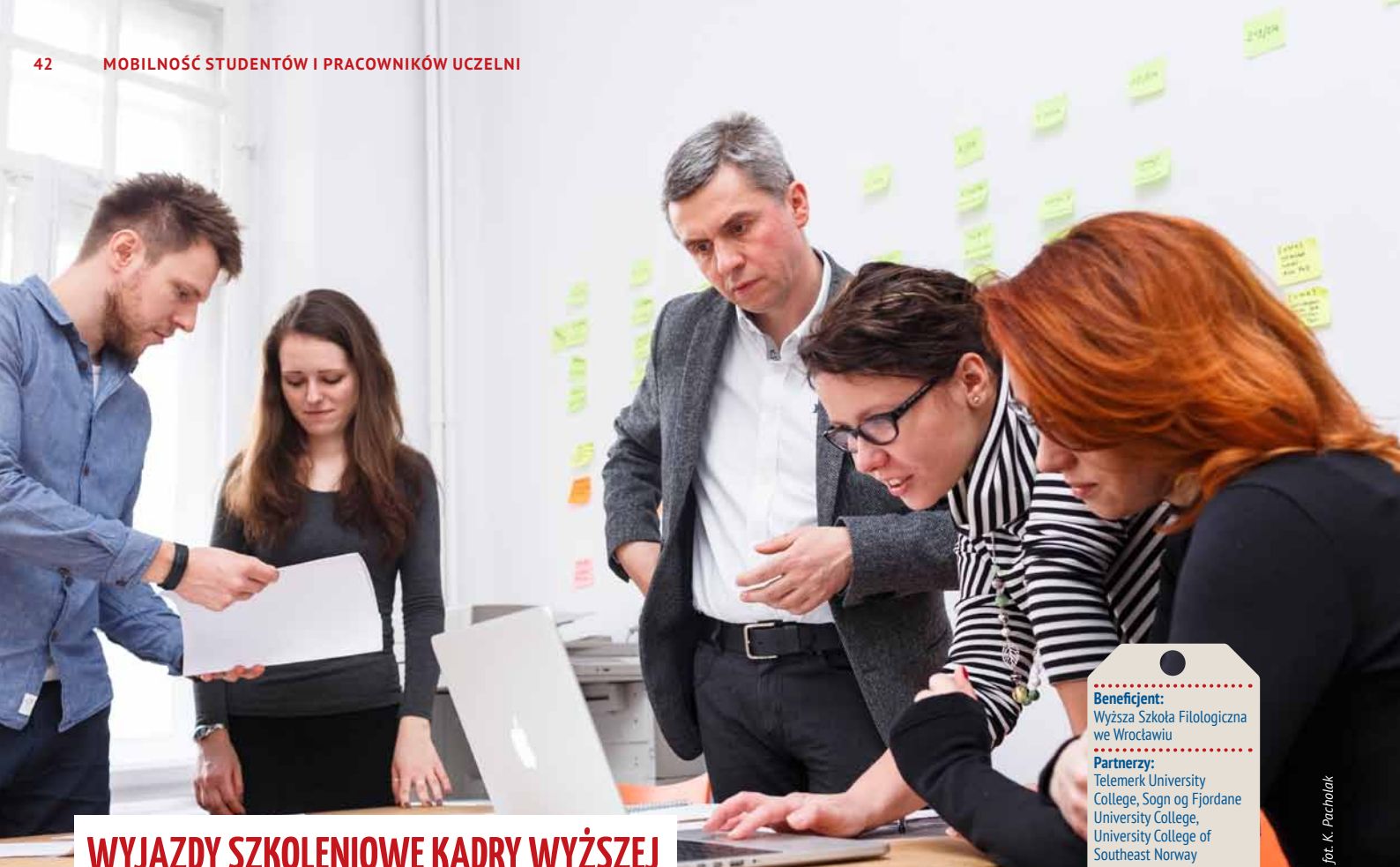
Dofinansowanie z FSS:
1 083 959,40 zł

Okres wdrażania:
2013/2016

Koordynator:
Beata Ogrodowczyk

BEATA OGRADOWCZYK – pracuje w Sekcji Umieędzynarodowienia Edukacji Politechniki Łódzkiej, zajmuje się administracyjną częścią programu Erasmus+ w zakresie wyjazdów studentów na studia i praktyki. Prywatnie - wielbicielek podróży, muzyki jazzowej i dobrego reportażu.

WYJAZDY SZKOLENIOWE KADRY WYŻSZEJ SZKOŁY FILOLOGICZNEJ WE WROCŁAWIU I UCZELNI NORWESKICH BARDZO SZYBKO ZAOWOCOWAŁY CIEKAWYMI POMYSŁAMI I INICJATYWAMI

STUDENCI

Niewątpliwie nastąpił rozwój ich świadomości kulturowej oraz kompetencji interpersonalnych, a także doszło do przełamania barier w kontaktach z obcokrajowcami. Co oczywiste, poprawiły się znacząco ich umiejętności językowe. Studenci wzbogacili również swoją wiedzę o treści nienauczane w Polsce, przekazywane w inny sposób lub z innej perspektywy.

UCZELNIA

Gdyby nie FSS, uczelnia nie zrealizowałaby swoich pomysłów (w ramach działań Rozwój Polskich Uczelni, Współpraca Instytucjonalna, Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni), a współpraca z uczelniami norweskimi nie nabrałaby tak wyrazistego i realnego wymiaru. Dzięki środkom z Funduszu Wyższa Szkoła Filologiczna (WSF) jest rozpoznawalna dla kadry partnerów z Norwegii. Największym zaskoczeniem w trakcie realizacji projektu było to, że wyjazdy szkoleniowe kadry WSF do uczelni norweskiej bardzo szybko zaowocowały ciekawymi pomysłami kolejnych projektów

dydaktycznych i naukowych, konferencji i warsztatów oraz planami przygotowania wspólnych publikacji.

FOLLOW-UP

Już w trakcie trwania projektu złożona została jedna aplikacja w ramach programu Erasmus+ Partnerstwa Strategiczne (szkolnictwo wyższe), z udziałem partnera z Norwegii. W planach jest przygotowywanie kolejnych projektów. WSF liczy na zwiększenie zainteresowania Polską przez uczelnie norweskie, a przez to zacieśnienie współpracy, również w ramach innych programów międzynarodowych.

– Z naszego doświadczenia wynika, że wszystkie osoby uczestniczące w projekcie – zarówno kadra i studenci z Polski, jak i z Norwegii – są bardzo zadowolone z wyjazdów – mówi Grzegorz Ziemkiewicz, koordynator. – Dzięki FSS doszło do skutku wiele ciekawych inicjatyw o charakterze dydaktycznym i mobilnościowym.

GRZEGORZ ZIEMKIEWICZ – specjalista ds. Współpracy z Zagranicą i Projektów Unijnych w Wyższej Szkole Filologicznej we Wrocławiu.

Beneficjent:
Wyższa Szkoła Filologiczna
we Wrocławiu

Partnerzy:
Telemark University
College, Sogn og Fjordane
University College,
University College of
Southeast Norway

Dofinansowanie z FSS:
89 092,02 zł

Okres wdrażania:
2015/2016

Koordynator:
Grzegorz Ziemkiewicz

WSPÓŁPRACA INSTYTUCJONALNA – CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA

Fundusze EOG i norweskie mają swój znaczący wkład w poprawę spójności gospodarczej i społecznej w Polsce i Europie, wzmacniają również więzi dwustronne.

Pojęcie stosunków dwustronnych między państwami najczęściej analizowane jest w kontekście ich relacji politycznych, ekonomicznych czy historycznych. Jednak silne stosunki dwustronne to nie tylko współpraca instytucji i osób na szczeblu administracyjnym i politycznym czy w sektorze prywatnym – to również wymiana kulturalna, współpraca na polu naukowym i akademickim. To także wymiana wiedzy ogólnej, zrozumienie i świadomość społeczna dotycząca drugiego kraju.

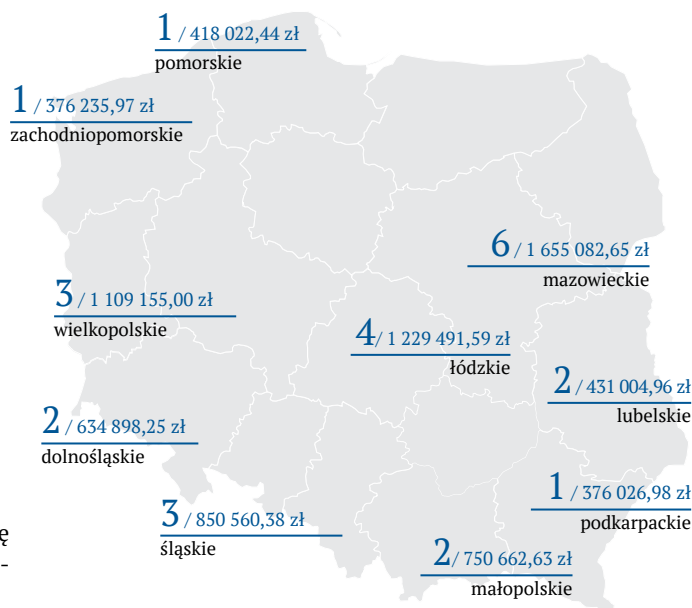
Współpraca dwustronna w ramach projektu instytucjonalnego oznacza wspólny wkład w rozwiązywanie konkretnych kwestii poprzez dzielenie się doświadczeniem, wiedzą i technologią oraz pracę na rzecz wspólnych wyników, takich jak rozwijanie określonych polityk, strategii i praktyki. Jednocześnie same procesy związane ze wspólną pracą odgrywają znaczną rolę we wzmacnianiu relacji dwustronnych.

Za pośrednictwem oferty Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego w ramach działania *Współpraca Instytucjonalna* liczne polskie instytucje edukacyjne, począwszy od szkół podstawowych aż po uczelnie i instytuty naukowo-badawcze (grafika 1), nawiązały współpracę na różnych szczeblach z partnerami z Norwegii,

Współpraca projektowa dała okazję do skonstruowania kursu edukacyjnego dla nauczycieli w oparciu nie tylko o diagnozy krajowe, ale także doświadczenia Islandii. Jest to szczególnie cenne, gdyż – jak wskazują badania OECD – islandzki system edukacyjny dobrze odpowiada na współczesne wyzwania społeczne i wychowawcze, co przekłada się na jedne z najniższych w Europie nierówności edukacyjne.

DR HAB. JACEK PYŻALSKI

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

LICZBA PROJEKTÓW ORAZ DOFINANSOWANIE W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA

Islandii i Liechtensteinu. Właśnie ta współpraca jest nie do przecenienia dla wzmacniania relacji dwustronnych.

Każdy projekt realizowany był w partnerstwie z co najmniej jednym z trzech wymienionych krajów, często również przy udziale partnerów z Polski (grafika 2). Polskie instytucje podpisały 28 dwustronnych międzynarodowych umów partnerskich.

W ramach naboru prowadzonego w okresie kwiecień – czerwiec 2013, złożono 46 aplikacji na kwotę 2 938 411,60 €, z czego 25 wniosków uzyskało dofinansowanie w łącznej kwocie 1 873 332,91 € (7 831 140,85 zł) do pełnej wysokości puli środków dostępnej w naborze. Projekt mógł uzyskać dofinansowanie od 20 do 100 tys. €, a okres realizacji wynosił od pół roku do dwóch lat.

Projekty *Współpracy Instytucjonalnej* mogły podejmować następujące zagadnienia i propozycje działań:

- wsparcie dla współpracy instytucjonalnej w obszarze edukacji między instytucjami, w tym wymiana uczniów, nauczycieli oraz pracowników – 6 projektów
- wsparcie dla współpracy instytucjonalnej w obszarze edukacji między instytucjami na rzecz realizacji zagadnień będących przedmiotem wspólnego zainteresowania – 5 projektów
- rozwój lub przygotowanie nowych narzędzi i metod nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem nauczania opartego na ICT – 8 projektów
- konferencje, seminaria, publikacje – 3 projekty

- projekty szkolne - realizacja wspólnego przedsięwzięcia przez szkoły partnerskie z Polski oraz Państw-Darczyńców – 3 projekty.

Oferta była elastyczna: instytucje mogły łączyć różne elementy, realizując więcej niż jedną zaproponowaną formę współpracy, lecz zawsze jedno zagadnienie było wiodące (grafika 3).

Międzynarodowa współpraca instytucji edukacyjnych jest niezmiernie ważna dla wzmacniania wiedzy i budowania kompetencji. Jest też narzędziem służącym wprowadzaniu dobrych międzynarodowych praktyk, gdy wszyscy uczestnicy korzystają ze zwiększonego dostępu do wiedzy i technologii.

Taka współpraca umożliwia lepsze zrozumienie innej kultury, intensyfikuje kontakty pomiędzy krajami oraz relacje osobiste i zawodowe.

W dziedzinie stosunków dwustronnych zależność między wielkością inwestycji i jej wynikami nie musi być wprost proporcjonalna. Mała inicjatywa może wyzwolić duże zmiany i dodatkowe nieplanowane korzyści, prowadzące do **długotrwałych efektów** (grafika 4).

Wśród **efektów i oddziaływań** najczęściej wymienianych przez beneficjentów były:

- przeniesienie do kraju skutecznych rozwiązań dydaktycznych
- zwiększenie wykorzystywania nowoczesnych technologii w procesie nauczania, również dzięki doposażeniu sal lekcyjnych i wykładowych oraz dzięki szkoleniom dla nauczycieli i kadry akademickiej
- zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej, zarówno szkół, jak i uczelni, dzięki wdrożeniu rozwiązań podnoszących poziom i efektywność kształcenia
- nawiązanie trwałej i perspektywicznej współpracy z partnerami z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu, większe otwarcie się polskich instytucji edukacyjnych na współpracę międzynarodową
- wzmocnienie kompetencji językowych i międzykulturowych

dzięki wielonarodowym grupom projektowym.

Ważną rolę w projektach *Współpracy Instytucjonalnej* odgrywały **mobilności zagraniczne** jako kluczowy element kształcenia i rozwoju zawodowego nauczycieli, a także podnoszący kompetencje językowe uczniów i studentów (grafika 5).

Wielką radością było prowadzenie warsztatów dla islandzkich i polskich studentów, w trakcie których na naszych oczach rodziły się rozmaite pomysły zawodowe młodych ludzi.

DR HAB. NATALIA MORGULEC-ADAMOWICZ, AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W WARSZAWIE

Udział różnorodnych instytucji edukacyjnych, liczne wymiany uczniów i studentów, zagraniczne praktyki zawodowe, seminaria, konferencje i warsztaty, udział ekspertów, wreszcie doświadczenie zdobyte w realizacji projektów międzynarodowych pozwalają przewidywać dalszy pozytywny wpływ *Współpracy Instytucjonalnej* na efektywność kształcenia w placówkach uczestniczących w programie oraz w ich otoczeniu społeczno-gospodarczym.

Praktyki w szkole norweskiej przyczyniły się do rozwoju umiejętności, zarówno zawodowych, jak i społecznych, co powinno w przyszłości zwiększyć szanse absolwentów na wymagającym rynku pracy.

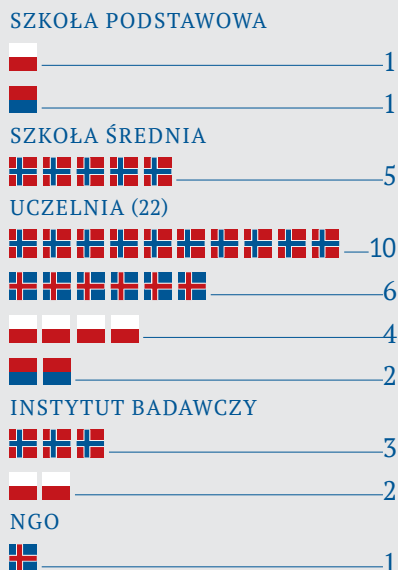
MICHAŁ SZYPERSKI, ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 IM. POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH
W SWARZĘDZU

Zaprezentowane projekty są dobrym przykładem **potencjału, jakim dysponują instytucje edukacyjne** w Polsce i Państwach-Darczyńcach, pokazując, jak ten potencjał można wykorzystać, realizując projekt międzynarodowy odpowiadający na realne potrzeby, aby na końcu móc z satysfakcją czerpać ze wspólnie wypracowanych rezultatów i **stanować inspirację dla innych**.

1. POLSKIE INSTYTUCJE KOORDYNUJĄCE PROJEKTY

2. PARTNERZY W PROJEKTACH WSPÓŁPRACY INSTYTUCJONALNEJ

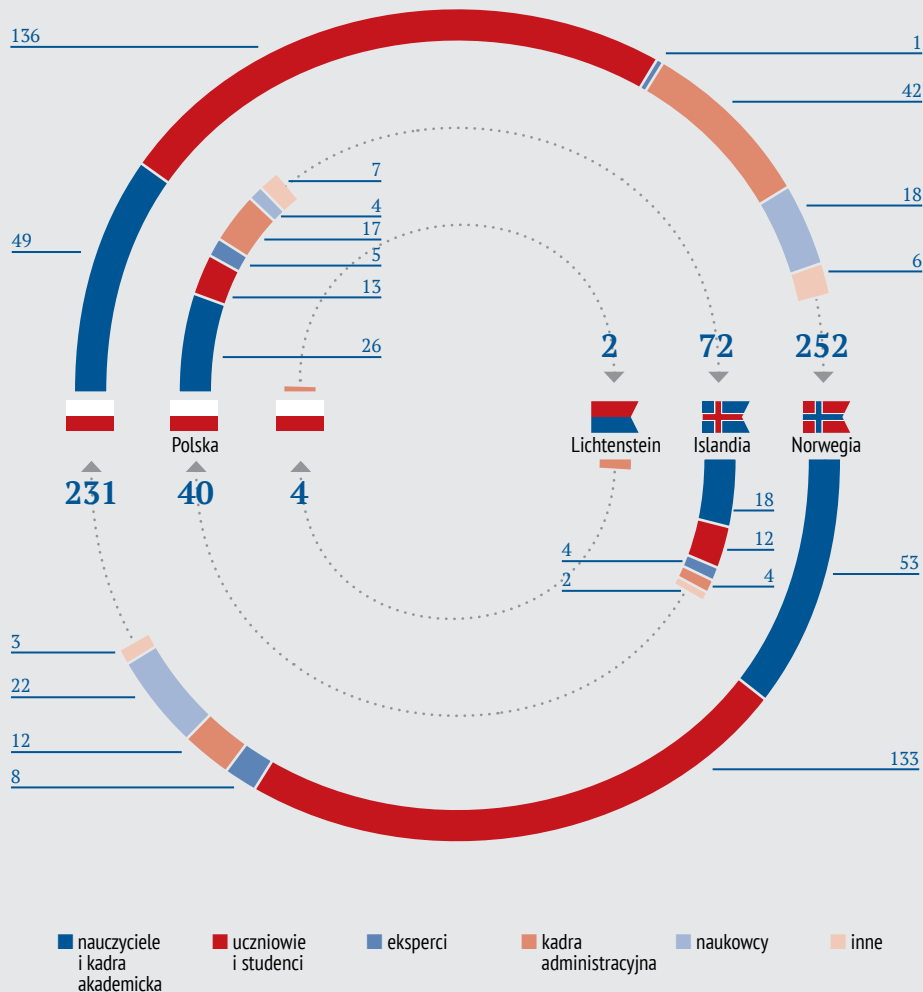
3. OBSZARY TEMATYCZNE PODEJMOWANEJ WSPÓŁPRACY

4. WYBRANE REZULTATY PROJEKTÓW W UJĘCIU ILOŚCIOWYM

5. MOBILNOŚCI Z POLSKI I DO POLSKI

WSPÓŁPRACA SZKÓŁ

Nie sposób przecenić inspirującej roli kontaktów z zagranicznymi partnerami, wymiany dobrych praktyk i transferu innowacji. Równie ważna wydaje się jednak – szczególnie dla uczniów – możliwość poznania rówieśników z innego kręgu kulturowego, nauka otwartości i... praktyczny sprawdzian znajomości języka angielskiego.

SZKOŁA NAUCZYCIELKĄ ŻYCIA

– Projekt był odpowiedzią na zmiany zachodzące w systemie edukacji, zmiany społeczne i kulturowe – podkreśla koordynatorka projektu Małgorzata Kulesza. — Chcieliśmy pokazać, że szkoła jest miejscem, gdzie stwarza się warunki do **rozwoju uczniów i nauczycieli**, motywuje do **doskonalenia metod nauczania**, uczy samodzielności, współpracy, przygotowuje grunt do rozumienia współczesnego świata. Mam tu na myśli **współpracę, która inspirowe do działania**, umożliwia konfrontację z innymi, **wymianę doświadczeń**, a tym samym pozwala na weryfikację dotychczasowych metod pracy oraz otwiera na to, co nowe, inne – dodaje.

Działania obejmowały realizację kilku miniprojektów. Dwa z nich były skierowane do nauczycieli, pozostałe do uczniów i nauczycieli.

– Praca polegała na równoległym opracowywaniu danych zagadnień we własnym kraju w odniesieniu do specyfiki szkoły, uwarunkowań kulturowych i społecznych – mówi Małgorzata Kulesza.

– Podczas polsko-norweskich spotkań konfrontowano efekty pracy, zestawiano ich wyniki i wyciągano wspólnie wnioski.

Miniprojekt „Wysoka jakość edukacji szansą dla młodych ludzi” obejmował organizację polsko-norweską konferencji w Krakowie, w ramach kolejnego projektu „Jak dobra jest nasza szkoła” badaliśmy zagadnienia dotyczące kształtowania kompetencji kluczowych u uczniów. Miniprojekt „Uczymy się globalnie – woda nasze wspólne dobro” uświadamiał, jak ważne jest myślenie o problemach współczesnego

Beneficjent:

XIII Liceum
Ogólnokształcące im.
Bohaterów Westerplatte
w Krakowie

Partner:

Atlanten General Upper
Secondary School,
Norwegia

Czas realizacji:

1 grudnia 2013
– 30 listopada 2015

Budżet całkowity projektu:

416 029,97 zł

Dofinansowanie z FSS:

374 426,63 zł

Koordinator projektu:

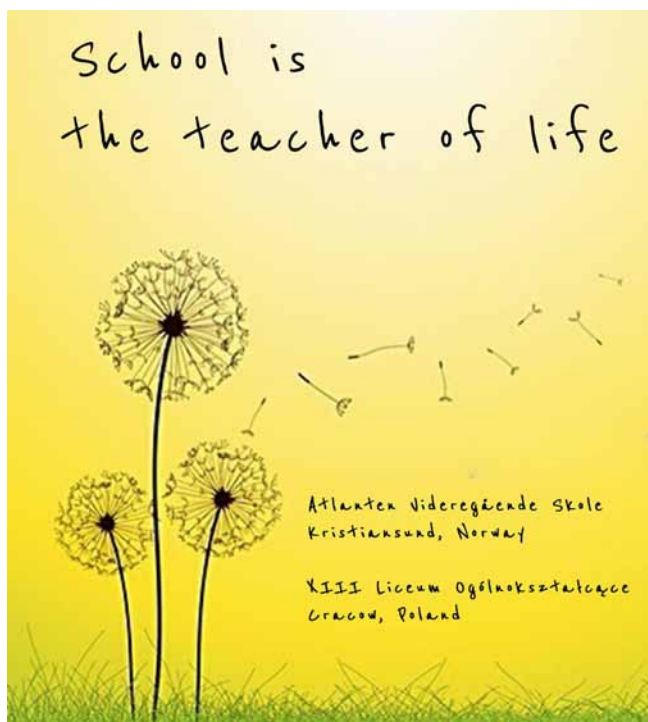
Małgorzata Kulesza

FSS/2013/IIC/W/0002

ATLANTEN GENERAL UPPER SECONDARY SCHOOL jest publiczną średnią szkołą ogólnokształcącą, powstałą w 1967 roku. W szkole jest 520 uczniów (w wieku 16-19 lat) i 65 nauczycieli. Placówka realizuje cztery różne programy nauczania: ogólny, sportowy, przedsiębiorczości oraz muzyki, tańca i teatru. Szkoła ma duże doświadczenie w realizacji projektów europejskich i współpracy międzynarodowej.

Zobaczyłam, że ludzie są
w stanie dokonać cudów,
kiedy motywuje ich wspólna
wizja i cel.

MAŁGORZATA KULESZA,
KOORDYNATORKA PROJEKTU

świata, jakie istnieją w nim współzależności, oraz jak działania systemowe lub ich brak wpływają na życie codzienne. Kolejnym wyzwaniem był projekt *U źródeł – nasze i wasze mity* – przygotowano wspólne przedstawienie teatralne pt. „Do mitu i z powrotem”, oparte na mitach nordyckich i słowiańskich. Było to ogromne przedsięwzięcie, wymagające skomplikowanej pracy koncepcyjnej oraz długich przygotowań przed przeniesieniem efektów na scenę.

Działania podejmowane w projekcie były środkiem do osiągnięcia jego nadrzędnego celu – zrozumienia, że uczenie się ma ogromną wartość, uczymy się „nie dla szkoły, lecz dla życia”, zaś szkoła jest „nauczycielką życia” – opowiada M. Kulesza. Partnerzy wykorzystali doświadczenia wynikające z wieloletniej współpracy międzynarodowej: były to umiejętności pedagogiczne, organizacyjne, wiedza merytoryczna z różnych dziedzin, wiedza metodyczna, umiejętność zarządzania.

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- wzrost aktywności nauczycieli i uczniów, większa otwartość na nowe metody nauczania i kształtowania postaw młodzieży
- nawiązanie przez uczniów międzynarodowych kontaktów, wzajemna współpraca
- wspólne przedstawienie teatralne pt. „Do mitu i z powrotem”
- organizacja konferencji *Wysoka jakość edukacji szansą dla młodych ludzi* z udziałem nauczycieli polskich i norweskich

WARTOŚĆ DODANA

Wiedzę oraz doświadczenia zdobyte w czasie współpracy nauczyciele będą wdrażać do pracy dydaktycznej i wychowawczej, a uczniowie będą się uczyć bardziej świadomie i z przekonaniem, że nowe umiejętności wykorzystają w przyszłości. Polsko-norweskie partnerstwo pozwoliło na poszerzenie horyzontów myślenia o szkole jako instytucji, wzbogaciło wiedzę na temat tożsamości obydwu narodów oraz zainspirowało do dalszego działania. Koncepcja szkoły jako „nauczycielki życia” będzie wdrażana i rozwijana, a wypracowane w ramach partnerstwa rezultaty przyczynią się do poprawy jakości nauczania i uczenia się.

MAŁGORZATA KULESZA jest nauczycielką chemii w XIII Liceum Ogólnokształcącym w Krakowie. W latach 2007-2015 pełniła funkcję wicedyrektora szkoły. Od 2003 r. realizuje międzynarodowe projekty szkolne. Autorka, współautorka i koordynatorka projektów, które zwyciężyły lub zostały wyróżnione w konkursach *EDUinspiracje* 2012, 2014 i 2015.

MODA NA ZDROWIE

Celem projektu było **kształtowanie czynnych postaw dzieci wobec zdrowia i bezpieczeństwa** własnego i innych, uczenie ich zdrowego stylu życia, **rozwijanie ogólnej sprawności** ruchowej jako jednego z ważnych czynników wpływających na zdrowie. Cała społeczność szkolna zaangażowana była w różne działania (warsztaty, pogadanki, konkursy, wycieczki), podczas których realizowane były takie treści, jak: bezpieczeństwo, zdrowe odżywianie, aktywność fizyczna, rekreacja. W działaniach wykorzystano **innovacyjne metody nauczania** cechujące się większą skutecznością niż formy tradycyjne. Zorganizowano pokaz ratownictwa medycznego, uczniowie obu szkół przygotowali prezentacje na temat zasad bezpieczeństwa w czasie gier i zabaw, właściwego zachowania się na drodze, ćwiczeń relaksacyjnych układu nerwowego i i narządów zmysłu.

Partnerski sposób realizacji projektów nie tylko pozwalał lepiej realizować cele, ale pomagał również integrować pracę obu zespołów.

KRYSZYNA BOCHENEK, KOORDYNATORKA PROJEKTU

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- ukształtowanie prozdrowotnych postaw uczniów
- wymiana doświadczeń z partnerami zagranicznymi
- wprowadzenie innowacyjnych metod nauczania stosowanych w norweskich szkołach, takich jak WebQest¹ i scrapbooking²
- podniesienie kompetencji nauczycieli, transfer dobrych praktyk

1 Forma zajęć edukacyjnych zorientowana na badania uczniowskie, w którym wyjściowym źródłem informacji jest Internet
2 Sztuka ręcznego tworzenia i dekorowania albumów (np. ze zdjęciami i pamiątkami rodzinnymi)

BRÚARSKÓLI – szkoła podstawowa w Reykjavíku objęta ogólnym systemem szkolnym, jest również szkołą specjalną (funkcjonuje w niej zespół pracujący z dziećmi autystycznymi) oraz prowadzącą edukację dla imigrantów. Szkoła kładzie duży nacisk na wspieranie uczniów, oferując różne metody nauczania, dostosowane do indywidualnych, często specjalnych potrzeb uczniów.

W wyniku realizacji projektu dzieci potrafią przestrzegać zasad zdrowego stylu życia, wiedzą, co należy jeść, aby być zdrowym. Rozumieją potrzebę ruchu jako źródła zdrowia. Rezultatem projektu jest także poszerzenie oferty edukacyjnej szkoły oraz wzbogacenie bazy pomocy szkolnych.

– Dzięki integracji szkół partnerskich mogliśmy obserwować sposoby pracy z dziećmi i wdrażania założeń programu – mówi koordynatorka projektu Krystyna Bochenek. – Postanowiliśmy wprowadzić podobne rozwiązania w obu szkołach i nadal propagować zdrowy styl życia wśród uczniów – dodaje.

WARTOŚĆ DODANA

Dobrze realizowana edukacja zdrowotna daje szansę poprawy jakości życia uczniów i absolwentów szkoły, którzy będą dbać nie tylko o zdrowie własne i innych ludzi, ale także o swoje środowisko. Warto zatem, by szkoły przeprowadzały działania dotyczące edukacji zdrowotnej we współpracy z innymi krajami, z wykorzystaniem ich najlepszych doświadczeń. Szkoły partnerskie są w stałym kontakcie mailowym, w planach jest przystąpienie do następnych projektów na rzecz promocji zdrowego trybu życia.

KRYSZYNA BOCHENEK jest nauczycielką dyplomowaną z 37-letnim stażem, pracuje w Szkole Podstawowej nr 28 w Rybniku. Jest nauczycielem dyplomowanym. Prywatnie członkini Stowarzyszenia Aktywnych Kobiet „Mrowisko”.

Beneficjent:
Szkoła Podstawowa nr 28
im. A. Szewczyka w Rybniku

Partner:
Brúarskóli – szkoła
podstawowa, Islandia

Czas realizacji:
3 marca 2014
– 3 lutego 2016

Budżet całkowity projektu:
93 156,03 zł

Dofinansowanie z FSS:
83 840,43 zł

Koordinator projektu:
Krystyna Bochenek

Strona internetowa projektu:
<https://sites.google.com/site/projektmodnazdrowie/>

FSS/2013/IIC/W/0003

MOBILNOŚĆ POLSKICH I NORWESKICH UCZNIÓW TECHNIKUM – WYMIANA DOŚWIADCZEŃ EDUKACYJNYCH I KULTUROWYCH

Zapoznanie się z kształceniem zawodowym w szkole Sande, wspólne zajęcia, **wymiana doświadczeń** między nauczycielami z Polski i Norwegii to najważniejsze cele tego projektu. – Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu od wielu lat zaangażowany jest w realizację projektów europejskich, ten projekt był jednak

wyjątkowy, bo jako pierwszy przeprowadzony we współpracy z instytucją norweską w ramach FSS – podkreśla koordynator Michał Szyperski. – Warto zaakcentować jego uniwersalność, gdyż poza czysto merytorycznymi elementami, miały miejsce również **zajęcia integracyjne** uczniów szkół partnerskich, w tym **wspólne zajęcia językowe i sportowe**. Największą korzyścią ze współpracy ze szkołą Sande były zrealizowane staże zagraniczne (mobilności uczniów). Praktyki w szkole partnera przyczyniły się do **rozwój umiejętności** zarówno zawodowych, jak i społecznych, co powinno w przyszłości zwiększyć szanse absolwentów na wymagającym rynku pracy.

Beneficjent:
Zespół Szkół nr 1 im.
Powstańców Wielkopolskich
w Swarzędzu

Partner:
Sande Public High School,
Norwegia

Czas realizacji:
4 maja 2014
– 30 kwietnia 2016

Budżet całkowity projektu:
351 793,66 zł

Dofinansowanie z FSS:
316 614,29 zł

Koordynator projektu:
Michał Szyperski

FSS/2013/IIC/W/0049

Nauczyciele biorący udział w mobilnościach poszerzyli swoje horyzonty zawodowe o nowe doświadczenia zdobyte podczas pobytu w instytucji partnerskiej, co znalazło swój wyraz w stworzonym przez nich *Zbiorze dobrych praktyk edukacyjnych* w ramach *Dydaktyk technicznych przedmiotów zawodowych*. Obserwacja zajęć w szkole norweskiej skłoniła też pedagogów ze szkoły w Swarzędzu do częstszego wykorzystywania formy pracy zespołowej podczas zajęć praktycznych.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- wymiana doświadczeń w zakresie kształcenia zawodowego
- wzrost atrakcyjności oferty edukacyjnej szkół
- uświadomienie polskim uczniom konieczności nauki języków obcych i wagi uczenia się przez całe życie
- nawiązanie bezpośrednich kontaktów pomiędzy uczniami szkoły polskiej i norweskiej
- podniesienie kompetencji nauczycieli, transfer dobrych praktyk
- zwiększenie szans polskich uczniów na rynku pracy

SANDE PUBLIC HIGH SCHOOL to publiczna szkoła średnia mieszcząca się w gminie Vestfold, w miejscowości Sande, znajdującej się w odległości około 50 km na południe od Oslo. Obecnie uczęszcza do niej 500 uczniów, którzy kształceni są według siedmiu różnych programów. Szkoła zatrudnia 70 nauczycieli.

Projekt zaowocował zakupem dla Zespołu Szkół nr 1 instalacji odnawialnych źródeł energii. Jest to zestaw paneli fotowoltaicznych wraz z odbiornikiem uzyskanej energii – panoramicznym wyświetlaczem umieszczonym na frontowej ścianie szkoły. Instalacja pełni nie tylko funkcję panelu ogłoszeniowego, ale jest jednocześnie materiałem dydaktycznym dla uczniów klasy kształcącej w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej.

WARTOŚĆ DODANA

Projekt umożliwił rozwój nie tylko kompetencji zawodowych, ale również kompetencji miękkich uczniów, takich jak **umiejętność współpracy w grupie**, empatia czy umiejętność radzenia sobie ze stresem. Bardzo ważne było także nawiązanie bezpośrednich kontaktów między młodzieżą obu szkół, a także uświadomienie polskim uczniom konieczności poznawania języków obcych. Dzięki bogatemu programowi kulturalnemu, towarzyszącemu każdemu z wyjazdów, uczniowie i nauczyciele poznali elementy tradycji i historii Norwegii, z zaskoczeniem odnotowując wiele punktów wspólnych dla obu krajów.

Skandynawowie to ludzie niezwykle przyjaźni, życzliwi oraz otwarci na nowe przedsięwzięcia.

MICHAŁ SZYPERSKI, KOORDYNATOR PROJEKTU

Doświadczenia zdobyte podczas realizacji projektu zostały uwzględnione podczas procesu projektowania Centrum Edukacji Zawodowej, którego budowa przy ZS nr 1 rozpoczęła się jesienią 2016 roku. Obie szkoły partnerskie odnotowały wzrost zainteresowania swoją ofertą edukacyjną – nastąpił zwiększony nabór nowych roczników uczniów do klas mechanicznych i mechatronicznych.

MICHAŁ SZYPERSKI jest nauczycielem języka angielskiego w Zespole Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu, prywatnie pasjonat historii II wojny światowej.

WIKINGOWIE I SŁOWIANIE: PRZESZŁOŚĆ, TERAŹNIEJSZOŚĆ, PRZYSZŁOŚĆ

Projekt umożliwił uczniom z Norwegii oraz Polski **poznanie i porównanie historii obu krajów**, a także codzienności współczesnych mieszkańców. – Prowadziliśmy badania na temat życia naszych przodków, a także braliśmy udział w zajęciach w parkach archeologicznych: Landa Park, Biskupin, Ostrów Lednicki, Jomsborg (Wolin) – mówi koordynatorka projektu Joanna Stefańska. – Dowie-

Gdyby nie projekt, uczniowie Gimnazjum nr 18 we Wrocławiu nie wiedzieliby, że rogi na hełmach wikingów to popkulturowa klisza nieznajdująca potwierdzenia w historii.

JOANNA STEFAŃSKA, KOORDYNATORKA PROJEKTU

dzieliśmy się więcej o podróżach wikingów i Słowian, w czasie warsztatów w norweskiej szkole wykonaliśmy stroje, naczynia i repliki broni. Na zgromadzeniu w Tingvatn nauczyliśmy się, jak rozstrzygano spory w erze wikingów. W Polsce zbudowaliśmy modele statków oraz przygotowaliśmy przedstawienie oparte na motywach wikingowskich legend. Poznaliśmy się lepiej dzięki wspólnej pracy i zabawie, w czasie zajęć rekreacyjnych oraz posiłków, które sami przygotowaliśmy. Wyniki badań zapisano w prezentacjach uczniowskich, przedstawienie udostępniono za pośrednictwem kanału YouTube, a podsumowaniem projektu jest fotoksiążka.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- zdobycie przez uczniów umiejętności pracy zespołowej, poszerzenie wiedzy historycznej, poprawienie znajomości języka angielskiego, przełamanie bariery językowej w kontaktach z rówieśnikami z Norwegii
- nawiązanie przyjaźni z rówieśnikami z Norwegii, nauka korzystania z narzędzi takich jak piła, wiertarka czy maszyna do szycia
- częstsze stosowanie przez nauczycieli metody pracy zespołowej i „odwróconej klasy”
- zaangażowanie szkoły w kolejne projekty współpracy międzynarodowej

AA UNGDOMSSKOLE – szkoła gimnazjalna, położona w Lyngdal na południowym wybrzeżu Norwegii. Uczęszcza do niej 350 uczniów w wieku 13-16 lat, a zatrudnionych jest tam 50 pracowników.

Głównym celem projektu było **rozwijanie mobilności uczniów i nauczycieli**, a dzięki oszczędnemu gospodarowaniu środkami udało się znacznie przekroczyć zakładane wskaźniki. Kolejny cel to **rozwijanie kompetencji językowych**: uczniowie poprawili swoje umiejętności komunikacyjne i umiejętność redagowania tekstów w języku angielskim. Poszerzyli także wiedzę historyczną o okresie wikingów na ziemiach polskich oraz w Skandynawii. W trakcie zajęć praktycznych w szkole nauczyli się posługiwać różnymi narzędziami: piłą, wiertarką, strugiem, maszyną do szycia.

WARTOŚĆ DODANA

Projekt „Wikingowie i Słowianie” stał się inspiracją do szerszego wykorzystania **modelu odwróconej klasy**, gdzie uczniowie samodzielnie przygotowują się do zajęć w oparciu o źródła i wskazówki nauczycieli, dzieląc się zebranymi informacjami z rówieśnikami, a następnie utrwalając nabytą wiedzę w trakcie zajęć praktycznych, także poza salą szkolną. Zajęcia takie prowadzono m.in. w ramach inicjatywy „Szkoła w mieście”.

Doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji projektu zostały wykorzystane przy opracowaniu kolejnego: „Eat, run and get to know Visegrad countries”, na który szkoła uzyskała dofinansowanie z Funduszu Wyszehradzkiego.

JOANNA STEFAŃSKA jest nauczycielem dyplomowanym, uczy języka angielskiego w Gimnazjum nr 18 im. Armii Krajowej we Wrocławiu. Od 2008 roku łączy pracę nauczyciela z funkcją doradcy metodycznego we Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Autorka i koordynatorka licznych szkolnych projektów międzynarodowych.

Beneficjent:
Gimnazjum nr 18
im. Armii Krajowej

Partner:
AA Ungdomsskole, Lyngdal,
Norwegia

Czas realizacji:
2 stycznia 2014
– 31 grudnia 2015

Budżet całkowity projektu:
246 217,20 zł

Dofinansowanie z FSS:
217 803,02 zł

Koordynator projektu:
Joanna Stefańska

Strona internetowa projektu:
<http://new-twinspace.etwinning.net/web/p102748>

FSS/2013/IIIC/W/0012

fot. Øyvind Heen - visitnorway.com

OD TABLICY DO TABLETU – PODRÓŻ Z TABLETEM SZLAKIEM ZABYTEKÓW UNESCO NORWEGII I POLSKI

Projekt powstał, aby zamienić naukę w szkole w inspirujące doświadczenie. Zorganizowane zostały **seminaria z zakresu wykorzystania TIK¹** w procesie uczenia się, seminaria na temat zabytków wpisanych na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, dla uczniów obu szkół przeprowadzono **konkurs plastyczny i fotograficzny** dotyczący miejsc z listy UNESCO. Jednym z ważnych działań projektowych były wyjazdy partnerskie uczniów i nauczycieli: norweska młodzież odwiedziła Krosno, polscy uczniowie udali się z rewizytą do Norwegii. W każdej ze szkół zorganizowano Dni Narodowe: Dzień Polski w Norwegii i Dzień Norweski w Polsce. Nauczyciele współpracujących szkół brali udział w **trzech wizytach roboczych**. Kadra dydaktyczna i zarządzająca mogła **wzbogacić swój warsztat pracy**, porównać metody i formy pracy w obu szkołach, poznać różnice i podobieństwa polskiego i norweskiego systemu edukacji. Efektem współpracy jest też pięknie wydany przewodnik „Szlakiem zabytków światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO w Polsce i Norwegii”.

Uczniowie, współpracując ze swoimi rówieśnikami z krajów partnerskich, uczyli się tolerancji, akceptacji dla ludzi o odmiennej kulturze, rozwijali swoją świadomość narodową, integrowali się, przygotowując się do życia we współczesnej Europie.

ROBERT GUZIK, KOORDYNATOR PROJEKTU

– Podczas realizacji projektu mieliśmy okazję zaobserwować pracę norweskiej szkoły, spotkać się z nauczycielami i uczniami – mówi Robert Guzik, koordynator projektu. – Zapoznaliśmy się z różnorodnymi rozwiązaniami zwiększającymi efektywność kształcenia i wychowania uczniów, w tym z działalnością farmy ekologicznej i jej funkcją wychowania przez pracę, rolą terapeutyczną hortiterapii², jak również zajęć z elementami dogoterapii³. Przedmiotem naszych zainteresowań były: dydaktyka, w szczególności stosowanie nowych

technologii na zajęciach z uczniami, trudności oraz korzyści z tego płynące, baza lokalowa i wyposażenie szkół, kierunki rozwoju szkół i nauczycieli, korzyści ze współpracy międzynarodowej.

Projekt wzbogacił ofertę edukacyjną szkoły oraz promował nowoczesne metody nauczania i uczenia się. Wprowadził korzystne zmiany w organizacji pracy szkoły, pozwolił zerwać ze szkolną rutyną. Realizacja działań angażowała i integrowała całą społeczność szkolną. Działania budowały pozytywny wizerunek szkoły – nowoczesnej i propagującej idee integracji.

WARTOŚĆ DODANA

Projekt pozwolił na poznanie najlepszych praktyk i jednocześnie transfer innowacyjnych rozwiązań. Nauczyciele mogli poszerzyć swój warsztat pracy, nabyli wiedzę merytoryczną w zakresie działalności dydaktycznej i wychowawczej. Zdobyli doświadczenie w wykorzystaniu innowacyjnych metod i form pracy, zwłaszcza z użyciem TIK. Współpraca ze szkołą norweską dała uczestnikom projektu jedyną w swoim rodzaju szansę i okazję na przełamanie bariery językowo-kulturowej i praktyczne wykorzystanie umiejętności posługiwania się językiem obcym. Przyniosło to niewspółmiernie większe efekty niż rezultaty nauczania w szkole.

ROBERT GUZIK jest dyrektorem Miejskiego Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Krośnie. Interesuje się prawem oświatowym i sportem.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- poznanie przez kadrę pedagogiczną metod pracy szkoły partnerskiej i korzystanie z najlepszych praktyk
- wzrost poziomu wiedzy i umiejętności wśród uczniów i nauczycieli w zakresie wykorzystywania TIK w uczeniu się i nauczaniu
- sprawdzenie w praktyce zarówno przez uczniów jak i nauczycieli znajomości języka angielskiego
- podjęcie przez placówkę kolejnych działań na rzecz współpracy partnerskiej

FJELL JUNIOR HIGH SCHOOL jest jedną z dwóch szkół gimnazjalnych w gminie Fjell. Szkoła została otwarta w 1969 roku i jako jedna z pierwszych w Norwegii zaangażowała się w program nauczania skupiający się na umiejętnościach praktycznych – dzierżawi małą farmę, dzięki której uczniowie są lepiej zmotywowani do nauki tych umiejętności. W programie jest m.in. przedmiot nazwany *naturbruk* (w wolnym tłumaczeniu „związany z ogrodnictwem”), jak również przedmiot o nazwie *hundehold*, dzięki któremu uczniowie dowiadują się, jak opiekować się psami.

¹ Technologie informacyjno-komunikacyjne
² Ogrodolecznictwo – nieformalna metoda terapii za pomocą wykorzystywania pracy fizycznej w ogrodzie w terapii zajęciowej i resocjalizacji
³ Inaczej kynoterapia – terapia z udziałem specjalnie wyszkolonego psa

Beneficjent:
 Miejski Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Krośnie

Partner:
 Fjell Junior High School, Straume, Norwegia

Czas realizacji:
 1 kwietnia 2014 – 31 marca 2015

Budżet całkowity projektu:
 422 011,38 zł

Dofinansowanie z FSS:
 376 026,98 zł

Koordynator projektu:
 Robert Guzik

Strona internetowa projektu:
<http://www.sp14krosno.pl/projekt/index.html>

FSS/2013/IIC/W/0039

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- nabycie przez młodzież i kadre nowych, cennych umiejętności dotyczących treningu siatkówki oraz aspektów psychofizycznych uprawiania tego sportu
- współpraca polskich i norweskich uczniów, przeciwieństwo umiejętności komunikacyjnych, a także otwartości na inne kultury i tolerancji
- obserwowanie w akcji najlepszych siatkarzy świata podczas Mistrzostw Świata w Piłce Siatkowej 2014
- opracowanie innowacyjnego i kompleksowego programu treningu siatkarskiego z elementami kinezylogii sportowej i wsparciem psychofizycznym, który może być wykorzystany na każdym etapie zaawansowania zawodników

fot. CH - visitnorway.com (092011-9940108)

SZKOLNE KLUBY SIATKARSKIE DROGĄ DO PRZYSZŁOŚCI

Projekt miał na celu wypracowanie **innowacyjnego programu treningu piłki siatkowej** z wykorzystaniem kinezylogii sportowej i aspektów psychofizycznych. Program był wynikiem wspólnych treningów i warsztatów podczas trzech wymian młodzieży. Uczestnicy projektu mieli możliwość rozwinięcia umiejętności sportowych na treningach siatkarskich prowadzonych przez trenerów polskich i norweskich, a także zdobycia **wiedzy z zakresu fizjoterapii, dietytyki i psychologii sportu**. Wiedza o zdrowiu psychofizycznym i umiejętności siatkarskie zdobyte podczas realizacji projektu przyczyniły się do wzrostu samoświadomości uczestników na temat bezpiecznego i efektywnego uprawiania sportu.

Beneficjent:

Zespół Szkół nr 5 im. Józefa Wybickiego w Szczecinie

Partner:

Hafstad Upper Secondary School, Forde, Norwegia

Czas realizacji:

4 marca 2014
– 29 lutego 2016

Budżet całkowity projektu:

418 039,97 zł

Dofinansowanie z FSS:

376 235,97 zł

Koordinator projektu:

Kinga Maciaszczyk,
Teresa Kutałowska

Strona internetowa projektu:

<http://www.lo18.szczecin.pl/polskanorwegia/>

FSS/2013/IIC/W/0041

– Jesteśmy szkołą rozwijającą kreatywność, przedsiębiorczość i umiejętności prospołeczne, kładziemy nacisk nie tylko na rozwój intelektualny naszych uczniów, ale również edukację artystyczną i sportową – mówi Teresa Kutałowska, koordynatorka merytoryczna projektu. – Mamy duże doświadczenie w realizacji działań innowacyjnych, jesteśmy liderem we współpracy międzynarodowej w lokalnym środowisku oświatowym – dodaje.

HAFSTAD UPPER SECONDARY SCHOOL to szkoła średnia oferująca kształcenie ogólne i zawodowe. Główny imponujący budynek mieści około 480 uczniów i 65 pracowników. Hafstad założono w roku 1993, ale początek istnienia placówki datuje się na rok 1917. Szkoła współpracuje z Klubem Siatkarskim Forde, w którym działają grupy siatkarskie dla poszczególnych grup wiekowych – jedne z najlepszych w Norwegii.

WARTOŚĆ DODANA

Spotkania z rówieśnikami z Norwegii wzmocniły w polskich uczestnikach postawę otwartości wobec innych kultur i narodów, a także stały się okazją do doskonalenia umiejętności komunikacyjnych. Młodzież mogła poznać historię i tradycje narodu partnera, jak również podziwiać najpiękniejsze miejsca krajobrazowe obu krajów. Uczestnicy projektu mieli niepowtarzalną okazję zasiąść na widowni podczas Mistrzostw Świata w Piłce Siatkowej w 2014 w Gdańsku, a na wspólnym polsko-norweskim obozie sportowym gościli Michała Kubiaka, kapitana reprezentacji Polski w piłce siatkowej i mistrza świata w piłce siatkowej z 2014 roku.

Wspólna praca na treningach i warsztatach dodatkowo wzmocniła więzi między uczestnikami do tego stopnia, że przy pożegnaniu na lotnisku u nastolatków pojawiły się łzy wzruszenia.

KINGA MACIASZCZYK, KOORDYNATORKA ADMINISTRACYJNA PROJEKTU

Zdobyte doświadczenie umocniło wizerunek szkoły jako solidnego i odpowiedzialnego partnera. W planach jest nie tylko kontynuacja współpracy ze szkołą z Norwegii, ale również pozyskanie innych partnerów z krajów EOG.

TERESA KUTAŁOWSKA jest absolwentką kierunków filologia angielska i rosyjska, od 1998 roku nauczycielka w Zespole Szkół nr 5 im. Józefa Wybickiego w Szczecinie, koordynatorka merytoryczna projektu.

KINGA MACIASZCZYK jest polonistką i psychologiem, pracuje w Zespole Szkół nr 5 im. Józefa Wybickiego w Szczecinie. Autorka innowacyjnych narzędzi dydaktycznych i kreatywnych metod pracy dydaktycznej. Koordynatorka administracyjna projektu.

WSPÓŁPRACA INSTYTUCJONALNA UCZELNI

Wspólny projekt to przede wszystkim okazja do wykorzystania najlepszych doświadczeń partnera – do transferu rozwiązań, które już się sprawdziły. Na takiej współpracy zyskują wszyscy i zwykle jest ona początkiem kolejnych wspólnych działań.

fot. fotolia (93598357)

KOMPETENCJE WYCHOWAWCZE I SPOŁECZNO-KULTUROWE WSPÓŁCZESNYCH NAUCZycIELI – KURS I PORTAL EDUKACYJNY

Dynamiczne przemiany związane z rozwojem nowych mediów oraz przekształcaniem się tradycyjnych środowisk socjalizacyjnych, takich jak rodzina i szkoła, spowodowały chaos i poczucie bezradności wielu nauczycieli i wychowawców młodzieży.

– Często jest tak, że współczesna szkoła koncentruje swoje działania na dydaktyce, podczas gdy sfera szeroko rozumianej socjalizacji czy wychowania stanowi trudne wyzwanie – mówi dr hab. Jacek Pyżalski, koordynator projektu. – Jest jednak tak, że dydaktyka i wychowanie stanowią dwie strony jednej monety” i na dłuższą metę problemy w jednym obszarze przełożą się na porażkę w drugim – dodaje.

Celem projektu było **przygotowanie nowoczesnego kursu akademickiego oraz multimedialnego portalu** (filmy edukacyjne, prezentacje, karty ćwiczeń itd.), a także trzech **monografi**

naukowych (w języku polskim i angielskim), stanowiących spójną bazę wiedzy dotyczącej współczesnych problemów wychowawczych (np. wykluczenie z grupy, nowe uzależnienia, zaburzenia odżywiania) i kompetencji wychowawczych nauczycieli.

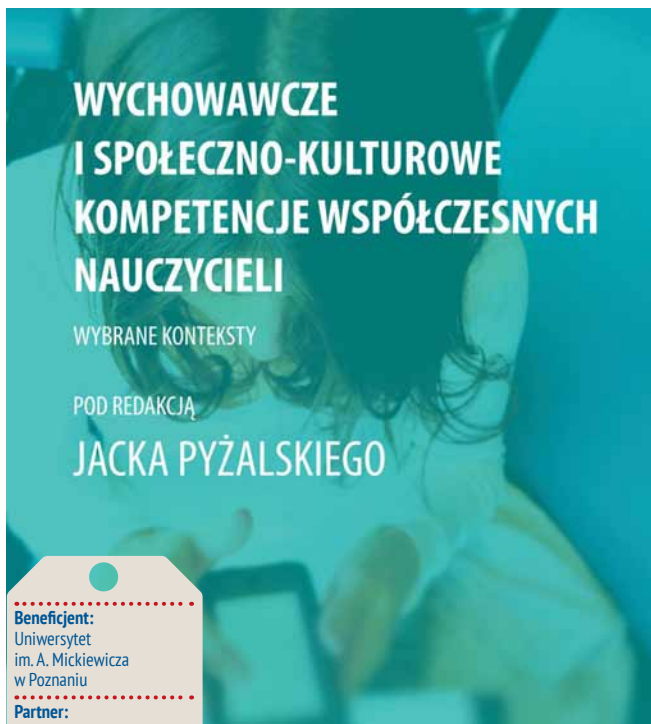
Współpraca projektowa dała okazję do skonstruowania kursu edukacyjnego w oparciu nie tylko o diagnozy krajowe przeprowadzone przez naukowców z Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. A. Mickiewicza (UAM), ale także o doświadczenia z Islandii. Jest to szczególnie cenne, gdyż – jak wskazują badania OECD⁴ – islandzki system edukacyjny dobrze odpowiada na współczesne wyzwania społeczne i wychowawcze, co przekłada się na jedne z najniższych w Europie nierówności edukacyjne (płec, trudności w nauce). Przygotowane materiały skierowane są do

4 Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju

POLSKA SZKOŁA IM. JANUSZA KORCZAKA W REYKJAVIKU istnieje od 2008 roku, prowadzona jest przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Polskiej w Reykjavíku, które jest organizacją non profit. Obecnie do szkoły uczęszcza ok. 200 uczniów w wieku od 5 do 18 lat, uczących się w nowo utworzonej grupie 5-latków, klasach 0-VI (szkoła podstawowa) oraz klasach I-III (gimnazjum).

Zaskakujące było to, że pomimo odmienności kulturowej zmagamy się w szkołach z podobnymi problemami.

DR HAB. JACEK PYŻAŁSKI, KOORDYNATOR PROJEKTU

**WYCHOWAWCZE
I SPOŁECZNO-KULTUROWE
KOMPETENCJE WSPÓŁCZESNYCH
NAUCZYCIELI**

WYBRANE KONTEKSTY

POD REDAKCJĄ
JACKA PYŻAŁSKIEGO

Beneficjent:
Uniwersytet
im. A. Mickiewicza
w Poznaniu

Partner:
Polska Szkoła im. Janusza
Korczaka w Reykjavíku,
Islandia

Czas realizacji:
20 stycznia 2014
– 16 stycznia 2016

Budżet całkowity projektu:
416 952,68 zł

Dofinansowanie z FSS:
375 257,37 zł

Koordinator projektu:
dr hab. Jacek Pyżalski

**Strona internetowa
projektu:**
<http://kompetencjenauczyciela.pl/>

FSS/2013/IIC/W/0004

następujących grup odbiorców: wykładowców i trenerów przygotowujących nauczycieli (zarówno przyszłych, jak i aktualnych) do pracy, nauczycieli i wychowawców, a także naukowców zajmujących się problematyką wychowania i zmian kulturowych. Dzięki współpracy z partnerem islandzkim powstał portal edukacyjny zawierający filmy, teksty i prezentacje: www.kompetencjenauczyciela.pl. Portal zawiera także linki do pełnych wersji publikacji książkowych. Zarówno publikacje, jak i portal udostępnione są bezpłatnie.

Znacznym osiągnięciem było ogromne zaangażowanie profesjonalistów – odbiorców w mediach społecznościowych, co pozwoliło upowszechnić materiały na szerszą skalę w stosunku do pierwotnych planów.

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- przygotowanie nowoczesnych multimedialnych materiałów dla wykładowców, trenerów, nauczycieli i wychowawców
- powstanie portalu www.kompetencjenauczyciela.pl z otwartym dostępem do wielu użytecznych publikacji
- lepsze przygotowanie studentów kierunku pedagogicznego UAM do rozwiązywania najtrudniejszych problemów wychowawczych, takich jak przemoc rówieśnicza, wykluczenie z grupy, cyberprzemoc

Wytworzone materiały edukacyjne znajdują zastosowanie w kursach edukacyjnych realizowanych na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM. Będą one wykorzystywane po zakończeniu projektu. W planach partnerów jest dalsza współpraca w zakresie metodyki przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.

DR HAB., PROF. UAM JACEK PYŻAŁSKI pracuje w Zakładzie Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Był uczestnikiem i koordynatorem około 60 krajowych i międzynarodowych projektów badawczych. Jego zainteresowania naukowe związane są z zagadnieniami agresji elektronicznej, nowych mediów, komunikacji w szkole, promocji zdrowia oraz cyberprzemocy wśród młodzieży.

SCHEDULE. ZNACZENIE KONKURSÓW W EDUKACJI NA POZIOMIE AKADEMICKIM

Projekt *SCHEDULE* miał za zadanie sprawdzić efektywność konkursów wykorzystywanych w szkolnictwie wyższym. Konkurs miał dotyczyć tematyki bliskiej Wydziałowi Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego pod względem badawczym – turystyki biznesowej. Pod względem merytorycznym projekt *SCHEDULE* składał się ze ścieżki edukacyjnej, ukierunkowanej na studentów, oraz ze ścieżki akademickiej, badawczej. Dzięki takiej koncepcji przedsięwzięcia udało się zaangażować do jego realizacji zarówno nauczycieli akademickich i badaczy, jak i studentów.

Nie spodziewaliśmy się, że kadra akademicka zaangażowana w realizację projektu *SCHEDULE* tak bardzo otworzy się na dalszą współpracę międzynarodową.

DR TOMASZ NAPIERAŁA, KOORDYNATOR PROJEKTU

– Najbardziej medialnym działaniem składającym się na projekt był konkurs *24HOURS* zrealizowany w Łodzi przy współpracy Poland Convention Bureau, hotelu Novotel Łódź Centrum,

NAJWAŻNIEJSZE WYNIK I ODDZIAŁYWANIA

- dla wszystkich zaangażowanych osób był to pierwszy duży międzynarodowy projekt – jest to cenne doświadczenie, które pozwoli podjąć kolejne takie wyzwania
- zmotywowanie pracowników Wydziału Nauk Geograficznych UŁ do znaczącego rozszerzenia oferty przedmiotów prowadzonych w językach obcych
- wdrożenie przedmiotów realizowanych w formule *project based learning*
- bardzo efektywna i wysoko oceniona współpraca z UŁ impulsem dla LUC do rozwijania dalszej współpracy w zakresie badań naukowych

LILLEHAMMER UNIVERSITY COLLEGE (LUC) jest uczelnią publiczną założoną w 1971 roku. Specjalizuje się w naukach społecznych i naukach o mediach. Studiuje tu około 5 tys. studentów, kadra naukowa liczy 380 osób. Uczelnia dysponuje pięknym kampusem w pobliżu miasta Lillehammer.

Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Łódzkiego i Studenckiego Koła Naukowego Geografów Turyzmu UŁ „Włoczykije”. – Uczestniczące w konkursie drużyny opracowały projekt założeń strategii rozwoju turystyki biznesowej w Łodzi – mówi dr Tomasz Napierała.

Działaniem o charakterze uzupełniającym była wizyta studyjna w Lillehammer, w której uczestniczyli zwycięzcy konkursu *24HOURS*. Wyniki realizacji projektu zostały zaprezentowane na międzynarodowej konferencji *The Tourism Intelligence Forum (t-Forum)* w Neapolu.

Projekt *SCHEDULE* zakładał wsparcie i stymulowanie mobilności nie tylko studentów UŁ, ale również studentów wszystkich uczelni, które zainteresowały się udziałem w konkursie *24HOURS*, będącym integralną częścią projektu. W efekcie udało się zwielokrotnić pozytywne skutki mobilności, które objęły wybitnych studentów kilku polskich uczelni, jak również studentów uczelni partnerskiej. Studenci Lillehammer University College (LUC) uczestniczący w projekcie stali się wspaniałymi ambasadorami Uniwersytetu Łódzkiego, Łodzi i Polski w swojej macierzystej uczelni, w swoim mieście i kraju. Bezpośrednim efektem projektu jest znaczący wzrost zainteresowania naukowców z LUC współpracą na polu naukowym z pracownikami Uniwersytetu Łódzkiego.

DR TOMASZ NAPIERAŁA jest pracownikiem Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Z wykształcenia geograf i ekonomista, zajmuje się przestrzennymi aspektami konkurencyjności hoteli, a w szczególności realizowaną przez nie polityką cenową. Ma również bogate doświadczenie badawcze w zakresie oceny efektywności polityki finansowej i strategicznej jednostek samorządu terytorialnego.

Beneficjent:
Uniwersytet Łódzki

Partner:
Lillehammer University College

Czas realizacji:
14 kwietnia 2014
– 22 maja 2015

Budżet całkowity projektu:
221 205,87 zł

Dofinansowanie z FSS:
199 085,28 zł

Koordynator projektu:
dr Tomasz Napierała

Strona internetowa projektu:
<http://schedule.edu.pl>

FSS/2013/IC/W/0008

INTERUNI – WSPARCIE INTERNACJONALIZACJI. WZMACNIANIE RELACJI MIĘDZY UCZELNIĄ, KANDYDATAMI, STUDENTAMI, ABSOLWENTAMI I PRACOWNIKAMI PRZY WYKORZYSTANIU NOWYCH MEDIÓW

Projekt stanowił odpowiedź na aktualną sytuację na rynku edukacji, która wymusza dostosowanie kanałów komunikacji uczelni do młodych odbiorców, dla których **nowoczesne technologie są podstawą funkcjonowania w społeczeństwie**.

Gdyby pojawiła się okazja ponownego uczestniczenia w podobnym projekcie, bez wahania zdecydowalibyśmy się zaangażować w to przedsięwzięcie.

MAGDALENA SKOWRON, KOORDYNATORKA PROJEKTU

Głównym celem projektu było **wsparcie procesu internacjonalizacji** oraz utrwalenie relacji między członkami społeczności akademickiej dzięki wykorzystaniu nowych mediów. Do najważniejszych rezultatów projektu można zaliczyć międzynarodową konferencję naukową *New Media in Higher Education – opportunities and threats* wraz z publikacją *New Media in Higher Education Market*, platformę „Ambasadorzy Zagraniczni”, aplikacje mobilne, wersję responsywną serwisu uczelni oraz dostosowanie go do potrzeb osób niepełnosprawnych.

InterUni

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- transfer innowacyjnych rozwiązań oraz najlepszych praktyk w dziedzinie internacjonalizacji i wykorzystania nowych technologii z Uniwersytetu w Liechtensteinie i Norweskiego Uniwersytetu Nauki i Technologii w Trondheim
- stworzenie aplikacji mobilnej oraz responsywnej wersji serwisu uczelni, w tym dla osób niepełnosprawnych
- pozytywny wpływ projektu na na wizerunek uczelni oraz pomoc w zacieśnieniu relacji z całą społecznością akademicką, także pozyskanie większej liczby studentów z kraju i zagranicy
- kontynuacja współpracy z uczelniami w Liechtensteinie i Norwegii
- organizacja międzynarodowej konferencji naukowej *New Media in Higher Education – opportunities and threats* wraz z publikacją *New Media in Higher Education Market*, opracowanie platformy „Ambasadorzy Zagraniczni”

NORWESKI UNIWERSYTET NAUKI I TECHNOLOGII W TRONDHEIM (NTNU) powstał w roku 1996 w wyniku połączenia sześciu uczelni. Jego motto to „Twórczy uniwersytet”. Zatrudnia około 6700 osób, z czego ponad 4 tys. to pracownicy naukowci. Studiuje tu 39 tys. studentów, w tym 3 tys. cudzoziemców.

UNIWERSYTET W LIECHTENSTEINIE (utworzony w roku 1961, działa jako fundacja publiczna) jest wysoko notowaną uczelnią, nastawioną na kształcenie dostosowane do potrzeb społeczeństwa i biznesu. Studiuje tu około 800 studentów.

– W przedsięwzięciu uczestniczył Uniwersytet w Liechtensteinie oraz Norweski Uniwersytet Nauki i Technologii w Trondheim – mówi Magdalena Skowron, koordynator projektu. – Udział prestiżowych uczelni partnerskich zagwarantował zapoznanie się z przykładami dobrych praktyk oraz transfer innowacyjnych rozwiązań. Obie uczelnie mają bogate doświadczenie w zakresie internacjonalizacji i wykorzystania nowych mediów, co okazało się bardzo pomocne przy opracowywaniu pakietu narzędzi informatyczno-promocyjnych. Różnorodność opracowanych rezultatów pozwoliła na wzmocnienie relacji między uczelnią, kandydatami, studentami, absolwentami i pracownikami.

KONTYNUACJA

Zarówno w przypadku uczelni partnerskiej z Norwegii, jak i z Liechtensteinu, projekt stał się impulsem do stworzenia kolejnych wspólnych przedsięwzięć na skalę międzynarodową. Przykładem tego może być pomysł na przygotowanie wspólnej sesji na konferencję EAIE w 2017 roku, w trakcie której zaplanowano zaprezentowanie i upowszechnienie rezultatów projektu. W planach jest też wizyta studyjna na Uniwersytecie w Liechtensteinie. Wyjazd ukierunkowany będzie na pogłębienie powstałej relacji, podsumowanie i upowszechnienie wcześniejszych działań oraz na opracowanie nowych pomysłów pozwalających na kontynuację współpracy.

MAGDALENA SKOWRON pracuje na Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach. Zajmuje się promocją zagraniczną uczelni. Główne obszary jej zainteresowań zawodowych to pozyskiwanie i budowanie relacji ze studentami zagranicznymi oraz komunikacja w mediach społecznościowych.

Beneficjent:
Uniwersytet Ekonomiczny
w Katowicach

Partnerzy:
Uniwersytet
w Liechtensteinie,
Norweski Uniwersytet
Nauki i Technologii
w Trondheim

Czas realizacji:
24 marca 2014
– 24 marca 2016

Budżet całkowity projektu:
417 580,14 zł

Dofinansowanie z FSS:
375 822,13 zł

Koordynator projektu:
Magdalena Skowron

Strona internetowa projektu:
<http://www.interuni.ue.katowice.pl/>

FSS/2013/IIC/W/0009

ADAPTOWANA AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA⁵ – TEORIA I PRAKTYKA

Głównym celem projektu było **zwiększenie włączenia społecznego użytkowników wózków** w Polsce i Islandii poprzez szkolenie przyszłych fizjoterapeutów i nauczycieli wychowania fizycznego. Aby ten cel osiągnąć, zorganizowano trzy **warsztaty** dla 42 studentów z Polski i Islandii, w trakcie których poznali oni teoretyczne i praktyczne podstawy adaptacji aktywności fizycznej dla osób ze specjalnymi potrzebami. Zorganizowano konferencję projektową *Adaptowana aktywność fizyczna w rehabilitacji i edukacji*, stworzono stronę internetową projektu, którą odwiedziło blisko 9 tys. użytkowników. Ważnym osiągnięciem było **opracowanie (adaptacja i tłumaczenie) narzędzi** do oceny aktywności fizycznej osób poruszających się na wózkach (m.in. *Międzynarodowego kwestionariusza aktywności fizycznej dla osób poruszających się na wózkach – IPAQ-WU*).

DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU

– Adaptowana aktywność fizyczna (APA) to rozwijająca się dyscyplina akademicka w Europie, która ma na celu **poprawę jakości życia i samodzielności** osób ze specjalnymi potrzebami – mówi dr hab. Natalia Morgulec-Adamowicz, koordynatorka projektu.

– Liczba osób poruszających się na wózkach w grupie osób ze specjalnymi potrzebami jest wysoka i stale wzrasta. Wielu użytkowników wózków z uwagi na specyficzne przeciężenia w obrębie mięśni i stawów doświadcza ostrych i przewlekłych urazów czy schorzeń, które ograniczają ich uczestnictwo w życiu społecznym oraz aktywność zawodową. Aktywność fizyczna i sport stanowią skuteczne wsparcie osób zarówno z wrodzoną, jak i nabytą niepełnosprawnością – dodaje dr hab. N. Morgulec-Adamowicz.

UNIwersytet ISLANDZKI jest państwową szkołą wyższą założoną w 1911 roku w Reykjavíku. Obecnie na 11 wydziałach studiuje około 16 tys. studentów. Uniwersytet wraz z powiązanymi z nim jednostkami badawczymi zatrudnia blisko 2,5 tys. osób, w tym ok. 1000 pracowników naukowych. Uczelnia prowadzi badania w wielu dziedzinach nauk społecznych i przyrodniczych.

Beneficjent:
Akademia Wychowania
Fizycznego Józefa
Piłsudskiego w Warszawie

Partner:
Uniwersytet Islandzki
(Reykjavik University),
School of Education

Czas realizacji:
1 lutego 2014
– 31 grudnia 2015

Budżet całkowity projektu:
418 040,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
376 235,99 zł

Koordynator projektu:
dr hab. Natalia Morgulec-
Adamowicz

**Strona internetowa
projektu:**
<http://apafss.eu/>

FSS/2013/IC/W/0020

Udział w projekcie nauczył pracowników naszego wydziału zarządzania projektem, z uwzględnieniem różnic kulturowych oraz specyfiki uwarunkowań prawnych, organizacyjnych i administracyjnych partnera.

DR HAB. NATALIA MORGULEC-ADAMOWICZ,
Koordynatorka projektu

KONTYNUACJA

W planach jest kontynuacja badań – wspólnie ze School of Education Uniwersytetu Islandzkiego – dotyczących oceny aktywności fizycznej osób poruszających się na wózkach oraz wspólne publikacje naukowe w tym zakresie. Utrzymane zostaną mobilności studentów i nauczycieli akademickich w ramach programu Erasmus+. AWF w Warszawie chciałaby także pozyskać nowych partnerów i kontynuować badania nad aktywnością fizyczną osób poruszających się na wózkach, ze szczególnym uwzględnieniem osób z urazowym uszkodzeniem rdzenia kręgowego.

DR HAB. NATALIA MORGULEC-ADAMOWICZ pracuje w Katedrze Teorii i Metodyki Nauczania Ruchu na Wydziale Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Jej zainteresowania naukowe to: adaptowana aktywność fizyczna, sport niepełnosprawnych (rugby na wózkach), fizjologia wysiłku osób z uszkodzeniem rdzenia kręgowego, aktywność fizyczna osób ze specjalnymi potrzebami.

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- nawiązanie realnej i perspektywicznej współpracy z Uniwersytetem Islandzkim
- otwarcie Wydziału Rehabilitacji AWF w Warszawie na szersze realizowanie misji placówki – rzeczywiste łączenie kształcenia, nauki i upowszechniania badań
- wspólna praca w zespole na zasadach partnerskich studentów, pracowników akademickich i administracyjnych, dzięki zintegrowanemu działaniu lepsza efektywność i atmosfera pracy
- udział w szkoleniach, poszerzający wiedzę i umiejętności pozwalające studentom skutecznie włączać osoby niepełnosprawne w różne obszary aktywności fizycznej
- adaptacja rozszerzonej polskiej, angielskiej i islandzkiej wersji Międzynarodowego kwestionariusza aktywności fizycznej (IPAQ) do potrzeb badania osób poruszających się na wózkach (IPAQ-WU)

INNO-CONNECTION: ROZWÓJ POLSKO-ISLANDZKIEGO PARTNERSTWA W DZIEDZINIE DOSKONALENIA KSZTAŁCENIA AKADEMICKIEGO Z WYKORZYSTANIEM TECHNOLOGII INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ

Dzięki realizacji projektu w Wyższej Szkole Finansów i Prawa w Bielsku-Białej wdrożono rozwiązania blended-learningowe, co nie tylko poprawiło **efektywność kształcenia**, ale i uczyniło je bardziej atrakcyjnym dla studentów. Przygotowanie kursów multimedialnych, również w wersji anglojęzycznej, umożliwiło większe **otwarcie się uczelni** na studentów zagranicznych. Celem projektu było także **promowanie dobrych praktyk** edukacyjnych i naukowych, wymiana doświadczeń i **transfer wiedzy** pomiędzy partnerami. W procesie wdrażania nowych technologii dydaktycznych pomocne były rozwiązania teleinformatyczne zapewniające połączenia wideokonferencyjne z partnerem, które są wykorzystywane również po zakończeniu projektu.

– Projekt nie tylko pozwolił na wdrożenie nowych rozwiązań IT wspierających proces dydaktyczny w Wyższej Szkole Finansów i Prawa, ale – co równie istotne – zainicjował trwałą współpracę zarówno na poziomie instytucjonalnym, jak i osobistym, naukowym – podkreśla koordynator projektu, dr hab. inż. Jacek Binda.

Opracowano architekturę platformy e-learningowej/blended-learningowej, dostosowano platformę open source do potrzeb polskiej uczelni, opracowano modelowe kursy do uruchomienia na platformie. Po-

wstały również publikacje instruktażowe dla kadry naukowej i studentów, przeprowadzono szkolenia w zakresie obsługi platformy dla grup docelowych projektu. Bardzo istotne było stworzenie strony projektu z forum tematycznym partnerów, umożliwiającym wymianę wiedzy oraz dobrych praktyk w zakresie wspólnych zainteresowań. Podczas realizacji projektu zorganizowano liczne wideokonferencje z partnerem, w części z nich brali udział studenci. Upowszechnieniu wdrożonych rozwiązań e-learningowych służyła organizacja *Dni otwartych nowych technologii* w Wyższej Szkole Finansów i Prawa.

Beneficjent:
Wyższa Szkoła Finansów
i Prawa w Bielsku-Białej
Partner:
Bifröst University, Islandia
Czas realizacji:
12 maja 2014
– 10 stycznia 2016
Budżet całkowity projektu:
434 330,92 zł
Dofinansowanie z FSS:
390 897,82 zł
Koordynator projektu:
dr hab. inż., prof. WSFiP
Jacek Binda
**Strona internetowa
projektu:**
<http://innococonnect.wsfi.edu.pl/index.php/pl/homepage>
FSS/2013/IIC/W/0031

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- wdrożenie w polskiej uczelni rozwiązań blended-learningowych i e-learningowych skutkujące podniesieniem poziomu kształcenia
- wzrost atrakcyjności uczelni dla zagranicznych studentów dzięki powstaniu multimedialnych kursów w języku angielskim, wzbogacenie o nowoczesny sprzęt do wideokonferencji, który jest intensywnie wykorzystywany
- transfer dobrych praktyk i innowacyjnych rozwiązań z wysoko notowanej islandzkiej uczelni do placówki polskiej
- planowanie kolejnych przedsięwzięć partnerskich
- stworzenie w Bielsku-Białej laboratorium komputerowego – centrum egzaminacyjnego Bifröst University; gdzie studenci z Islandii, przebywający np. na wymianie w ramach programu Erasmus+, będą mogli efektywniej zaliczać różnice programowe
- podpisanie długoterminowej umowy o współpracy

BIFRÖST UNIVERSITY jest prywatną uczelnią założoną w roku 1918 na wzór Ruskin College w Oksfordzie. Specjalizuje się w kształceniu liderów biznesu, polityki i życia społecznego. Ma trzy wydziały: Department of Business, Department of Law i Department of Social Sciences. Studiuje tu ok. 600 studentów.

Projekt pozwolił szerzej spojrzeć na proces kształcenia i rolę, jaką nowe technologie odgrywają w Islandii.

DR HAB. INŻ. JACEK BINDA, KOORDYNATOR PROJEKTU

KONTYNUACJA

Wyższa Szkoła Finansów i Prawa w Bielsku-Białej zamierza rozwinąć rozpoczętą współpracę z Uniwersytetem w Bifröst, zarówno na bazie założonego wspólnie centrum egzaminacyjnego, jak i projektów z zakresu nowych technologii informatycznych wspierających proces dydaktyczny. Uczelnia, wykorzystując nabyty w projekcie sprzęt do wideokonferencji, chce utrzymywać dalsze kontakty z partnerem islandzkim i korzystać z jego pomocy przy rozwijaniu systemu blended-learningowego. Ten kanał kontaktu wykorzystywany będzie również do wymiany informacji i przygotowywania kolejnych projektów, w tym wymiany kadry naukowej i studentów oraz dalszego wspólnego rozwijania oferty kształcenia ustawicznego na bazie e-learningu.

DR HAB. INŻ., PROF. WSFiP JACEK BINDA jest prorektorem Wyższej Szkoły Finansów i Prawa w Bielsku-Białej. Zainteresowania naukowe: ekonomia i e-ekonomia, informatyka w ekonomii, e-bankowość.

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ W CENTRUM UWAGI

Celem projektu było **stworzenie modułu edukacyjnego** poświęconego zrównoważonemu rozwojowi. W powstawanie modułu zaangażowany był partner z Islandii – ekologiczna wioska Sólheimar, który dzielił się swoim wieloletnim doświadczeniem w tym zakresie. Zrównoważony rozwój potraktowany został wielowątkowo i objął swoim zasięgiem nauki ścisłe: architekturę i gospodarkę przestrzenną, oraz nauki humanistyczne, takie jak zarządzanie czy socjologia. Projekt wiązał się z edukacją wykładowców, którzy po zdobyciu nowej wiedzy pracowali nad koncepcją modułu dla studentów różnych cykli studiów. Dodatkową wartością projektu jest jego międzynarodowy wymiar, praktyczny charakter przekazywanych przez partnera informacji i dopasowanie modułu do oczekiwań rynku pracy.

Wielkie wrażenie zrobiła na nas misja instytucji partnerskiej, dla której biznes kończy się tam, gdzie zaczyna się dobro drugiego człowieka.

BARBARA ZDROJEWSKA, KOORDYNATORKA PROJEKTU

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- zdobycie praktycznej wiedzy, udział w szkoleniu z ekspertem
- nawiązanie przez wykładowców bezpośrednich kontaktów z instytucją islandzką, które mogą w przyszłości zaowocować głębszą współpracą w wybranych dziedzinach naukowych
- praktyczne propagowanie idei zrównoważonego rozwoju wśród studentów i wykładowców
- opracowanie modułu edukacyjnego poświęconego tematyce zrównoważonego rozwoju

SÓLHEIMAR to ekologiczna wioska w Islandii, założona w roku 1930 przez Sesselję Sigmundsdóttir. Jest to wspólnota około 100 osób żyjących zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, w artystycznej i ekologicznej atmosferze. Mała osada utrzymana jest w stylu wiejskim, charakteryzuje się bogactwem roślinności, otwartą przestrzenią i zabudowaniami wkomponowanymi w krajobraz.

Beneficjent:
Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości
i Administracji w Lublinie

Partner:
Sólheimar, Islandia

Czas realizacji:
1 maja 2014
– 30 kwietnia 2016

Budżet całkowity projektu:
167 907,53 zł

Dofinansowanie z FSS:
151 111,78 zł

Koordinator projektu:
Barbara Zdrojevska

FSS/2013/IIC/W/0032

W trakcie trwania projektu odbywały się szkolenia i warsztaty dla kadry dydaktycznej. W proces edukacyjny zaangażowani byli eksperci i islandzki partner. Na podstawie zdobytej wiedzy, opierając się na islandzkich wzorach, wykładowcy opracowali moduł edukacyjny dla studentów studiów I i II stopnia. Moduł ten stanowi też podstawę do szkoleń i kursów znajdujących się w ofercie uczelni. Projekt stał się inspiracją do dalszej modernizacji uczelni, m.in. planowane jest wprowadzenie systemu segregacji śmieci.

BARBARA ZDROJEWSKA jest kanclerzem Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie i od 2010 roku dyrektorem Centrum Rozwoju Kompetencji. Pod jej kierownictwem uczelnia realizuje projekty międzynarodowe, m.in. w ramach programów Erasmus+ oraz Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy.

EYE ON OUTGOING STUDENTS

Trzy uniwersytety z grupy partnerskiej realizowały wspólny projekt w ramach programu Leonardo da Vinci. To doświadczenie pokazało, że kompetencje międzynarodowe i komunikacja pomiędzy narodami, religiami i kulturami wymagają najwięcej pracy i stanowią największe wyzwanie.

Dlatego najważniejszym celem projektu *Eye on outgoing students* była międzykulturowa edukacja uczestników. Realizowano go w dwóch grupach: pierwsza to pracownicy biur karier i współpracy zagranicznej, druga – studenci wyjeżdżający z partnerskich uczelni.

W trakcie projektu odbywały się szkolenia i warsztaty dla osób prowadzących zajęcia przygotowawcze dla studentów przed mobilnością zagraniczną. Partnerzy uczyli się od siebie wzajemnie, realizowali scenariusze i tworzyli nowe propozycje ćwiczeń dla studentów, uczestniczyli też w warsztatach ze studentami. Edukacja odbywała się w środowisku międzynarodowym, a każda z uczelni wносиła własne doświadczenia w zakresie poprawy jakości mobilności studentów. Szczególnie ciekawym punktem działań projektowych była obserwacja warsztatu dla studentów, przygotowanego przez partnera z Norwegii.

– Warsztatowa metoda pracy bardzo pomogła w wymianie doświadczeń, wzajemnym poznaniu uczestników i sprawdzeniu swoich umiejętności w praktyce – podkreśla Barbara Zdrojewska, koordynatorka projektu.

Beneficjent:
Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości
i Administracji w Lublinie

Partnerzy:
University of Liechtenstein,
Diakonhjemmet University
College, Reykjavik
University

Czas realizacji:
1 czerwca 2014
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
311 028,80 zł

Dofinansowanie z FSS:
279 893,18 zł

Koordynator projektu:
Barbara Zdrojewska

FSS/2013/IIC/W/0045

Pozytywnie zaskakujące było to, że studenci w krajach partnerskich mają podobne problemy związane z mobilnością, a warsztaty służą im jako forma, otwarcia się i przełamania własnych barier.

BARBARA ZDROJEWSKA, KOORDYNATORKA PROJEKTU

Dzięki projektowi uczelnia zyskała przeszkoloną kadrę gotową do prowadzenia warsztatów przygotowujących studentów do mobilności. Scenariusze warsztatów stworzone w czasie jego realizacji będą wykorzystywane podczas zajęć dla studentów, prowadzonych w instytucjach partnerskich. Rezultaty projektu mają pozytywny wpływ na jakość realizowanych mobilności. Wartością dodatkową jest rozwój osobisty uczestników projektu, odkrycie przez nich potencjału do bycia trenerem lub coachem.

BARBARA ZDROJEWSKA jest kanclerzem Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie i od 2010 roku dyrektorem Centrum Rozwoju Kompetencji. Pod jej kierownictwem uczelnia realizuje projekty międzynarodowe, m.in. w ramach programów Erasmus+ oraz Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- zdobycie przez kadrę uczelni praktycznych umiejętności przygotowania studentów do mobilności
- lepsze przygotowanie studentów do wyjazdów
- nabycie kompetencji międzykulturowych
- możliwość wykorzystania doświadczeń partnerów
- odkrycie nowych możliwości rozwoju, np. kompetencji do bycia coachem
- podniesienie atrakcyjności oferty uczelni

UNIVERSITY OF LIECHTENSTEIN powstał w 1961 roku jako inicjatywa środowisk biznesowych i państwowych, pod nazwą Technikum Wieczorowe Vaduz. W czerwcu 2008 r. rząd Księstwa Liechtenstein autoryzował ofertę studiów doktoranckich w Wyższej Szkole Liechtenstein. Placówka od 2010 roku może posługiwać się nazwą uniwersytet, posiada trzy wydziały oferujące studia pierwszego i drugiego stopnia, m.in. na kierunkach: architektura, bankowość i zarządzanie finansami.

DIAKONHJEMMET UNIVERSITY COLLEGE jest prywatną, luterąską instytucją edukacyjną z siedzibą w Oslo. Tradycje uczelni sięgają 1890 roku. Uczelnia koncentruje się na ochronie zdrowia, służbie społecznej i diakonii.

UNIwersytet ISLANDZKI (REYKJAVIK UNIVERSITY) jest państwową szkołą wyższą założoną w 1911 roku. Obecnie na 11 wydziałach studiuje około 16 tys. studentów. Uniwersytet wraz z powiązanymi z nim jednostkami badawczymi zatrudnia blisko 2,5 tys. osób, w tym ok. 1000 pracowników naukowych. Uczelnia prowadzi badania w wielu dziedzinach nauk społecznych i przyrodniczych.

NAUKA LOGISTYKI I ZARZĄDZANIA PRODUKCJĄ WSPOMAGANA KOMPUTEROWO (CALM⁶)

Dzięki projektowi CALM udało się **upowszechnić wiedzę** i naukę z zakresu logistyki i zarządzania produkcją. Wzbogacona została oferta dydaktyczna Uniwersytetu Łódzkiego, powstało sześć **nowoczesnych modułów dydaktycznych**, które zostaną wykorzystane na planowanym nowym kierunku studiów.

Równie istotna była możliwość obserwowania i **wymiany doświadczeń** dotyczących procesu dydaktycznego na uczelni norweskiej i przeniesienie sprawdzonych w tym zakresie metod do Uniwersytetu Łódzkiego. Zorganizowano również międzynarodową konferencję upowszechniającą efekty projektu.

Udało się nawiązać o wiele więcej kontaktów z pracownikami uczelni i firm, niż planowaliśmy przed rozpoczęciem projektu.

DR HAB. INŻ. REMIGIUSZ KOZŁOWSKI, KOORDYNATOR PROJEKTU

Przygotowano moduły dydaktyczne podejmujące kluczowe zagadnienia z zakresu logistyki i zarządzania produkcją. Moduły te są opracowane przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi do tworzenia multimedialnych aplikacji z elementami e-learningu, co pozwala na korzystanie z tego systemu nie tylko użytkownikom laptopów czy komputerów stacjonarnych, ale także urządzeń mobilnych, takich jak smartfony i tablety.

Praca własna studentów została ukierunkowana na wybrane, konkretne obszary problemowe, dzięki czemu mogą uczyć się wszędzie, wykorzystując dowolne urządzenia mobilne. Wykładowcy mają dostęp do nowoczesnych narzędzi nauczania on-line, oraz je tworzą.

DR HAB. INŻ. REMIGIUSZ KOZŁOWSKI jest wykładowcą na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego. Specjalizuje się w zagadnieniach z zakresu infrastruktury logistyki oraz zarządzania nowoczesnymi technologiami i produkcją.

Beneficjent:
Uniwersytet Łódzki, Wydział Zarządzania

Partner:
Norweski Uniwersytet Nauki i Technologii w Trondheim (NTNU)

Czas realizacji:
1 marca 2014
– 29 lutego 2016

Budżet całkowity projektu:
464 024,36 zł

Dofinansowanie z FSS:
417 621,92 zł

Koordinator projektu:
dr hab. inż. Remigiusz Kozłowski

FSS/2013/IIC/W/0034

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- zapoznanie się z kulturą i sposobem funkcjonowania przedsiębiorstw i uczelni norweskich
- opracowanie sześciu nowoczesnych modułów edukacyjnych, które zostaną wykorzystane w programie nowego kierunku studiów
- przeniesienie skutecznych rozwiązań z norweskiej uczelni do dydaktyki Uniwersytetu Łódzkiego

NORWESKI UNIWERSYTET NAUKI I TECHNOLOGII W TRONDHEIM

powstał w roku 1996 w wyniku połączenia sześciu uczelni. Jego motto to „Twórczy uniwersytet”. Zatrudnia około 6700 osób, z czego ponad 4 tys. to pracownicy naukowcy. Studiuje tu 39 tys. studentów, w tym 3 tys. cudzoziemców.

AKTYWNI JĘZYKOWO – INTERAKTYWNI W NAUCZANIU. NOWOCZESNE NARZĘDZIA I METODY NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH W OPARCIU O ICT

Projekt służył wymianie doświadczeń i dobrych polsko-norweskich praktyk w dziedzinie dydaktyki języków obcych. Wyższa Szkoła Filologiczna, uczelnia o profilu typowo językowym, w oparciu o najlepsze **skandynawskie wzorce** stworzyła **120 innowacyjnych kursów e-learningowych**, stosując **nowoczesne rozwiązania i narzędzia ICT**. Korzystając z doświadczeń i ekspertyz norweskich praktyków, wyłonieni w konkursie wykładowcy WSF opracowali interaktywne kursy online do praktycznej nauki języków obcych dla studentów filologii angielskiej, niemieckiej, hiszpańskiej i włoskiej. Wszystkie materiały zostały udostępnione studentom WSF w roku akademickim 2014/15 i będą służyć kolejnym rocznikom.

Beneficjent:
Wyższa Szkoła Filologiczna
we Wrocławiu

Partner:
Sogn og Fjordane
University College

Czas realizacji:
1 lutego 2014
– 31 stycznia 2016

Budżet całkowity projektu:
463 439,14 zł

Dofinansowanie z FSS:
417 095,23 zł

Koordinator projektu:
Anna Zasłona

Strona internetowa projektu:
[http://www.wsf.edu.pl/
upload_module/wysiwyg/
Wydawnictwo%20WSF/
Active in Languages.pdf](http://www.wsf.edu.pl/upload_module/wysiwyg/Wydawnictwo%20WSF/Active%20in%20Languages.pdf)

FSS/2013/IIC/W/0033

– Współpraca naszej uczelni z Sogn og Fjordane University College (HiSF) rozpoczęła się już w 2007 roku, kiedy została podpisana umowa bilateralna w programie Erasmus – podkreśla koordynatorka projektu Anna Zasłona. – Istotną rolę prekursora oraz animatora naszej długoletniej współpracy odegrał wykładowca HiSF,

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- opracowanie we współpracy z norweskim partnerem 120 innowacyjnych, interaktywnych kursów e-learningowych dla studentów czterech filologii
- uatrakcyjnienie kształcenia dla kolejnych roczników studentów, impuls do tworzenia kolejnych kursów e-learningowych
- stworzenie międzynarodowej grupy „Little Wrocław Family”, która będzie współpracować przy kolejnych projektach międzynarodowych

Sogn og Fjordane University College (HiSF), założony w 1994 roku, jest średniej wielkości uczelnią w zachodniej części Norwegii, wyjątkowo atrakcyjnie położoną w pobliżu lodowców. Studiuje tu około 4 tys. studentów, w tym wielu cudzoziemców. Uczelnia zatrudnia 330 pracowników.

John Seriot. Przez lata z wielką życzliwością i autentycznym zaangażowaniem opiekował się naszymi stypendystami Erasmusa i odwiedzał naszą uczelnię, oferując wykłady i spotkania informacyjne dla polskich studentów. Myślę, że to głównie jemu zawdzięczamy sukces – obecnie już trzech – projektów zrealizowanych wspólnie z HiSF – dodaje A. Zasłona.

Oprócz wspólnych zainteresowań akademickich wszystkich połączyła nie sympatii. Międzynarodowa grupa pod nazwą „Little Wrocław Family” pozostaje w stałym kontakcie i jest otwarta na współpracę przy kolejnych projektach.

ANNA ZASŁONA, KOORDYNATORKA PROJEKTU

Kursy e-learningowe, opracowane w konsultacji z norweskimi partnerami, dotyczą sześciu poziomów biegłości językowej wg ESOKJ⁷: A1, A2, B1, B2, C1, C2, dla pięciu sprawności: czytanie i słuchanie ze zrozumieniem, pisanie, mówienie oraz gramatyka praktyczna. Przy realizacji kursów czerpano z pełnego zakresu możliwości technicznych platformy e-learningowej Moodle WSF. Różnorodność form oraz interaktywny charakter zadań online podnoszą efektywność edukacji językowej, stąd e-kursy cieszą się dużym uznaniem studentów WSF.

Powstałe w ramach projektu innowacyjne e-kursy będą aktualizowane i udoskonalane. Wypracowana koncepcja interaktywnych e-kursów stanowi źródło inspiracji dla innych wykładowców WSF w konstruowaniu kolejnych e-materiałów. Dzięki konferencji i publikacji podsumowującej rezultaty projektu opracowany model nowoczesnego kształcenia językowego w oparciu o ICT został rozpowszechniony i może stanowić przykład do wykorzystania przez instytucje edukacyjne w Polsce i za granicą.

ANNA ZASŁONA jest absolwentką filologii angielskiej z 18-letnim doświadczeniem nauczycielskim. Od 2009 roku pełni funkcję kierownika Działu Współpracy z Zagranicą i Projektów Unijnych w Wyższej Szkole Filologicznej we Wrocławiu (WSF), jest też koordynatorem uczelnianym programu Erasmus+.

7 Europejski system opisu kształcenia językowego

fot. Ditleir Jansen (CCBY-NC 2.0)

PRAKTYKI CZASU WOLNEGO I PERCEPCJA NATURY. POLSCY TURYSŃCI I MIGRANCY W ISLANDII

Projekt opierał się na współpracy między antropologami, socjologami i geografami społecznymi z Uniwersytetu Gdańskiego i Uniwersytetu Islandzkiego. Punktem wyjścia i pretekstem dla rozpoczęcia wspólnej pracy był fakt znaczącej obecności migrantów z Polski w Islandii, jednak nie chodziło

o opis tej społeczności, a o postawienie pytań dotyczących **relacji między mobilnością, czasem wolnym i naturą**, a zwłaszcza zależności między migracjami i turystyką. – Okazało się, że te pytania wykraczają poza stosunki polsko-islandzkie i socjologię migracji: dotyczą ogólniejszego **znaczenia mobilności w relacjach społecznych** oraz umiejscowienia człowieka w czasie i przestrzeni – podkreśla koordynatorka projektu, dr Agata Bachórz. – Podczas cyklicznych spotkań zespołu z Polski i Islandii udało nam się skierować dyskusję na ważne i stosunkowo nowe we współczesnej antropologii i socjologii kwestie. W trakcie krótkich pobytów na Uniwersytecie Islandzkim ciekawe okazało się również przyjrzenie się jego tętniącej życiem

codzienności, kulturze organizacyjnej, relacjom partnerskim między różnymi uczestnikami tamtejszego życia akademickiego – dodaje dr A. Bachórz.

UNIwersYTET ISLANDZKI jest państwową szkołą wyższą założoną w 1911 roku w Reykjavíku. Obecnie na 11 wydziałach studiuje tu około 16 tys. studentów. Uniwersytet wraz z powiązanymi z nim jednostkami badawczymi zatrudnia blisko 2,5 tys. osób, w tym ok. 1000 pracowników naukowych. Uczelnia prowadzi badania w wielu dziedzinach nauk społecznych i przyrodniczych.

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY I ODDZIAŁYWANIA

- ważne doświadczenie zawodowe dla nauczycieli akademickich pracujących przy realizacji projektu
- innowacyjna publikacja *Mobility to the edges of Europe. The case of Iceland and Poland*
- rozwój umiejętności pracowników w zakresie zarządzania projektem i współpracy w grupie międzynarodowej
- otwarcie się na inne sposoby myślenia i nowe dyscypliny naukowe
- wzmocnienie umiejętności pracy warsztatowej i akademickiej w języku angielskim

Najważniejszymi działaniami były cztery spotkania seminaryjno-warsztatowe – po dwa na każdym uniwersytecie. Nie były one jednak celem samym w sobie, a środkiem do przygotowania wielowymiarowej i niestandardowej publikacji książkowej. Projekt zwieńczyła międzynarodowa konferencja *Intersections of tourism and migration*, która odbyła się w Gdańsku w kwietniu 2016 r. Wspólnie przygotowano innowacyjną książkę *Mobility to the edges of Europe. The case of Iceland and Poland*.

Szczególnie sobie cenię możliwość rozwoju poprzez kontakt z innymi naukowcami, obserwowanie ich metod pracy, dyskusję, pracę warsztatową, merytoryczne podpowiedzi i konfrontację swoich pomysłów z innymi opiniami.

DR AGATA BACHÓRZ, KOORDYNATORKA PROJEKTU

Poprzez trwającą dwa lata wymianę doświadczeń udało się zbudować realną platformę współpracy między pracownikami, doktorantami i studentami z obu instytucji partnerskich.

Dzięki dobrze zaplanowanej dystrybucji publikacji oraz wolnemu do niej dostępowi na platformach cyfrowych – rzeczywiście dotarła ona i wciąż dociera do socjologów i antropologów, nie tylko w Polsce i Islandii. Ze względu na niestandardowe podejście do poruszanej w niej tematyki pozycja ta będzie wykorzystywana w kształceniu uniwersyteckim w Polsce i w innych krajach.

DR AGATA BACHÓRZ jest adiunktem w Zakładzie Antropologii Społecznej w Instytucie Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Gdańskiego. Zajmuje się socjologią mobilności i podróżowaniem w ujęciu socjologicznym. Jej zainteresowania badawcze dotyczą również problematyki stylu życia i kultury codzienności, a przede wszystkim – społecznych aspektów **jedzenia**.

POZOSTAŁE PROJEKTY REALIZOWANE W RAMACH DZIAŁANIA WSPÓŁPRACA INSTYTUCJONALNA

Międzynarodowa sieć wspierania badań i transferu wiedzy jako płaszczyzna współpracy uczelni polskich i norweskich

Beneficjent: Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
FSS/2013/IIC/W/0013

Partnerzy: University of Bergen, Stowarzyszenie Edukacja dla Przedsiębiorczości, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie, Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE

Czas realizacji: 1 kwietnia 2014 – 31 maja 2015

Budżet całkowity projektu: 418 040,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 376 236,00 zł

Kształcenie na odległość z zakresu zarządzania w budownictwie

Beneficjent: Politechnika Warszawska
FSS/2013/IIC/W/0015

Partnerzy: Uniwersytet Islandzki (Reykjavík University), Norwegian University of Science and Technology

Czas realizacji: 1 kwietnia 2014 – 31 marca 2016

Budżet całkowity projektu: 458 915,96 zł

Dofinansowanie z FSS: 413 010,98 zł

Strona internetowa projektu: <http://fss.il.pw.edu.pl/>

Dydaktyka oparta na mediach elektronicznych – (r)ewolucja w kształceniu i uczeniu się

Beneficjent: Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu
FSS/2013/IIC/W/0016

Partner: University of Akureyri, Islandia

Czas realizacji: 1 marca 2014 – 31 sierpnia 2015

Budżet całkowity projektu: 463 652,34 zł

Dofinansowanie z FSS: 417 283,34 zł

Rekonstrukcja zmian środowiska i monitoring – narzędzia do planowania zrównoważonego rozwoju ekosystemów jeziornych

Beneficjent: Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

FSS/2013/IIC/W/0022

Partner: Norwegian Institute for Nature Research (NINA)

Czas realizacji: 1 marca 2014 – 29 lutego 2016

Budżet całkowity projektu: 234 248,30 zł

Dofinansowanie z FSS: 210 813,46 zł

Edukacja metodą problemową (PBL) w zakresie wykorzystania metod informatycznych

Beneficjent: Politechnika Łódzka

FSS/2013/IIC/W/0028

Partner: Telemark University College, Norwegia

Czas realizacji: 1 maja 2014 – 31 marca 2016

Budżet całkowity projektu: 264 702,93 zł

Dofinansowanie z FSS: 237 948,37 zł

W poszukiwaniu polskiej i norweskiej wizji integracji regionalnej w Europie Wschodniej

Beneficjent: Collegium Civitas

FSS/2013/IIC/W/0037

Partnerzy: Norwegian Institute of International Affairs, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych

Czas realizacji: 1 lutego 2014 – 31 stycznia 2015

Budżet całkowity projektu: 211 845,87 zł

Dofinansowanie z FSS: 189 999,10 zł

Inkluzja społeczna, różnorodność i obywatelskość

Beneficjent: Collegium Civitas

FSS/2013/IIC/W/0038

Partner: Norwegian University of Science and Technology (NTNU)

Czas realizacji: 3 marca 2014 – 20 listopada 2014

Budżet całkowity projektu: 99 970,08 zł

Dofinansowanie z FSS: 88 787,52 zł

Wyzwania edukacji w dobie Internetu: wsparcie dla sieci liderów wykorzystania TIK w szkołach

Beneficjent: SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny

FSS/2013/IIC/W/0043

Partner: Norwegian University of Science and Technology (NTNU) Norwegian Centre for Mathematics Education

Czas realizacji: 10 lutego 2014 – 31 października 2015

Budżet całkowity projektu: 418 039,60 zł

Dofinansowanie z FSS: 376 235,60 zł

ROZWÓJ POLSKICH UCZELNI – OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA

Nauka i szkolnictwo wyższe zmienia się dynamicznie nie tylko w Polsce, ale i na świecie. Zwiększenie mobilności, **umiędzynarodowienie** czy **współpraca z biznesem** to tylko niektóre z wyzwań, jakie stoją przed polskimi szkołami wyższymi. Obok strategii „Europa 2020” powstają plany krajowe, m.in. projektowana Ustawa 2.0. Działania Funduszu świetnie wpisały się w zdiagnozowane potrzeby polskiego szkolnictwa wyższego. Granty przeznaczono m.in. na opracowanie programów nauczania i **rozwój zdolności instytucjonalnych** polskich uczelni, a w szczególności na:

- rozwój programów studiów w języku angielskim (wykładowym);
- rozwój wspólnych programów studiów (na poziomie licencjackim, magisterskim lub doktoranckim), prowadzących do uzyskania podwójnego dyplomu;
- rozwój nowych, innowacyjnych programów studiów, odpowiadających nowym potrzebom i wyzwaniom pojawiającym się na poziomie krajowym lub europejskim;
- przygotowanie nowych kursów, modułów, specjalizacji, programów studiów;
- utworzenie dwustopniowych programów studiów w oparciu o efekty kształcenia, z ECTS jako systemem transferu i akumulacji osiągnięć;
- rozwój kultury jakości, w tym wewnętrznych systemów zapewniania jakości;
- rozwój programów studiów we współpracy z sektorem prywatnym.

Projekty *Rozwoju Polskich Uczelni* rozwinęły ofertę dydaktyczną i poprawiły sprawność organizacyjną polskich szkół wyższych. Powstały **nowe programy studiów** w języku angielskim, wdrożono **innowacyjne metody nauczania**, a w ramach istniejących specjalizacji wzmocniono współpracę z sektorem prywatnym, stwarzając absolwentom lepsze możliwości zatrudnienia. Wyposażono **specjalistyczne laboratoria**, a także **zmodernizowano zaplecze techniczne** uczelni, pomagając otworzyć je na Europę i świat.

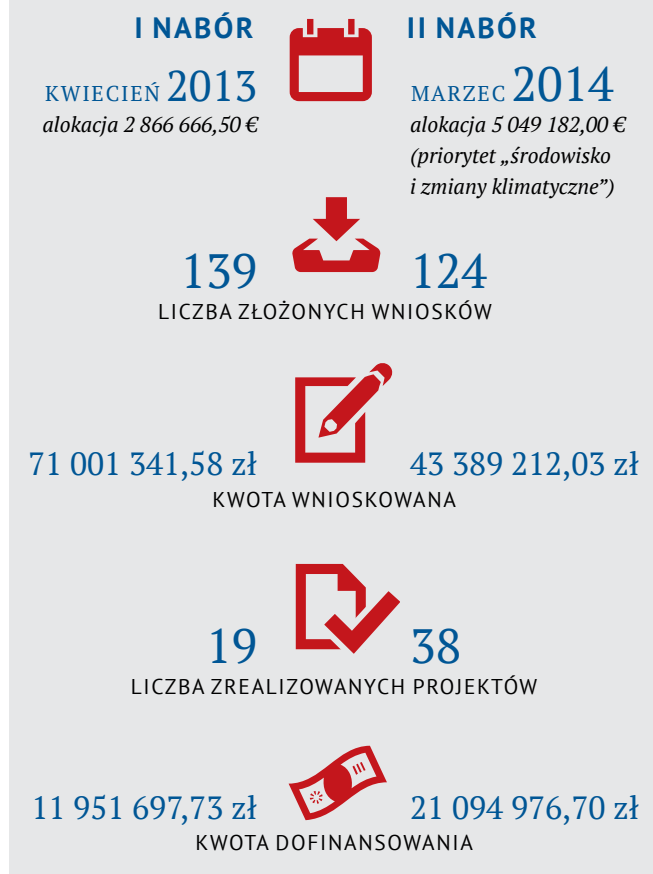

Działania podjęte przez szkoły wyższe w ramach poszczególnych projektów mogły obejmować m.in.:

- międzynarodową mobilność pomiędzy partnerami;
- przygotowanie programów nauczania;
- organizację spotkań, seminariów, warsztatów;
- analizę potrzeb;
- opracowanie polityki i strategii;
- rozwój narzędzi dydaktycznych, metod, materiałów.

Elementy te można było łączyć w realizacji jednego projektu. O dofinansowanie w ramach działania *Rozwój Polskich Uczelni* ubiegały się krajowe uczelnie, rolę koordynatorów projektów ostatecznie pełniło **46** uczelni publicznych i **11** niepublicznych.

Partnerstwo (grupa projektowa złożona co najmniej z jednej uczelni z Polski i jednej z Norwegii) było obligatoryjne dla projektów mających na celu rozwój wspólnych programów studiów. W innych typach przedsięwzięć partnerstwo było opcjonalne, tzn. możliwa była realizacja projektu jednostronnego jedynie z udziałem polskiej uczelni.

Realizowane projekty mogły trwać od roku do około dwóch lat, a w przypadku dodatkowego naboru z roku 2014, gdzie priorytetowo traktowane były projekty związane z problematyką środowiska i zmian klimatycznych, czas realizacji projektów został skrócony do ok. 1,5 roku.

Projekt typu *Rozwój Polskich Uczelni* mógł uzyskać dofinansowanie w wysokości od **20 tys. euro** do **250 tys. euro**. Kwota przyznanego dofinansowania nie mogła przekroczyć 90 proc. całkowitych kosztów projektu, pozostałe 10 proc. wnioskodawcy musieli zapewnić ze źródeł innych niż dofinansowanie FSS.

Konkurencja między uczelniami starającymi się o grant z Funduszu była bardzo silna – współczynnik sukcesu wyniósł 14 proc. w naborze 2013 i 31 proc. w naborze 2014, czyli średnio 22,5 proc. Oznacza to, że niespełna co czwarty wniosek składany do Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego mógł zostać dofinansowany.

W ramach obu naborów wniosków dofinansowano łącznie 57 projektów, z czego 56 zostało pomyślnie zrealizowanych. Większość projektów realizowana była przez duże ośrodki akademickie, jak Warszawa czy Kraków. Wynikało to po części z faktu, że o dofinansowanie ubiegały się duże uczelnie, gdzie jednostki niezależnie od siebie składały propozycje projektowe, jak również z większego doświadczenia dużych ośrodków akademickich w staraniu się o dofinansowanie projektów międzynarodowych (często spory udział w sukcesie projektu miały jednostki uczelni zajmujące się wyłącznie pozyskiwaniem grantów). Cieszy jednak udział szkół wyższych z mniejszych ośrodków akademickich, m.in. z Bydgoszczy, Torunia, Lublina, Gdańska, Olsztyna, Rzeszowa czy Białegostoku – których udział w liczbie realizowanych inicjatyw wyniósł 27 proc. (w sumie 15 dofinansowanych projektów).

Większość projektów realizowana była jednostronnie przez uczelnie z Polski: w naborze 2013 – 14 projektów, w naborze 2014 – 34 projekty (łącznie 48 projektów było realizowanych bez partnera zagranicznego). **W dziewięciu projektach partnerskich**, prowadzonych przez polskie szkoły wyższe we współpracy z partnerem z Norwegii, skorzystano z możliwości transferu dobrych praktyk i innowacyjnych rozwiązań od partnerów zagranicznych i ich wdrażania w polskich realiach. Wy tłumaczeniem dla niewielkiej liczby przedsięwzięć realizowanych w partnerstwie może być m.in. niewspółmierność rozmiarów sektora szkolnictwa wyższego w obu krajach: ponad 440 uczelni w Polsce⁸, 77 – w Norwegii⁹.

Projekty zrealizowane przez uczelnie w ramach działania *Rozwój Polskich Uczelni* wpłynęły bezpośrednio na wzmocnienie potencjału dydaktycznego szkół wyższych oraz dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb gospodarki i środowiska społeczno-ekonomicznego. Powstały trwałe powiązania między światem nauki i biznesu. Stworzono również nowe specjalizacje w języku angielskim, uatrakcyjnając ofertę edukacyjną i podnosząc konkurencyjność polskiego szkolnictwa w Europie.

8 Na podstawie raportu MNiSW z 2013 r. o stanie szkolnictwa wyższego w Polsce, dostępnego na stronie www.nauka.gov.pl

9 Dane za <http://www.eurodesk.pl/eurostudia/norwegia>

UNOWOCZEŚNIANIE KSZTAŁCENIA

Oryginalne kierunki i specjalności, tutoring, studia w języku angielskim, wykorzystanie innowacyjnych platform internetowych, przedsiębiorstw symulacyjnych, a nawet gier decyzyjnych – w ramach działania *Rozwój Polskich Uczelni* powstało wiele wartościowych projektów, które pozwoliły unowocześnić ofertę kształcenia w naszych szkołach wyższych z wykorzystaniem najlepszych praktyk zagranicznych.

CYBERMAN – REALNE ZARZĄDZANIE W RZECZYWISTOŚCI WIRTUALNEJ

Projekt CYBERMAN to innowacyjne przedsięwzięcie edukacyjne, którego głównym celem było rozwijanie i popularyzacja wiedzy i umiejętności związanych z wykorzystaniem Internetu, cyberprzestrzeni i nowoczesnych zjawisk, takich jak wirtualna rzeczywistość, w gospodarce, biznesie i społeczeństwie.

Zasadniczym celem, jaki udało się zrealizować, było wykształcenie grupy studentów z całego świata (z 14 krajów) w zakresie wykorzystania nowych technologii internetowych w biznesie. Studenci uzyskali nie tylko wartościową wiedzę, ale także ważne umiejętności praktyczne. Dzięki temu, że grupa była mocno umiędzynarodowiona, studentom udało się wykształcić prawdziwie globalne kompetencje społeczne poprzez pracę w zespołach, wspólne przygotowywanie projektów, ich prezentację itd.

Rdzeniem projektu było przygotowanie anglojęzycznych studiów magisterskich z obszaru zarządzania, ze specjalnością „zarządzanie w wirtualnym środowisku” (Management in Virtual Environment). Studia te były kierowane do studentów z całego świata i miały w założeniach **wykształcić współczesnego menedżera e-biznesu** – osobę kreatywną i pomysłową, biegle funkcjonującą w realiach Internetu, współpracy sieciowej, innowacji, start-upów, wirtualnej rzeczywistości.

Beneficjent:
Akademia Leona
Koźmińskiego (ALK)

Czas realizacji:
2 marca 2014
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
813 807,76 zł

Dofinansowanie z FSS:
732 426,98 zł

Koordynator projektu:
dr hab. Grzegorz Mazurek

Strona internetowa projektu:
www.cae.utp.edu.pl

FSS/2013/HEI/W/0090

W trakcie studiów studenci mieli ścisły kontakt z praktyką gospodarczą poprzez udział w wielu warsztatach praktycznych (np. Google Analytics, Facebook Ads, Google Adwords), wizytach w firmach (np. Dell, CD Projekt, Orange), spotkaniach z reprezentantami nietuzinkowych firm (np. Trusense) czy seminariach i konferencjach (np. Digital Marketing Day).

Projekt przyczynił się również istotnie do rozwoju zawodowego naukowców z Akademii Leona Koźmińskiego. Uruchomione centrum badawcze CYBERMAN umożliwiło powstanie innowacyjnych projektów badawczych, zintegrowanie wielu naukowców

z kraju i zagranicy oraz przygotowanie dwóch niezwykle ciekawych publikacji naukowych.

W pracach centrum uczestniczyli także wybrani studenci kierunku „zarządzanie w wirtualnym środowisku” oraz światowej sławy naukowcy (np. prof. Andreas Kaplan z ESCP Europe). Wykładowcy Akademii Leona Koźmińskiego (ALK) mogli poszerzać również swoje kompetencje dydaktyczne dzięki dodatkowym warsztatom np. z wykorzystania metod grywalizacyjnych.

Baza uczelni wzbogaciła się o wiele interesujących i wartościowych książek, programów komputerowych oraz urządzeń umożliwiających prowadzenie badań (np. eyetrackery), jak i urządzeń i narzędzi wspomagających procesy dydaktyczne (np. platforma Stukent, projektory przenośne, narzędzia analityczne i statystyczne). Wybrani naukowcy mieli okazję uczestniczyć w najbardziej wartościowych światowych wydarzeniach z branży digital – np. w konferencji *Internet Marketing Association* w USA czy *European Marketing Academy Conference* w Oslo.

Co niezwykle cenne, projekt pozwolił rozwinąć oraz zacieśnić współpracę z takimi podmiotami, jak University of Reykjavik czy BI Norwegian Business School z Oslo, co zaowocowało kolejnymi pomysłami i wspólnymi planami dydaktycznymi i naukowo-badawczymi.

DR HAB. GRZEGORZ MAZUREK jest prorektorem ds. współpracy z zagranicą Akademii Leona Koźmińskiego. Specjalizuje się w problematyce wpływu nowoczesnych technologii na marketing i zarządzanie organizacją, a w szczególności: wirtualizacją, innowacjami w marketingu (e-marketing), nową gospodarką oraz e-biznesem.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **uruchomienie anglojęzycznych studiów** magisterskich z obszaru zarządzania, ze specjalnością „zarządzanie w wirtualnym środowisku” (Management in Virtual Environment)
- **zapewnienie ścisłego kontaktu** studentów specjalności z praktyką gospodarczą
- **kształcenie w międzynarodowej grupie** – wykształcenie **kompetencji globalnych**
- **uruchomienie** centrum badawczego **CYBERMAN** na uczelni
- **udział** wybranych naukowców ALK w **prestiżowych wydarzeniach międzynarodowych** związanych z branżą digital
- **wzbogacenie bazy uczelni** o literaturę, oprogramowanie i urządzenia wspomagające nowoczesną dydaktykę
- **nawiązanie lub zacieśnienie współpracy z partnerami zagranicznymi:** University of Reykjavik i BI Norwegian Business School z Oslo

SYMULACYJNE PRZEDSIĘBIORSTWO TURYSTYCZNE JAKO INNOWACYJNA METODA PRAKTYCZNEGO KSZTAŁCENIA NA NOWEJ SPECJALNOŚCI EKONOMIKA TURYSTYKI I HOTELARSTWA Z JĘZYKIEM ANGIELSKIM

„Symtur” to nowoczesne symulacyjne przedsiębiorstwo turystyczne, w którym studenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie mogą kształcić się, pracując w warunkach zbliżonych do rzeczywistej pracy w firmie turystycznej.

W „Symturze” wszystkie czynności, sprawy czy dokumenty są maksymalnie autentyczne, a jedynie pieniądze (usługa) i klient są fikcyjni. – Firma symulacyjna to jedna z najbardziej efektywnych metod dydaktycznych, umożliwiającą nie tylko nabywanie wiedzy, lecz także zdobywanie umiejętności praktycznych oraz kompetencji miękkich już na etapie studiów – mówi dr Anna Gądek.

Projekt był odpowiedzią na istniejące w subregionie tarnowskim zapotrzebowanie na studia związane z turystyką i hotelarstwem, nastawione na intensywne kształcenie umiejętności preferowanych na rynku pracy i prowadzone w ścisłej współpracy z przedsiębiorcami działającymi w tym sektorze oraz podnoszące kompetencje językowe w celu swobodnego komunikowania się w specjalistycznym języku angielskim (English for Tourism). Środki z funduszy norweskich pozwoliły na realizację tego założenia poprzez uruchomienie nowej specjalności – ekonomika turystyki i hotelarstwa z językiem angielskim, wraz z programem i sylabusami przedmiotów.

W tarnowskiej PWSZ stworzono unikatowe w skali kraju laboratorium, w którym piękna i nowoczesna aranżacja wnętrza oddającego specyfikę firmy turystycznej oraz profesjonalne oprogramowanie umożliwiają studentom wcielenie się w rolę pracownika lub pracodawcy, a tym samym wyjście poza konwencję tradycyjnego procesu studiowania. Przy tworzeniu wystroju wnętrza firmy symulacyjnej pomagali pracownicy Instytutu Sztuki PWSZ w Tarnowie, a logo firmy „Symtur” zostało zaprojektowane i wyłonione w ramach konkursu przeprowadzonego wśród studentów tego Instytutu.

Typowa sala wykładowa zastąpiona została nowoczesną pracownią z wydzielonymi stanowiskami pracy: recepcja, dział kadr, dział finansowo-księgowy, dział marketingu i sprzedaży oraz dział zarządzania, których specyfikę musiał poznać każdy student – uczestnik projektu. Zakupiono również programy komputerowe, dzięki którym studenci mogą zapoznać się ze sposobem prowadzenia biura turystycznego.

Projekt przewidywał także zajęcia z branżowego języka angielskiego (język angielski w turystyce) oraz wykłady prowadzone w tym języku, dzięki czemu studenci ćwiczyli komunikowanie się z klientem, prowadzili

LILLEHAMMER UNIVERSITY COLLEGE (LUC) jest norweską uczelnią publiczną założoną w roku 1971 (jako Oppland College), swoją obecną nazwę przyjął w roku 1994. Uczelnia mieści się w budynku centrum radiowo-telewizyjnego zbudowanego na potrzeby Zimowych Igrzysk Olimpijskich w 1994 r. Studiuje tu około 5000 osób, pracuje 380 wykładowców i pracowników administracyjnych.

MO AND JØLSTER SECONDARY SCHOOL oferuje ścieżki edukacyjne dla młodzieży w grupie wiekowej od 16 do 19 lat, takie jak: projektowanie i tkaniny, projektowanie i rzemiosło, media i komunikacja, sztuka i projektowanie, rolnictwo, rybołówstwo i leśnictwo.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **uruchomienie nowej specjalności:** ekonomika turystyki i hotelarstwa z językiem angielskim
- **stworzenie innowacyjnej metody kształcenia** za pomocą symulacyjnego przedsiębiorstwa turystycznego
- **wzrost kompetencji językowych** studentów
- **podniesienie poziomu** kompetencji miękkich studentów, co zwiększa ich szanse na rynku pracy
- **zwiększenie zainteresowania projektami** przez kadrę dydaktyczną uczelni, kolejne aplikacje z innych wydziałów
- **nawiązanie współpracy z partnerami norweskimi:** Lillehammer University College (LUC) oraz Mo and Jølster Secondary School

korespondencję, tworzyli dokumenty, wykorzystując profesjonalne programy użytkowe. Tym samym efektywnie i bezstresowo uzyskiwali umiejętności i kompetencje językowe poszukiwane na rynku pracy.

Projekt zakładał także inne działania, które wzmacniały jego podstawowe cele. Nawiązana została współpraca z partnerami norweskimi: Lillehammer University College (LUC) – jednym z najlepszych uniwersytetów w Norwegii, oraz Mo and Jølster Secondary School, oferującą naukę o ściśle praktycznym charakterze.

DR ANNA GĄDEK pracuje na stanowisku docenta w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie. Zainteresowania naukowe:

prawo szkolnictwa wyższego, innowacyjne metody dydaktyczne, historia.

Beneficjent:
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie
Instytucje partnerskie:
Mo and Jølster Secondary School, Norwegia;
Lillehammer University College, Norwegia
Czas realizacji:
7 lutego 2014
– 31 maja 2016
Budżet całkowity projektu:
1 022 005,61 zł
Dofinansowanie z FSS:
919 805,05 zł
Koordinator projektu:
dr Anna Gądek
Strona internetowa projektu:
<http://symtur.pwsz.tarnow.pl/>
FSS/2013/HEI/W/0016

STUDIA II STOPNIA W JĘZYKU ANGIELSKIM: MULTIMEDIA – TECHNOLOGIE, PROJEKTOWANIE ARTYSTYCZNE, ZARZĄDZANIE

Do zespołu projektowego zaproszono zarówno inżynierów, jak i artystów oraz menadżerów. Efektem jest program studiów drugiego stopnia w języku angielskim wraz z nowatorskimi interaktywnymi podręcznikami.

W jednym zespole zgromadzono ludzi pracujących w dziedzinie najszerzej rozumianych multimediów, jednak zajmujących się tymi zagadnieniami z punktu widzenia klasycznych dyscyplin akademickich. Takie osoby można było znaleźć na Politechnice Warszawskiej, w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina oraz w otoczeniu społeczno-gospodarczym uczelni. – Wiedzieliśmy, że kształcenie w dziedzinie multimediów w sposób całościowy odbywa się już w Norweskim Uniwersytecie Technologicznym w Trondheim (NTNU) – mówi dr Krystian Ignasiak. – Spróbowaliśmy zatem przygotować program studiów drugiego stopnia w języku angielskim, korzystając z doświadczeń norweskich oraz łącząc synergię osób pochodzących z różnych środowisk akademickich.

Projekt dał możliwość współpracy trzech grup zawodowych: inżynierów, artystów i menadżerów, pozwolił też na ustalenie wspólnego wokabularza w dziedzinie multimediów. Bardzo istotna była także możliwość zapoznania się z metodami kształcenia stosowanymi w Norwegii.

Beneficjent:
Politechnika Warszawska
Czas realizacji:
1 marca 2014
– 29 lutego 2016
Budżet całkowity projektu:
1 160 834,38 zł
Dofinansowanie z FSS:
1 044 201,21 zł
Koordinator projektu:
dr Krystian Ignasiak
Strona internetowa projektu:
http://imdm.ire.pw.edu.pl/
FSS/2013/HEI/W/0120

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **opracowanie programu studiów** II stopnia w języku angielskim na kierunku „multimedia – technologie, projektowanie artystyczne, zarządzanie”
- **integracyjny charakter projektu**, przy którym pracowali przedstawiciele uczelni technicznej i uczelni artystycznych, inżynierowie, artyści, menadżerowie
- **uruchomienie platformy** do tworzenia interaktywnych, multimedialnych podręczników
- **współpraca** z Norweskim Uniwersytetem Technologicznym w Trondheim, która była pierwszym doświadczeniem dla uczelni artystycznych (wspierających Politechnikę Warszawską w realizacji projektu), a ma dużą szansę na kontynuację
- **szeroka prezentacja** osiągnięć w kilku miejscach Polski – Multimedia Road Show

Ważną innowacją okazało się przygotowanie platformy do tworzenia interaktywnych multimedialnych podręczników oraz dopracowanie zasad kształcenia metodą, w której procesem nauczania steruje potrzeba realizacji konkretnych zadań projektowych. Same materiały dydaktyczne także są innowacyjne, stanowiąc ilustrację rozwiązywania typowych problemów w dziedzinie multimediów.

Praca nad projektem obfitowała w liczne wydarzenia – zorganizowano m.in. spotkanie wprowadzające, wizytę studyjną zespołu projektowego w Norwegii, a potem pierwszą międzynarodową konferencję naukową. W kilku miejscach w Polsce zaprezentowano także Multimedia Road Show, zaś na zakończenie miała miejsce konferencja dydaktyczna promująca rezultaty projektu.

Dzięki projektowi wcześniejsza współpraca Politechniki Warszawskiej z NTNU została wzmocniona i jest kontynuowana zarówno na płaszczyźnie indywidualnej, jak i instytucjonalnej.

DR KRYSZTIAN IGNASIAK jest adiunktem w Zakładzie Telewizji Instytutu Radioelektroniki i Technik Multimedialnych Politechniki Warszawskiej. Jego działalność naukowo-badawcza obejmuje informatykę, multimedialne systemy rozproszone, technikę internetową.

Beneficjent:
Uniwersytet Łódzki
– Instytut Neurobiologii

Czas realizacji:
1 marca 2014
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
624 798,40 zł

Dofinansowanie z FSS:
562 318,56 zł

Koordinator projektu:
prof. Jan Konopacki

Strona internetowa projektu:
<http://fizcom.uni.lodz.pl/kurs-fizjologii/>

FSS/2013/HEI/W/0088

IMPLEMENTACJA NOWATORSKIEGO KURSU Z FIZJOLOGII ZWIERZĄT DLA STUDENTÓW BIOLOGII PRZY WYKORZYSTANIU WYSOCE ZAAWANSOWANYCH PROGRAMÓW KOMPUTEROWYCH

Jak można zmodernizować i unowocześnić proces poznawania przez studentów fizjologii zwierząt? Rozwiązaniem jest zakup zaawansowanego technologicznie systemu do nauczania tego przedmiotu.

– Idea projektu polegała na wprowadzeniu wysoce zaawansowanych programów komputerowych do nauczania fizjologii zwierząt bez potrzeby wykorzystywania zwierząt – mówi prof. Jan Konopacki. Wprowadzony program nauczania i wykonywania doświadczeń pozwolił na zastosowanie wielu symulacji umożliwiających odtworzenie procesów fizjologicznych zachodzących w żywym organizmie zwierzęcym.

W ramach projektu opracowano cztery skrypty dla studentów, w tym jeden w języku angielskim, wdrożono program nauczania fizjologii zwierząt dla studentów biologii, psychologii oraz studentów

zagranicznych. Ideę projektu udało się także wypromować na międzynarodowej konferencji. Co równie istotne – dzięki projektowi nie trzeba wykorzystywać żywych zwierząt, bez szkody dla jakości dydaktyki.

– Gdyby nie FSS, proces nauczania fizjologii zwierząt w Katedrze Neurobiologii UŁ byłby jakościowo gorszy – ocenia prof. Konopacki. – Projekt podniósł konkurencyjność uczelni w zdobywaniu studentów. Uczestnictwo w nim było interesującym doświadczeniem.

PROF. DR HAB. JAN KONOPACKI jest kierownikiem Katedry Neurobiologii na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego. Koordynator ds. programu Erasmus na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska UŁ. Zainteresowania naukowe: neurobiologia aktywności oscylacyjnej mózgu.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- wprowadzenie zaawansowanych programów komputerowych do nauczania fizjologii zwierząt bez potrzeby wykorzystywania zwierząt
- opracowanie czterech skryptów (w tym jednego w języku angielskim)
- promocja projektu na międzynarodowej konferencji
- podniesienie poziomu nauczania fizjologii zwierząt na Uniwersytecie Łódzkim

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **udoskonalenie metody nauczania** napędu elektrycznego
- **uatrakcyjnienie** materiałów dydaktycznych, nadanie im interaktywnego charakteru
- **przybliżenie kształcenia** do warunków w przyszłym miejscu pracy
- **stworzenie materiałów dydaktycznych** w języku angielskim
- **promocja projektu** na uczelni oraz na konferencjach naukowych, co zaowocuje kolejnymi projektami unowocześnienia kształcenia

ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI NAUCZANIA NAPĘDU ELEKTRYCZNEGO POPRZECZ URUCHOMIENIE PLATFORMY ZDALNEJ EDUKACJI I ROZBUDOWĘ BAZY LABORATORYJNEJ

Wciąż rośnie zapotrzebowanie przemysłu na specjalistów z dziedziny napędów elektrycznych, orientujących się w najnowszych rozwiązaniach w tej dziedzinie. Projekt zrealizowany przez Politechnikę Śląską jest odpowiedzią na to wyzwanie.

Postęp technologiczny zmusza uczelnie techniczne do zapewnienia studentom nie tylko fundamentalnej wiedzy, ale również odniesienia jej do aktualnie stosowanych rozwiązań praktycznych. W ramach projektu zaproponowano udoskonalenie metody nauczania, a stosowane materiały dydaktyczne zyskały na atrakcyjności i zostały opublikowane na stronie projektu. W miejsce tradycyjnych wykładów, bazujących na slajdach omawianych przez prowadzącego, zastosowano treści interaktywne. Część ilustracji, zamiast statycznego prezentowania danych, umożliwia studentom zmianę warunków testu, wartości parametrów itp., pozwalając im samodzielnie szukać odpowiedzi na pytania w rodzaju „jak konkretny układ napędowy zareaguje na zmianę obciążenia?”.

W tradycyjnym podejściu dydaktycznym po nabyciu wiedzy teoretycznej studenci przechodzili do ćwiczeń praktycznych. W nowej metodzie występuje stopień pośredni – wszystkie ćwiczenia zostały przeniesione do sieci w postaci modeli

komputerowych, o parametrach odpowiadających tym ze stanowisk dydaktycznych. W ten sposób strona projektu stała się małą platformą zdalnej edukacji, poświęconą zagadnieniom z zakresu napędu elektrycznego. Również część praktyczna zyskała na atrakcyjności: laboratorium wyposażono w nowe zestawy do nauki. Część z nich opiera się na rozwiązaniach stricte przemysłowych i przez to przygotowuje studentów do działania w warunkach panujących w przyszłym miejscu pracy. Dzięki dostępności modeli z poziomu strony projektu można samodzielnie przeprowadzić ćwiczenia symulacyjne – przed częścią praktyczną lub po niej – w celu utrwalenia umiejętności. Korzyścią dla uczelni jest również zestaw materiałów dydaktycznych opracowany w języku angielskim. Pozwala to prowadzić zajęcia ze studentami zagranicznymi, a studentom polskim także przydaje się kontakt z terminologią anglojęzyczną. – Warto podkreślić, że z materiałów dostępnych na stronie internetowej mogą korzystać wszyscy zainteresowani, nie tylko studenci na Politechnice Śląskiej – mówi dr inż. Grzegorz Jarek.

W trakcie realizacji projektu wielokrotnie prezentowano wyniki prac na forum konferencji naukowych dotyczących dydaktyki w naukach inżynierskich i za każdym razem prezentacja spotykała się z bardzo dobrym przyjęciem. Jedną z propozycji po prezentacji projektu wśród pracowników wydziału był pomysł rozszerzenia zakresu opublikowanych materiałów dydaktycznych na inne grupy przedmiotów prowadzonych przez Katedrę Energoelektroniki, Napędu Elektrycznego i Robotyki. Opracowana metoda dydaktyczna, dostarczająca studentom szereg narzędzi do samodzielnego zgłębiania wiedzy, może zostać z powodzeniem zastosowana w nauczaniu przedmiotów pokrewnych.

DR INŻ. GRZEGORZ JAREK jest adiunktem w Katedrze Energoelektroniki, Napędu Elektrycznego i Robotyki Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Jego zainteresowania naukowe obejmują nowoczesne metody sterowania w układach napędowych.

Beneficjent:

Politechnika Śląska

Czas realizacji:

5 marca 2014

– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:

196 395 19 zł

Dofinansowanie z FSS:

176 755,67 zł

Koordinator projektu:

dr inż. Grzegorz Jarek

Strona internetowa projektu:

<http://kener.elekt.polsl.pl/epedlab/>

FSS/2013/HEI/W/0102

PROJEKTY BADAWCZE I EKSPERCKIE W SPOŁECZEŃSTWIE

Praca nad projektem połączyła siły akademickie Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz Uniwersytetu w Oslo z doświadczeniem oferowanym przez organizacje pozarządowe, instytucje publiczne i prywatne.

Projekt wychodzi naprzeciw rosnącym oczekiwaniom młodych ludzi wobec uczelni, która nie tylko oferuje akademicką wiedzę najwyższej jakości, ale daje również możliwość jej praktycznego zastosowania w sektorze publiczno-prywatnym, a także rozwoju w kierunku kariery naukowej.

W ramach projektu utworzono nową specjalizację: Central and Eastern European Studies: Research Track, która rozwija krytyczne myślenie, uczy interpretować i analizować zjawiska społeczne, polityczne i ekonomiczne zachodzące w Europie Środkowo-Wschodniej oraz kładzie nacisk na umiejętności badawcze studentów, oferując im zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadzone przez specjalistów cenionych w kraju i na świecie. Jedną z możliwości specjalizacji jest udział w programie praktyk w Krakowie, Warszawie i Brukseli. Wielu studentów skorzystało z oferty praktyk, dzięki czemu podnieśli oni poziom swojej wiedzy i profesjonalnych umiejętności, zdobyli pierwsze doświadczenia zawodowe, które będą owocować w przyszłości. Druga ścieżka kształcenia oferowana w ramach specjalizacji przygotowuje studentów do realizacji projektu badawczego i przełożenia jego wyników na rzeczywistość społeczno-gospodarczą. Poza specjalizacją zorganizowano szkołę letnią i zimową, kiedy to każdego dnia dyskutowano o demokracji w Europie, tworzeniu społeczeństwa wiedzy i roli Europy w globalnym układzie politycznym i ekonomicznym. Zainteresowanie szkołami przerosło oczekiwania organizatorów oraz utwierdziło ich w przekonaniu, że taka forma przekazywania wiedzy i warsztatu znakomicie się sprawdza.

Realizacja projektu wzmocniła także współpracę pomiędzy Instytutem Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego i ARENA Centre for European Studies University of Oslo. W ciągu dwóch lat trwania projektu odbyły się liczne mobilności, zrealizowano wiele spotkań i dyskusji, przeprowadzono wspólne zajęcia, wzmocniono kompetencje osób zaangażowanych w projekt po stronie Uniwersytetu Jagiellońskiego podczas szkolenia zorganizowanego przez uczelnię partnerską. Współpraca pomiędzy uczelniami nie

ARENA – Centre for European Studies to interdyscyplinarny ośrodek badawczy Uniwersytetu w Oslo. Projekty realizowane przez ARENA obejmują takie obszary, jak: rozwój instytucjonalny i organizacyjny UE, konstytucjonalizm, demokracja i legitymizacja, polityki zagraniczne i bezpieczeństwo oraz polityki socjalne.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **stworzenie nowej specjalizacji** Central and Eastern European Studies: Research Track
- **organizacja** krajowych i zagranicznych **praktyk** dla studentów
- **przeprowadzenie licznych mobilności** osób zaangażowanych w realizację projektu
- **intensywna promocja projektu**, zwłaszcza w nowych mediach
- **wzmocnienie współpracy** pomiędzy Instytutem Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego a ARENA Centre for European Studies University of Oslo, współodpowiedzialnym za projekt

ograniczyła się tylko do wymiany kadry, ale polegała na wspólnej realizacji zadań projektowych i odpowiedzialności za nie.

Dzięki projektowi udało się zrealizować szeroko zakrojoną strategię promocyjną. Kampanie w nowych mediach, fotorelacje i filmy, obecność na targach edukacyjnych oraz reklama w czasopiśmie to tylko niektóre z działań mających na celu zwiększenie widoczności projektu. Podsumowaniem doświadczeń zdobytych w projekcie była publikacja *Expertisation and Democracy in Europe*.

DR MARTA WARAT jest adiunktem w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jej główne zainteresowania badawcze koncentrują się wokół zagadnień dotyczących obywatelstwa, demokracji i społeczno-kulturowej tożsamości płci.

Beneficjent:
Uniwersytet Jagielloński

Instytucja partnerska:
ARENA – Centre for European Studies University of Oslo, Norwegia

Czas realizacji:
17 lutego 2014
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
629 271,43 zł

Dofinansowanie z FSS:
491 318,23 zł

Koordinator projektu:
dr Marta Warat

Strona internetowa projektu:
<http://www.ces.uj.edu.pl/about-ces/curriculum-development>

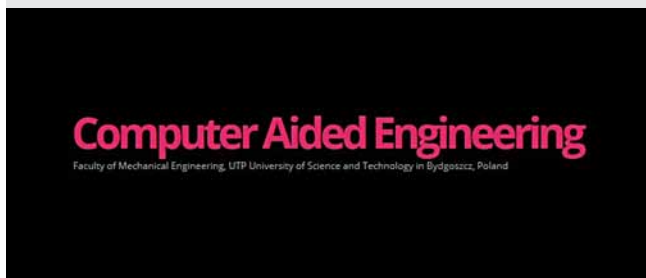
FSS/2013/HEI/W/0024

COMPUTER AIDED ENGINEERING¹⁰ – KIERUNEK PRZYSZŁOŚCI

Angielskojęzyczny kierunek Computer Aided Engineering (studia II stopnia) na Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy przyciągnął zarówno studentów polskich, jak i zagranicznych z takich krajów, jak Hiszpania, Ukraina, Turcja, a nawet Zimbabwe.

Działania w ramach projektu były jednym z elementów realizacji strategii umiędzynarodowienia UTP. Głównemu celowi towarzyszyło wiele działań dodatkowych: szkolenia językowe dla kadry dydaktycznej, szkolenia z zakresu obsługi najnowszych programów komputerowych, rozwój infrastruktury dydaktycznej poprzez zakup serwerów, nowoczesnego sprzętu i oprogramowania, a także literatury specjalistycznej w języku angielskim. Odbyły się również spotkania z pracodawcami i z potencjalnymi studentami w celu zdefiniowania potrzeb tych grup. W oparciu o nie zmodyfikowano program kształcenia tak, aby był bardziej spójny z oczekiwaniami wszystkich zainteresowanych stron. Dla studentów zorganizowano szkolenie z obsługi programu PowerMILL, zakończone wydaniem cennych dla nich certyfikatów.

Jednym z ważnych elementów projektu było międzynarodowe seminarium dotyczące metod i technik kształcenia na kierunku Computer Aided Engineering (CAE) na różnych uczelniach europejskich. Uczestniczyli w nim goście z zagranicznych ośrodków dydaktycznych oraz studenci UTP z kierunku CAE. – Spotkanie różnych narodowości, a co za tym idzie, różnych poglądów i doświadczeń, okazało się bardzo ciekawe i inspirujące – podkreśla dr hab. Dariusz Skibicki. – Studenci nie byli tylko biernymi uczestnikami spotkania, każdy z nich przygotowywał również własną

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **uruchomienie** studiów magisterskich w języku angielskim na kierunku Computer Aided Engineering
- **zrekrutowanie studentów** polskich i zagranicznych
- **kontakt z pracodawcami** mający na celu opracowanie programu kształcenia zgodnego z potrzebami rynku pracy
- **podniesienie kompetencji językowych** pracowników dydaktycznych poprzez kursy języka angielskiego prowadzone przez native speakera
- **wykształcenie absolwentów** poszukiwanych na rynku pracy

prezentację, na przykład opisującą system kształcenia w swoim kraju. Było to bardzo interesujące, a zarazem zaskakujące, gdyż okazało się, że odległe od Polski Zimbabwe ma system kształcenia bardziej zbliżony do nas niż sąsiadująca z nami Ukraina.

Największą korzyścią dla studentów było znalezienie pracy w zawodzie zaraz po ukończeniu studiów na kierunku CAE. Prawie wszyscy – zarówno studenci polscy, jak i zagraniczni – w ciągu 3 miesięcy od ukończenia studiów znaleźli zatrudnienie w zawodzie. Absolwenci nowego kierunku mieli nie tylko wiedzę merytoryczną, ale również bardzo dobrą znajomość języka angielskiego, co zostało docenione przez pracodawców.

Beneficjent:
Uniwersytet
Technologiczno-
Przyrodniczy im. Jana
i Jędrzeja Śniadeckich
w Bydgoszczy (UTP)

Czas realizacji:
2 marca 2014
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
813 807,76 zł

Dofinansowanie z FSS:
732 426,98 zł

Koordinator projektu:
dr hab. Dariusz Skibicki

Strona internetowa projektu:
www.cae.utp.edu.pl

FSS/2013/HEI/W/0009

DR HAB. DARIUSZ SKIBICKI jest zatrudniony na Wydziale Inżynierii Mechanicznej Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy. Jego podstawowe zainteresowania naukowe obejmują zmęczenie materiałów i konstrukcji oraz metody obliczeniowe w budowie maszyn.

WDROŻENIE INNOWACYJNYCH PROGRAMÓW I FORM KSZTAŁCENIA W ZAKRESIE INŻYNIERII TELEMEDYCZNEJ NA UTP W BYDGOSZCZY

Inżynieria telemedyczna to odpowiedni sprzęt, odpowiednie oprogramowanie i przede wszystkim – właściwie wykształcona kadra, która dzięki urządzeniom i oprogramowaniu potrafi komunikować pacjenta z lekarzem oraz tworzyć medyczne bazy danych.

Rozwój telemedycyny powoduje, że szybko rośnie zapotrzebowanie na specjalistów z tego zakresu. Poszerza się obszar zastosowań techniki w medycynie (badania, diagnostyka, metody leczenia, rehabilitacja), coraz częściej istnieje konieczność dostępu do wyników badań przez różne centra lecznicze. Możliwość diagnostyki i terapii na odległość, udział w tym procesie zespołów lekarskich z wielu ośrodków krajowych i zagranicznych – wszystko to zwiększa szanse skutecznego leczenia.

Pojawiła się zatem potrzeba uruchomienia kształcenia inżynierów, specjalistów z zakresu konstruowania i eksploatacji urządzeń telemedycznych. Dlatego na studiach drugiego stopnia na kierunku „inżynieria biomedyczna” na Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym podjęto działania w celu utworzenia specjalności „inżynierii telemedycznej”, wykorzystując innowacyjne norweskie programy i formy kształcenia. Była to pierwsza w Polsce taka realizacja, która dla UTP oznaczała zwiększenie potencjału naukowego i stworzenie podwalin ośrodka inżynierii telemedycznej oraz rozwój kształcenia w tym zakresie.

W ramach projektu zorganizowano m.in. trzy 3-dniowe seminaria naukowe: „Stan aktualny i perspektywy rozwoju inżynierii telemedycznej w Polsce i na świecie”, w których średnio uczestniczyło dziennie ponad 100 słuchaczy, a prelegentami byli wybitni specjaliści z Norwegii, Hiszpanii,

USA oraz Polski. Wydano sześć podręczników akademickich związanych z inżynierią telemedyczną, zorganizowano również kilkudniowy wyjazd studentów specjalności do Instytutu Techniki i Aparatury Medycznej ITAM w Zabrze oraz firmy Silvermedia w Krakowie.

– Gdyby nie projekt, nie byłoby możliwości uruchomienia tej formy bardzo specjalistycznego kształcenia, a tym samym

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **rozszerzenie oferty dydaktycznej** UTP przez przygotowanie i uruchomienie specjalności inżynieria telemedyczna na studiach II stopnia inżynieria biomedyczna (IB)
- wypromowanie 25 magistrów inżynierów o **specjalności inżynieria telemedyczna**
- włączenie przedsiębiorstw obszaru bio-info-tech w kreowanie i realizację procesu kształcenia na II stopniu IB
- utworzenie i wprowadzenie: **modułowego systemu nauczania**, zajęć w systemie distance learning, instytucji tutora, oraz wydanie sześciu podręczników
- opracowanie wytycznych dla tutorów, dotyczących sposobu określenia **ścieżek kształcenia** studentów
- rozwój współpracy z firmami z dziedziny telemedycyny

wprowadzenia na rynek pracy wysokiej klasy specjalistów od eksploatacji i konstrukcji aparatury telemedycznej – podkreśla prof. Tomasz Topoliński.

Nawiązana w trakcie realizacji projektu współpraca z Uniwersyteciem w Tromsø, a w szczególności z prof. Gunnarem Hartvigsenem – jednym z najwybitniejszych specjalistów z dziedziny telemedycyny – daje szansę na dalszą współpracę naukową pracowników UTP oraz doskonalenie procesu kształcenia kolejnych grup studentów na specjalności inżynieria telemedyczna.

PROF. DR HAB. INŻ. TOMASZ TOPOLIŃSKI pracuje na Wydziale Inżynierii Mechanicznej Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy od 1979 roku. Jest głównym pomysłodawcą i organizatorem nowoczesnego interdyscyplinarnego kierunku kształcenia na UTP – inżynierii biomedycznej.

Beneficjent:
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy

Czas realizacji:
2 lipca 2014 – 30 kwietnia 2016

Budżet całkowity projektu:
640 396,47 zł

Dofinansowanie z FSS:
576 355,92 zł

Koordinator projektu:
prof. dr hab. inż. Tomasz Topoliński

Strona internetowa projektu:
<http://inzynieriabiomedyczna.edu.pl>

FSS/2013/HEI/W/0111

GRYWALIZACJA POMAGA KSZTAŁCIĆ MENEDŻERÓW

Aplikacja webowa dla studentów zarządzania okazała się niezwykle skutecznym narzędziem kształtowania ich umiejętności – mówi dr Marcin Błażejowski z Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu.

Po co studentowi poważnego kierunku, jakim jest zarządzanie, webowa gra decyzyjna? Wykłady, ćwiczenia i podręczniki to już za mało?

– Opracowanie gry decyzyjnej i wprowadzenie jej w program studiów wiąże się z coraz popularniejszym trendem wykorzystywania grywalizacji i gier w edukacji. Nauka za pomocą gier symulacyjnych jest jedną z najbardziej efektywnych form uczenia się. Studenci nie tylko poznają problem czy zagadnienie, ale są mocno zaktywizowani do udziału w zajęciach.

Gra uczy czegoś więcej niż tradycyjne metody kształcenia? Dlaczego uznaliście na uczelni, że takie narzędzie jest potrzebne?

– Pomysł na projekt pojawił się jako odpowiedź na problem niskiego poziomu praktycznych umiejętności miękkich w zakresie kompetencji kierowniczych studentów kończących studia pierwszego stopnia na kierunku zarządzanie. Dostrzegliśmy też potrzebę tworzenia przedmiotów o charakterze interdyscyplinarnym, z wykorzystaniem nowych technologii, kształtujących umiejętności praktycznego zastosowania zdobywanej na studiach wiedzy

teoretycznej. Głównym rezultatem projektu jest gra decyzyjna w formie aplikacji webowej, obejmująca zagadnienia z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem (zarządzania zasobami ludzkimi, marketingu, sprzedaży, zarządzania finansami) o charakterze treningu kształtującego umiejętności miękkie i zarządcze.

Przygotowanie takiej gry to zadanie znacznie bardziej skomplikowane niż stworzenie skryptu...

– Gra została opracowana przez zespół dydaktyków Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu. Zespół merytoryczny przygotował założenia, funkcjonalności i scenariusze, a firma programistyczna stworzyła aplikację informatyczną i wprowadziła scenariusze. Następnie przetestowano grę w grupie pilotażowej, a po zastosowaniu niezbędnych modyfikacji udostępniono ją studentom III roku studiów pierwszego stopnia na kierunku „zarządzanie”. Odbłyły się też dwa

Fot. K. Pacholak

seminaria informacyjne dla studentów i wykładowców WSB, konferencja podsumowująca projekt, wydaliśmy publikację książkową. W ramach projektu udało się dodatkowo przygotować anglojęzyczną wersję gry. Projekt pierwotnie takiego działania nie zakładał, a zmiana wprowadzona została w trakcie realizacji. Przygotowanie wersji anglojęzycznej dało możliwości szerszego wykorzystania gry w ofercie kształcenia, między innymi do kształcenia studentów w programie Erasmus.

A jaka była reakcja najważniejszych uczestników projektu, czyli studentów?

– Reakcje studentów na nową formę realizacji zajęć były zaskakujące. Początkowo z dużą rezerwą podchodzili do gry i ostrożnie podejmowali decyzje, ale z upływem czasu angażowali się coraz mocniej. A na koniec zajęć wyrażali wręcz chęć kontynuowania gry po zakończeniu swojej rozgrywki!

Grywalizacja urozmaiciła zatem studiowanie...

– Uczelnia zyskała nowe, aktywizujące studentów narzędzie dydaktyczne, a studenci zostali wyposażeni w kompetencje wymagane przez pracodawców i są lepiej przygotowani do wejścia na rynek pracy.

DR MARCIN BŁAŻEJOWSKI – wykładowca Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu w Katedrze Metod Ilościowych, koordynator merytoryczny projektu. Zainteresowania naukowe: wnioskowanie bayesowskie, modelowanie wzrostu, ekonometria dynamiczna, modelowanie zgodne, modele progowe, programowanie, gretl¹¹.

TRENING UMIEJĘTNOŚCI ZARZĄDCZYCH – GRA DECYZYJNA JAKO SKUTECZNA METODA KSZTAŁTOWANIA UMIEJĘTNOŚCI MIĘKKICH PRZYSZŁEGO MENADŻERA

Beneficjent:
Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu

Czas realizacji:
7 lutego 2014
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
790 346,42 zł

Dofinansowanie z FSS:
711 311,78 zł

Koordinator projektu:
dr Marcin Błażejowski

Strona internetowa projektu:
<http://www.efs.pl/gradecyzyjna/index.html>

FSS/2013/HEI/W/0119

11 – Skrót nazwy pakietu statystycznego typu *open source* wykorzystywanego głównie w ekonometrii

TUTORING SPERSONALIZOWANY

Komfortowe warunki studiowania bliskie brytyjskiemu systemowi kształcenia – czy polska uczelnia może zaoferować taki model kształcenia swoim studentom? Doktor Beata Karpińska-Musiał z Uniwersytetu Gdańskiego przekonuje, że tak.

Budowanie relacji w tutoring akademickim w ramach instytucji uniwersytetu to jeden z obszarów Pani zainteresowań badawczych. Projekt pozwolił na nowatorską w skali kraju realizację założeń tutoring. Jak to wyglądało w praktyce?

– Projekt IQ¹² zarówno w swoich założeniach, jak i w sposobie osiągania efektów wykraczał znacznie poza standardowe praktyki podnoszenia jakości edukacji w instytucji kształcenia wyższego. Polegał na przeprowadzeniu łącznie 120 godzin szkolenia eksperckiego dla grupy 29 nauczycieli akademickich w zakresie pracy metodą spersonalizowanego tutoring akademickiego. Potem nastąpiły dwa semestry wdrożeń indywidualnych godzin tutor- skich prowadzonych z 222 studentami Uniwersytetu Gdańskiego.

Projekt wymagał od kadry akademickiej poświęcenia dodatkowego czasu i wysiłku.

– Jego największa innowacyjność polegała na zbudowaniu w uczestnikach poczucia wielkiej odpowiedzialności za prowadzenie procesów tutorskich, które w wymiarze od 7 do niekiedy 14 spotkań z jednym studentem pozwoliły na zainicjowanie, obserwację i kreację nowych ścieżek edukacji akademickiej i ich osobistego rozwoju. Nauczyciele pracowali ciężko, musieli pogodzić pracę w tutorialach z pełnym wy- miarem dydaktyki. Bywało, że logistyka spotkań wymagała wielkiej elastyczności i cierpliwości w godzeniu obowiązków.

A co zyskali studenci?

– Otrzymali szansę na uzyskanie wyłącz- nej, życzliwej i merytorycznie pogłębionej uwagi swoich tutorów w zakresie tematyki, która ich pasjonuje, a niekoniecznie jest ujęta w standardowym programie stu- diowania danego kierunku. Przeżywali autentyczną przygodę intelektualną, po której przychodzili do mnie z pytaniami, czy oferta tutoring indywidualnego będzie kontynuowana.

To najlepszy dowód, że projekt był bardzo potrzebny.

– To, co wydarzyło się w jego trakcie, nie polegało wyłącznie na konsekwentnym poszerzaniu spektrum wiedzy i kompeten- cji studentów w komfortowych warunkach

Źródło: K. Pacholak

bliskich brytyjskiemu systemowi kształcenia. Najistotniejsze okazało się doświadczenie uczenia się kadry akademickiej od siebie nawzajem, od studentów, wchodzenie w autentyczny dialog, odczuwanie głębokiej satysfakcji z budowania unikalnej kultury akademickiej współpracy w zespole, w którym studenci byli partnerami, a nie wyłącznie odbiorcami transmisyjnie prze- kazywanej wiedzy.

Z projektu skorzystali nie tylko studenci Uniwersytetu Gdańskiego.

– Z pewnością projekt stał się inspiracją do poszerzania oferty edukacyjnej dla studentów. Stał się też, myślę, że mogę tak powie- dzieć, flagowym – chociaż na razie pilotażowym – eksperymentem edukacyjnym w sferze uniwersyteckiej na skalę krajową, a nawet międzynarodową. Świadczy o tym rosnące wciąż zainteresowanie jego efektami ze strony przedstawicieli innych uniwersytetów w Polsce (UAM, UŚ, UW) oraz nawet tych uczelni, które już tuto- ring realizują np. w ramach MISH-ów (UW). Wydarzeniem o dużej randze dla propagowania efektów projektu stało się posiedzenie Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej w czerwcu 2016 roku na UG. Miałam tam możliwość opowiedzenia o projekcie, jego celach, przebiegu, efektach i badaniach przeprowadzonych w jego trak- cie, ukazujących wartość dodaną tego typu edukacji. Za granicą natomiast zainteresowanie projektem rosło dzięki jego prezentacji na konferencjach międzynarodowych, np. w Barcelonie w 2014 roku oraz w Wenecji w 2016 roku.

DR BEATA KAPIŃSKA-MUSIAŁ jest zatrudniona w Insty- tucie Anglistyki i Amerykanistyki Uniwersytetu Gdańskiego na stanowisku adiunkta. Jej zainteresowania badawcze obejmują: zagadnienia międzykulturowości w kształceniu językowym, rozwijanie kompetencji glottodydaktycznych u przyszłych nauczycieli języ- ków obcych, idee pedagogiki międzykulturowej i personalistycznej, kształ- cenie dorosłych oraz budowanie relacji w tutoring akademickim w ramach instytucji uniwersytetu. W 2015 roku uzyskała nominację do nagrody EDU- inspiratora w zakresie szkolnictwa wyższego.

WTROSCE O JAKOŚĆ W ILOŚCI – PROJEKT INTERDYSCYPLINAR- NEGO WSPIERANIA STUDENTA FILOLOGII OBCEJ W OPARCIU O METODĘ TUTORIN- GU AKADEMICKIEGO W UNIwersYTECIE GDAŃSKIM

Beneficjent:
Uniwersytet Gdański

Czas realizacji:
1 marca 2014
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
345 407,88 zł

Dofinansowanie z FSS:
310 867,09 zł

Koordinator projektu:
dr Beata Karpińska-Musiał

Strona internetowa projektu:
www.projektuq.ug.edu.pl

FSS/2013/HEI/W/0075

NOWA ŚCIEŻKA DYDAKTYCZNA BEZPIECZEŃSTWA WENĘTRZNEGO

O tym, jak nowocześnie kształcić na potrzeby instytucji zajmujących się bezpieczeństwem wewnętrznym mówi dr Robert Netczuk z Uniwersytetu Śląskiego.

Kto był adresatem kierowanego przez Pana projektu?

– Projekt *Nowa jakość edukacji – bezpieczeństwo wewnętrzne* powstał z myślą o absolwentach szkół ponadgimnazjalnych, którzy swoją karierę zawodową wiążą z zatrudnieniem w służbach policyjnych oraz o czynnych funkcjonariuszach służb policyjnych, a także o przedsiębiorcach i pracownikach oferujących usługi w dziedzinie zarządzania bezpieczeństwem wewnętrznym. Głównym założeniem było stworzenie nowej ścieżki dydaktycznej, w ramach której uczestnik studiów będzie mógł sprofilować proces kształcenia, dostosowując go do potrzeb zawodowych pojawiających się w poszczególnych obszarach zarządzania bezpieczeństwem. Oferta dydaktyczna konstruowana była pod kątem potrzeb służb policyjnych (Policja, Straż Graniczna, Służba Więzienna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne), policji przyrodniczych (Państwowa Straż Łowiecka, Państwowa Straż Rybacka, Straż Leśna), straży miejskich, podmiotów kontrolnych typu inspekcyjnego (Państwowa Inspekcja Handlowa, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Państwowa Inspekcja Pracy), policji transportowych (Inspekcja Transportu Drogowego, Straż Ochrony Kolei, Straż Ochrony Lotnisk) oraz przedsiębiorców wykonujących policyjne usługi zabezpieczające na terenie międzynarodowych portów lotniczych, dworców kolejowych, obiektów handlowych, sportowych i użyteczności publicznej.

Uczestnicy zdobyli także uprawnienia instruktorskie, bardzo cenione na rynku.

– Tak, w ramach projektu zrealizowaliśmy trzy długoterminowe kursy instruktorskie (instruktor survivalu, samoobrony, strzelectwa sportowego), trzy długoterminowe kursy zawodowe (detektyw, kwalifikowany pracownik ochrony, język migowy), trzy szkolenia specjalistyczne z zakresu kontrterrorizmu (warsztaty sabotażowe, przetrwanie sytuacji kryzysowej, zapobieganie terrorystycznym zamachom bombowym), cztery szkolenia specjalistyczne

z zakresu ochrony osób i mienia (kontrola ruchu osobowego, działania ochronne w strategii ochrony osób i mienia, ochrona obiektów wielkopowierzchniowych, metody i środki ochrony portów lotniczych) oraz trzy szkolenia z zakresu pierwszej pomocy. Zorganizowaliśmy także cztery konferencje naukowe, w tym dwie studenckie. Rezultaty projektu to również dwie monografie pokonferencyjne oraz cztery podręczniki. Udało nam się także odbyć trzy wizyty studyjne: do Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu, Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu oraz Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim.

W jaki sposób realizacja projektu wpłynęła na ofertę kształcenia Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego?

– Przede wszystkim, projekt przyczynił się do uruchomienia specjalności „bezpieczeństwo wewnętrzne” na studiach drugiego stopnia. Jest to specjalność, która swoim profilem odpowiada zapotrzebowaniu społecznemu oraz obecnej sytuacji polityczno-gospodarczej. Spopularyzowaliśmy potrzebę wspierania działań dydaktycznych w ramach programu studiów dodatkową ofertą edukacyjną – kształceniem praktycznych umiejętności związanych z ochroną prawną. Dzięki temu oferta studiów znacznie się uatrakcyjniła, a absolwenci zwiększają swój potencjał na rynku pracy. Dodatkowa oferta edukacyjna powstała w uzgodnieniu z przedstawicielami organów ochrony prawnej oraz bezpieczeństwa wewnętrznego. W ten sposób pracodawcy mogą wpływać na sposób kształcenia studentów, a studenci mają możliwość odbywania praktyk w instytucjach, w których w przyszłości mogą szukać pracy. Dzięki aktywizacji studentów uczestniczących w projekcie powstało także nowe Studenckie Koło Naukowe Bezpieczeństwa Wewnętrznego. A że projekt zyskał pozytywne oceny uczestników, planujemy opracowanie nowych rozwojowych specjalności i działań badawczych.

DR ROBERT NETCZUK pracuje na stanowisku adiunkta w Katedrze Prawa Karnego Procesowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

NOWA JAKOŚĆ EDUKACJI – BEZPIECZEŃSTWO WENĘTRZNE

Beneficjent:

Uniwersytet Śląski

Czas realizacji:

2 marca 2014
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:

633 058,88 zł

Dofinansowanie z FSS:

569 752,99 zł

Koordynator projektu:

dr Robert Netczuk

Strona internetowa

projektu:

www.nojak.us.edu.pl/miedzynarodowe/projekty_badawcze

FSS/2013/HEI/W/0049

WELCOME TO MUW¹³!

O tym, jak skutecznie wspierać studentów zagranicznych mówi dr Magdalena Łazarewicz z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Pierwsze tygodnie pobytu studenta zagranicznego decydują o tym, czy pozostanie na uczelni, czy też zrezygnuje lub przeniesie się na inną. Pani projekt służy wczesnej integracji studentów zagranicznych ze społecznością akademicką i lokalną, wspiera ich w walce z wyzwaniami wiążącymi się ze studiowaniem w obcym kraju.

– Była to pierwsza tego typu inicjatywa projektowa realizowana na polskiej uczelni. Grupa docelowa to studenci zagraniczni WUM oraz pracująca z nimi kadra naukowo-dydaktyczna i administracyjna. Realizacja projektu pozwoliła na analizę potrzeb i dobrych praktyk w zakresie wsparcia psychospołecznego na najlepszych światowych uczelniach i zbudowanie kompleksowego programu wsparcia: od momentu dostania się na uczelnię, przez pomoc w odnalezieniu się w nowych warunkach po przyjeździe, po profesjonalne wsparcie w sytuacjach problemowych w czasie pobytu.

**ADAPTACJA
KULTUROWA,
INTEGRACJA
I WSPARCIE
PSYCHOSPOŁECZNE
DLA STUDENTÓW
ZAGRANICZNYCH
– SUPP**

Beneficjent:
Warszawski Uniwersytet
Medyczny

Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
1 042 677,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
938 409,00 zł

Koordinator projektu:
dr Magdalena Łazarewicz
**Strona internetowa
projektu:**
www.welcome.wum.edu.pl

FSS/2014/HEI/W/0111

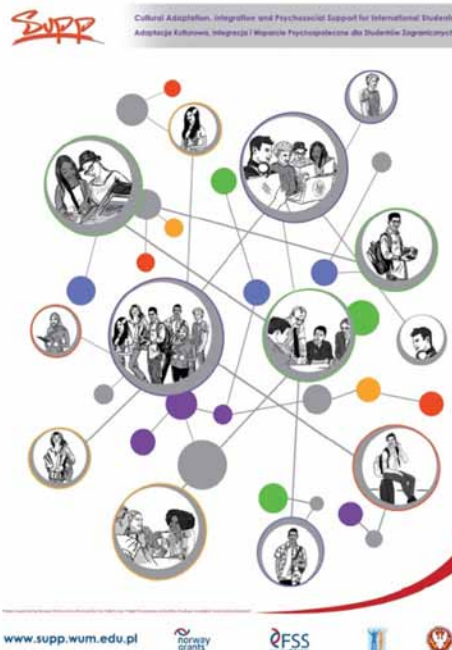
Beneficjentami byli, co oczywiste, zagraniczni studenci WUM, ale nie tylko oni.

– Projekt umożliwił także podniesienie kompetencji kadry środowiska akademickiego w zakresie rozumienia różnic międzykulturowych i udzielania wsparcia studentom zagranicznym. Przyczynił się również do budowania międzykulturowej i międzynarodowej integracji społeczności akademickiej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Korzystaliście z dobrych praktyk norweskiej uczelni.

– W czasie projektu odbyliśmy dwie wizyty studyjne w Trondheim, co pozwoliło studentom i pracownikom WUM zapoznać się z bardzo ciekawym programem tzw. dni adaptacyjnych organizowanych przez NTNU. Zorganizowaliśmy także cztery warsztaty w Polsce, w czasie których

wspólnie z ekspertami norweskimi pracowaliśmy nad efektami projektu: raportami, kwestionariuszami badawczymi, materiałami e-learningowymi i programem dni adaptacyjnych dla WUM. Udało nam się także zorganizować kilka wydarzeń integracyjnych dla studentów, m.in. noc quizów i piknik z grami na świeżym powietrzu.

Czy te działania przyniosły spodziewane efekty?

– Projekt pozwolił na podniesienie poziomu integracji studentów zagranicznych WUM: lepiej się poznali, otworzyli na kolegów z innych kultur. Podniósł się także ich poziom zaangażowania w działania dotyczące integracji, adaptacji i wsparcia na uczelni. Możliwość odbycia wizyt studyjnych w Norwegii (udział w dniach adaptacyjnych na NTNU) był wielką inspiracją, a dla kilku osób – zupełnie nowym, rozwijającym doświadczeniem.

DR MAGDALENA ŁAZAREWICZ jest asystentem w Zakładzie Psychologii Medycznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego i koordynatorem pracy Poradni Psychologicznej dla Studentów English Division. Autorka publikacji m.in. na temat komunikacji interpersonalnej pomiędzy pracownikami służby zdrowia i osobami w stanie terminalnym, stresu doświadczanego przez rodzinnych opiekunów osób cierpiących na chorobę Alzheimera, jakości życia pacjentów kardiologicznych.

FILOLOG ATRAKCYJNY NA RYNKU PRACY

**Opracowanie i wdrożenie na studiach filologicznych autor-
skich programów kształcenia praktycznego, odpowiadających
potrzebom współczesnego rynku pracy, było głównym celem
projektu koordynowanego przez Magdalenę Opalę z Wyższej
Szkół Filologicznej we Wrocławiu.**

**Wydaje się, że akurat studia filologiczne nie wymagają
unowocześniania, a filolodzy – dobrze wykształceni – są
wystarczająco atrakcyjni na rynku pracy. Dlaczego zatem
zdecydowała się Pani realizować właśnie taki projekt?**

– Głównym założeniem i celem mojego projektu było wzmocnie-
nie potencjału rozwojowego uczelni poprzez rozszerzenie oferty
kształcenia, zacieśnienie współpracy z pracodawcami i absolwen-
tami, wykorzystanie nowoczesnej infrastruktury dydaktycznej oraz
e-infrastruktury. Dzięki projektowi studenci mogą podjąć studia
pierwszego i drugiego stopnia na profilu praktycznym, wybierając
moduły kształcenia opracowane przez praktyków w porozumie-
niu z przedstawicielami pracodawców i otoczenia społeczno-go-
spodarczego. Mogą również brać udział w praktycznych zajęciach
warsztatowych, prowadzonych w nowoczesnych laboratoriach do
nauki tłumaczeń ustnych, czy korzystać z innowacyjnego portalu

PracaDlaFilologa.pl, stanowiącego platfor-
mę komunikacji między studentami i ab-
solvantami a pracodawcami.

**Przy opracowywaniu programu kształ-
cenia wykorzystane zostały doświadcze-
nia partnera norweskiego.**

– Tak, dzięki dofinansowaniu z funduszy
norweskich studenci Wyższej Szkoły Filolo-
gicznej mogą wybrać studia licencjackie lub
magisterskie, dla których program kształce-
nia został stworzony zgodnie ze wskazówka-
mi i wytycznymi pracodawców oraz w opar-
ciu o najlepsze praktyki wypracowane przez
norweską uczelnię partnerską Høgskulen
Sogn og Fjordane (HiSF). Realizacja projektu
przyczyniła się do poszerzenia wiedzy i lep-
szego wzajemnego poznania ofert eduka-
cyjnych obu uczelni, a w szerszym kontek-
ście – ich funkcjonowania w krajowych re-
aliach akademickich. Ma to ogromny wpływ
na współpracę międzynarodową, zarówno
w obrębie partnerstwa WSF-HiSF, jak i we

współpracy z innymi jednostkami naukowo-dydaktycznymi w Nor-
wegii. Doświadczenie zdobyte dzięki realizacji projektu w ramach
Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego, szeroka wiedza na te-
mat Norwegii, społeczeństwa norweskiego, kultury i życia codzien-
nego stanowią cenne podstawy do kontynuowania i rozszerzania
współpracy z instytucjami szkolnictwa wyższego tego kraju. WSF

HØGSKULEN I SOGN OG FJORDANE (HiSF) to nowoczesna uczelnia
wyższa w Norwegii, założona w roku 1994, w której kształci się ok.
3800 studentów. Uniwersytet zatrudnia ok. 300 pracowników. HiSF
kształci na poziomie studiów I i II stopnia, na Wydziałach: Zdrowia,
Nauk Inżynierskich i Technicznych, Edukacji i Sportu oraz Nauk Spo-
łecznych. HiSF prowadzi międzynarodowe projekty badawcze, projekty
dotyczące organizacji kształcenia, mobilności studentów oraz kadry
naukowo-dydaktycznej.

z pewnością będzie dążyła do nawiązania nowych, ciekawych relacji
między instytucjami oraz relacji indywidualnych w celu opracowywa-
nia kolejnych projektów, w tym edukacyjnych i naukowych, w ramach
funduszy norweskich, funduszy unijnych czy programu Erasmus+.

**Uczelnia zyskała także nowoczesne laboratoria językowe,
które służą studentom. Czy widać już efekty ich wykorzy-
stania w toku studiów?**

– Po dwóch latach działania laboratoriów do nauki tłumaczeń us-
tnych oraz prowadzenia w nich regularnych zajęć przez praktyków
– tłumaczy ustnych, zaobserwowaliśmy wzrost zainteresowania
studentów WSF tą tematyką i formą kształcenia. Z pewnością
uruchomienie laboratoriów przyczyniło się do wzrostu konkuren-
cyjności absolwentów WSF na rynku pracy, a także samej uczelni
w polskiej przestrzeni edukacyjnej.

Portal PracaDlaFilologa.pl sprawdził się w praktyce?

– Jestem przekonana, że tak. W ocenie pracodawców, studentów
oraz absolwentów WSF, wdrożenie portalu będącego narzędziem
łączącym studia z rynkiem pracy stanowi nową jakość w działalno-
ści Biura Karier WSF i samej uczelni. Zresztą, wszystkie działania
i elementy wprowadzone w ramach projektu będą konsekwentnie
rozwijane i udoskonalane, aby zapewnić studentom oraz absol-
wentom wysoki poziom kształcenia.

**Zatem filolog atrakcyjny na rynku pracy to taki, którego
kształcono zgodnie z potrzebami i wymaganiami potencjal-
nych pracodawców?**

– Relacje z pracodawcami, nawiązane i podtrzymywane w trakcie
dwudziestomiesięcznej współpracy, stanowią duże osiągnięcie.
Wskazują na potrzebę kontaktów pomiędzy tymi środowiskami w celu
tworzenia aktualnej, innowacyjnej i praktycznej oferty edukacyjnej,
dzięki której absolwenci staną się wartościowymi pracownikami
i z łatwością odnajdą się na rynku pracy. Z pewnością takie kontakty
będą rozwijane w różnych aspektach działalności uczelni i staną się
istotnym elementem strategii rozwoju WSF.

MAGDALENA OPALA – koordynator projektu – jest absol-
wentką filologii angielskiej i pracownikiem Wyższej Szkoły
Filologicznej we Wrocławiu.

**FILOLOG ATRAKCYJNY
NA RYNKU PRACY.
OPRACOWANIE
I WDROŻENIE
PROGRAMÓW
KSZTAŁCENIA
O PROFILU
PRAKTYCZNYM NA
KIERUNKU FILOLOGIA**

Beneficjent:

Wyższa Szkoła Filologiczna
we Wrocławiu

Instytucja partnerska:
Høgskulen i Sogn og
Fjordane

Czas realizacji:

1 marca 2014
– 31 października 2015

Budżet całkowity projektu:
617 361,48 zł

Dofinansowanie z FSS:
555 625,32 zł

Koordynator projektu:
Magdalena Opala

FSS/2013/HEI/W/0137

POZOSTAŁE PROJEKTY REALIZOWANE W RAMACH DZIAŁANIA ROZWÓJ POLSKICH UCZELNI

Technologie informacji geograficznej w gospodarce przestrzennej: innowacyjne studia w odpowiedzi na potrzeby rynku

Projekt: FSS/2013/HEI/W/0020

Beneficjent: Uniwersytet Jagielloński

Czas realizacji: 15 lutego 2014 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 731 875,17 zł

Dofinansowanie z FSS: 658 687,65 zł

Strona internetowa projektu: <http://www.geo.uj.edu.pl/~egeo/>

Edukacja dla rozwoju badań i innowacji

Projekt: FSS/2013/HEI/W/0050

Beneficjent: Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Partnerzy:

Stowarzyszenie "Edukacja dla Przedsiębiorczości"

Instytut Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk

Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE

Uniwersytet Szczeciński

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Politechnika Łódzka

Politechnika Częstochowska

University of Stavanger

Czas realizacji: 1 kwietnia 2014 – 31 marca 2016

Budżet całkowity projektu: 995 064,79 zł

Dofinansowanie z FSS: 895 558,31 zł

Poprawa jakości kształcenia studentów prawa poprzez wprowadzenie elementu praktycznego

Projekt: FSS/2013/HEI/W/0083

Beneficjent: Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Czas realizacji: 1 sierpnia 2014 – 31 października 2016

Budżet całkowity projektu: 264 888,72 zł

Dofinansowanie z FSS: 238 399,85 zł

Strona internetowa projektu: <http://wpia.uksw.edu.pl/node/5348>

Innowacyjne, polsko- i anglojęzyczne programy studiów drugiego stopnia w zakresie informatyki

Projekt: FSS/2013/HEI/W/0094

Beneficjent: Politechnika Warszawska

Czas realizacji: 5 maja 2014 – 31 marca 2016

Budżet całkowity projektu: 459 754,86 zł

Dofinansowanie z FSS: 413 770,46 PLN

Projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej – studia II stopnia

Projekt: FSS/2013/HEI/W/0121

Beneficjent: Uniwersytet Śląski w Katowicach

Czas realizacji: 1 marca 2014 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 541 934,51 zł

Dofinansowanie z FSS: 487 739,81 zł

Strona internetowa projektu: <http://www.game.us.edu.pl/>

Projekt GRYP

Projekt: FSS/2013/HEI/W/0136

Beneficjent: Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie

Partner: Buskerud University College, Norwegia

Czas realizacji: 1 marca 2014 – 29 lutego 2016

Budżet całkowity projektu: 963 481,86 zł

Dofinansowanie z FSS: 867 132,00 zł

Strona internetowa projektu: <http://www.wse.krakow.pl/pl/projekty-dla-otoczenia/uczelnia-dla-gospodarki/gryf/informacje-ogolne>

Informatyka zrównoważonego rozwoju – nowy program studiów internetowych w PJWSTK

Projekt: FSS/2013/HEI/W/0138

Beneficjent: Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych

Czas realizacji: 1 kwietnia 2014 – 30 kwietnia 2016

Budżet całkowity projektu: 772 861,67 zł

Dofinansowanie z FSS: 695 575,50 zł

Strona internetowa projektu: <https://izr.pja.edu.pl/>

PRIORYTET „ŚRODOWISKO I ZMIANY KLIMATYCZNE”

Zmiany klimatu, stale pogarszający się stan środowiska naturalnego i coraz intensywniejsze wykorzystywanie ograniczonych zasobów naturalnych zmuszają dzisiejsze społeczeństwa do poszukiwania coraz efektywniejszych dróg osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, a co za tym idzie – skuteczniejszych sposobów dbania o otaczającą przyrodę. Stanowią argument mobilizujący współczesny świat do wprowadzania innowacji w zakresie ochrony środowiska. Dla przedsiębiorców ekoinnowacje to dziś element niezbędny do odniesienia sukcesu.

Problematyka ta znajduje się w centrum polityki europejskiej i stanowi jeden z najistotniejszych obszarów programowych funduszy EOG i norweskich. Norwegia uznawana jest za doskonały przykład kraju, w którym świadomość ekologiczna społeczeństwa jest na najwyższym poziomie, a postawy wobec środowiska naturalnego i uważliwienie na jego problemy – godne naśladowania. Wnioski z raportów i badań nad świadomością ekologiczną Polaków wskazują na potrzebę znacznych zmian zarówno w skali indywidualnej, jak i makrospołecznej. Wyzwania w tej materii stają zatem przed sektorem edukacji, którego rola w kształtowaniu świadomości i budowaniu postaw wobec ekosystemu jest nie do przecenienia. Na pomoc w realizacji tego zadania środowisku akademickiemu wyszedł Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy, dofinansowując projekty *Rozwoju Polskich Uczelni* z priorytetem „środowisko i zmiany klimatyczne”.

Przeprowadzenie drugiego **naboru wniosków w 2014 roku** możliwe było dzięki zwiększeniu alokacji dla Funduszu o kwotę 5 049 182 euro, przeznaczoną na dofinansowanie interdyscyplinarnych projektów jedno- lub wielostronnych, mających na celu opracowanie programów nauczania i rozwój zdolności instytucjonalnych polskich uczelni. Z uwagi na pochodzenie środków z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, pierwotnie przeznaczonych na sfinansowanie programu „Wychwytywanie i składowanie CO₂” postanowiono, że w ramach tego naboru priorytetowo będą traktowane projekty związane z tematyką **środowiska i zmian klimatycznych**.

Katalog przykładowych działań uznanych za zgodne z tematyką priorytetu obejmował:

- wzrost świadomości studentów i absolwentów oraz pracowników uczelni dotyczącej środowiska i zmian klimatycznych oraz zwiększenie bazy wiedzy uczelni w tym zakresie;
- poprawę zgodności przepisów krajowych z unijnym prawodawstwem dotyczącym ochrony środowiska, w tym np. zwiększoną wymianę informacji między Norwegią i Polską na temat oddziaływania na środowisko, stanu i trendów w tym zakresie oraz dostosowanie aktów prawnych do legislacji UE;
- zwiększenie świadomości na temat monitorowania środowiska oraz zintegrowanego planowania i kontroli, a także edukacji w tym zakresie, w tym np. poprawę efektywności i jakości monitoringu środowiska poprzez podniesienie jakości danych oraz informacji o środowisku;
- wzrost świadomości społecznej oraz edukacji w zakresie różnorodności biologicznej i działań na rzecz ekosystemów, łącznie ze wzrostem świadomości społecznej i edukacji dotyczącej powiązań między różnorodnością biologiczną a zmianami klimatu czy ekonomiczną wyceną biosystemów;
- zwiększenie świadomości i edukacji w zakresie zmian klimatycznych i odnawialnych źródeł energii, w odniesieniu np. do efektywności energetycznej, zdolności oceny podatności na skutki wywołane zmianą klimatu, adaptacji do zmian klimatu, redukcji zanieczyszczeń powodowanych przez przemysł czy badań polarnych związanych ze zmianami klimatu - także kształcenie umiejętności zarządzania adaptacyjnego w odniesieniu do zmian klimatycznych;
- poszerzenie wiedzy i współpracy międzynarodowej w zakresie łagodzenia zmian klimatycznych, w tym np. w zakresie częstszego wykorzystania tzw. zielonych technologii przyjaznych dla środowiska czy technologii wychwytywania i składowania CO₂ (CCS);
- zwiększenie świadomości i edukacji na temat niebezpiecznych substancji, w tym np. zapobiegania negatywnym dla środowiska skutkom spowodowanym przez chemikalia i odpady niebezpieczne;

- zwiększenie świadomości i edukacji w dziedzinie zintegrowanego gospodarowania zasobami wód morskich i śródlądowych;
- uwzględnienie w programach studiów i/lub kursach modeli biznesowych w przedsiębiorstwach, zorientowanych na problemy środowiskowe i związane ze zmianami klimatu, a także zwiększenie zielonych, tj. przyjaznych środowisku miejsc pracy i przedsiębiorczości oraz analiza rynku pracy pod kątem podaży i popytu na miejsca pracy w sektorze produktów i usług środowiskowych;
- wzrost kwalifikacji absolwentów uczelni i pracowników przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych w zakresie aspektów środowiskowych i klimatycznych, jako ważnego czynnika rozwoju gospodarczego.

Spółród 125 złożonych wniosków na łączną kwotę 16 855 095 euro w wyniku oceny formalnej i merytorycznej na liście rankingowej umieszczono 82 projekty. Z uwagi na wysokość środków finansowych, jakimi dysponował Operator w ramach rundy selekcyjnej, ostatecznie na liście projektów zatwierdzonych do dofinansowania umieszczonych zostało **38 projektów**. Znako- mita większość z nich odnosiła się bezpośrednio do tematyki środowiska i zmian klimatycznych. Choć partnerstwo instytucji z Polski i Norwegii nie było obligatoryjne, wiele uczelni podczas

realizacji projektu wykorzystywało norweskie doświadczenia i wzorce, współpracując z ekspertami, wykładowcami i badaczami z renomowanych uczelni i ośrodków naukowo-badawczych.

18 listopada 2015 r. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji zorganizowała **międzynarodową konferencję *Green universities***, poświęconą środowisku i zmianom klimatycznym w projektach *Rozwoju Polskich Uczelni*. Celem konferencji była wymiana doświadczeń na temat roli uczelni w kształtowaniu świadomości proekologicznej poprzez wzmacnianie kompetencji studentów i absolwentów oraz pracowników uczelni w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych. W trakcie konferencji pokazano, w jaki sposób aspekt świadomości proekologicznej kształtuje rozwój uczelni, wpływając bezpośrednio na wzmocnienie ich potencjału dydaktycznego, podniesienie jakości i uatrakcyjnienie kształcenia oraz dostosowanie do potrzeb gospodarki i rynku pracy. Większość prezentowanych projektów była wówczas na półmetku realizacji, co pozwoliło przedstawić już pierwsze rezultaty i w konstruktywny sposób odnieść się do zakładanych efektów.

Konferencja, pod patronatem Ambasady Królestwa Norwegii, adresowana była przede wszystkim do środowiska akademickiego w Polsce. W spotkaniu wzięli udział eksperci z Polski i zagranicy, przedstawiciele darczyńców, ministerstw, beneficjentów oraz innych państw, w których realizowane są projekty finansowane z funduszy EOG i norweskich w zakresie edukacji i ochrony środowiska. Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem, a uczestniczyli w niej nie tylko beneficjenci Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego, ale i wiele innych osób.

Niepodważalna rola, jaką odgrywają uczelnie w procesie kształtowania świadomości ekologicznej i postaw społecznych, czyni je niezwykle istotnym ogniwem w relacji człowiek-środowisko. Potrzeba innowacyjnych badań i rozwoju, zmian na uczelniach, synergii pomiędzy światem nauki a biznesem i otoczeniem społeczno-gospodarczym, wreszcie obowiązek wykształcenia świadomych, kompetentnych i wrażliwych absolwentów – stały się impulsem do projektowania działań edukacyjnych i wdrażania konkretnych projektów środowiskowych.

UCZYĆ SIĘ I WSPÓŁPRACOWAĆ Z LIDERAMI

Projekty zrealizowane w ramach priorytetu „środowisko i zmiany klimatyczne” dotyczyły różnych aspektów życia proekologicznego – od etnologii kulturowej po kształcenie specjalistów z zakresu odnawialnych źródeł energii. Prezentujemy działania, które przyniosły wymierne korzyści zarówno naszym uczelniom, jak i naszemu środowisku, i będą procentować przez lata.

SPÓŁCZEŃSTWO PROSUMENCKIE – PROSUMENCKA ENERGETYKA¹⁴

Spółceństwo prosumenckie – prosumencka energetyka to projekt wyprzedzający świadomość postaw społecznych i potrzeb rynku w kwestii pozyskiwania i wykorzystywania dostępnych źródeł energii.

– Zagłada dinozaurów to drobiazg w porównaniu ze zmianami, które dzisiaj fundujemy biosferze Ziemi – podkreśla dr hab. Edyta Sierka. – Dlatego w projekcie połączono trzy obszary: społeczny, przyrodniczy i techniczny, aby przygotować słuchaczy do wprowadzania idei rozproszonej energetyki.

Beneficjent:

Uniwersytet Śląski
w Katowicach

Partner krajowy:

Politechnika Śląska

Czas realizacji:

1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:

384 664,00 zł

Dofinansowanie z FSS:

346 197,60 zł

Koordinator projektu:

dr hab. Edyta Sierka

Strona internetowa projektu:

<http://www.pros.us.edu.pl>

FSS/2014/HEI/W/0119

Innowacyjność działań w projekcie obejmowała zarówno tematykę studiów: kompleksowe podejście do kształcenia specjalistów w zakresie prosumenckiego wykorzystywania odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, oceny ich zasobów i technologicznych możliwości pozyskiwania energii, jak i nowatorskie metody kształcenia – powołanie Mobilnego Centrum Dydaktycznego oraz wsparcie budowania kapitału społecznego, odpowiedzialnie traktującego skutki zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym. To ważne, bo dziś kultura prosumencka, definiowana jako proekologiczna innowacja

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **stworzenie innowacyjnej oferty edukacyjnej:** kompleksowe podejście do kształcenia specjalistów w zakresie prosumenckiego wykorzystywania odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii
- **wydanie interdyscyplinarnej monografii** „Społceństwo prosumenckie – prosumencka energetyka. Problemy wdrażania innowacyjnych ścieżek rozwoju OZE” i udostępnienie jej online
- **szeroka promocja tematyki prosumenckiej energetyki** (seminaria, debaty, konferencja prasowa)
- **dotarcie z tematyką projektu do dużego grona odbiorców** – studenci, pracownicy nauki, pracownicy administracji, przedstawiciele biznesu
- **zmiana świadomości uczestników projektu**, którzy zaczęli stosować prosumenckie rozwiązania także w życiu codziennym

społeczna, znajduje się na etapie pionierskim i potrzebna jest popularyzacja tego nowego sposobu myślenia.

Najważniejszym efektem projektu było stworzenie innowacyjnej oferty edukacyjnej, która daje możliwość wykształcenia absolwentów kompetentnych w zakresie energetyki prosumenckiej, możliwości wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz świadomości zagrożeń dla środowiska i klimatu.

Projekt umożliwił organizację tematycznych seminariów, debat i briefingu prasowego z udziałem ekspertów w zakresie zmian klimatycznych, pracowników lokalnej i regionalnej administracji państwowej oraz przedstawicieli firm. Ale to nie wszystko. Równie ważne było usunięcie barier w myśleniu słuchaczy, dotyczącym podejmowania działań prosumenckich w energetyce, bez oczekiwania na rozwiązania systemowe.

Natomiast korzyścią naukową było wydanie interdyscyplinarnej monografii: „Społceństwo prosumenckie – prosumencka energetyka. Problemy wdrażania innowacyjnych ścieżek rozwoju OZE”. Publikacja, udostępniona online, będzie służyć wszystkim zainteresowanym. Słuchacze nabyli wiedzę i umiejętności, które pozwolą im na kontynuację lub podjęcie pracy w jednostkach administracji regionalnej oraz firmach i szkołach, gdzie będą mogli wdrażać rozwiązania prosumenckie w ramach swoich kompetencji.

DR HAB. EDYTA SIERKA uzyskała tytuł docenta w Technical University of Ostrava w roku 2015. Naukowo zajmuje się przemianami elementów środowiska przyrodniczego, w szczególności ekosystemów wodnych, pod wpływem działalności człowieka. Jest ekspertem w zakresie raportów ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko (EIA).

¹⁴ Kształtowanie nowej kultury energetycznej związanej m.in. z poszanowaniem energii przez użytkowników (społceństwo), zwłaszcza energii wytwarzanej z paliw nieodnawialnych (uznawanych za zeroemisyjne bądź niskoemisyjne). Kreowanie świadomych postaw członków społeczeństwa, poznanie podstaw technologii i rynku odnawialnych źródeł energii (OZE), promujące odejście od systemów energetycznych opartych na dużych blokach energetycznych w kierunku tzw. energii rozproszonej, gdzie obywatel będzie nie tylko konsumował energię, ale również ją wytwarzał.

ZINTEGROWANE KSZTAŁCENIE Z ZAKRESU INŻYNIERII ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII NA UNIWERSYTECIE TECHNOLOGICZNO-PRZYRODNICZYM W BYDGOSZCZY

Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy od kilku lat tworzy ośrodek naukowo-dydaktyczny poświęcony odnawialnym źródłom energii (OZE). Dalszy rozwój uczelni w tym zakresie był możliwy poprzez poznanie najbardziej zaawansowanych rozwiązań dotyczących OZE, w których Norwegia należy do światowych liderów.

Taką szansę dał partner norweski – Instytut Tel-Tek, któremu udział w projekcie umożliwił rozszerzenie działalności na Polskę i rozpoczęcie współpracy z polskimi firmami.

Projekt był odpowiedzią na zapotrzebowanie polskiego rynku OZE na wykwalifikowaną kadrę specjalistów. Obejmował m.in. wdrożenie innowacyjnych zmian w programie studiów inżynierskich IOZE – inżynieria odnawialnych źródeł energii oraz realizację pierwszych w Polsce studiów podyplomowych z zakresu pomp ciepła i magazynowania energii ciepła.

TEL-TEK jest norweskim państwowym instytutem badawczym zajmującym się procesami energooszczędności i niskiej emisji. Realizuje projekty dla przemysłu i instytucji publicznych oraz we współpracy z nimi. Zajmuje się projektowaniem urządzeń i rozwiązań technologicznych oraz analizami techniczno-gospodarczymi. Prowadzi także działalność dydaktyczną. Wspiera firmy, przyczyniając się do ich rozwoju i wzmocnienia konkurencyjności. Tel-Tek zatrudnia około 40 osób, w tym 25 osób z wykształceniem wyższym, doktorów i doktorantów.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **wdrożenie innowacyjnych zmian** w programie studiów inżynierskich OZE
- **opracowanie studiów podyplomowych** z zakresu pomp ciepła i magazynowania energii ciepła
- **efekt integracyjny projektu**: współdziałanie wielu środowisk na rzecz podniesienia poziomu kształcenia z zakresu OZE
- **współpraca ze szkołami ponadgimnazjalnymi** – powstanie nowego zawodu: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej
- **nawiązanie ścisłej współpracy** z norweskim Instytutem Tel-Tek oraz University College of Southeast Norway, plany wymiany studentów i kadry

– Szczególnie cennym aspektem projektu jest jego integracyjny efekt – podkreśla dr inż. Adam Mroziński. – Udało się doprowadzić do współpracy wielu środowisk na rzecz podniesienia poziomu kształcenia z zakresu OZE: od nauczycieli akademickich, przez przedstawicieli samorządu terytorialnego, firm oraz stowarzyszeń branży OZE, na studentach oraz pracownikach firm branży OZE (słuchacze studiów podyplomowych) kończąc. Integracja działań została poszerzona poprzez współpracę ze szkołami ponadgimnazjalnymi, które realizują kształcenie w nowym zawodzie w Polsce: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej.

Korzyści naukowe związane były przede wszystkim z bezpośrednim kontaktem z norweską jednostką naukową. W ramach projektu został zorganizowany wyjazd studyjny pracowników Wydziału Inżynierii Mechanicznej UTP w Bydgoszczy, ekspertów projektu, do Instytutu Tel-Tek oraz University College of Southeast Norway. Rozmowy – również te przeprowadzone w czasie wizyt Norwegów w Polsce – pokazały wspólne zainteresowania badawcze oraz możliwości wymiany studentów i doktorantów.

– Nasz zespół zdobył cenne doświadczenie w realizacji projektu europejskiego – mówi dr inż. Adam Mroziński. – Umożliwił większości z nas pierwszy kontakt z jednostką naukowo-dydaktyczną w Norwegii. Korzyści osobiste to możliwość poznania kultury i specyfiki kraju partnerskiego. Wszystko to na pewno motywuje wykonawców projektu do dalszego rozwijania współpracy z instytucjami z krajów EOG.

DR INŻ. ADAM MROZIŃSKI jest kierownikiem Zakładu Systemów Technicznych i Ochrony Środowiska oraz dyrektorem Interdyscyplinarnego Centrum Odnawialnych Źródeł Energii przy UTP w Bydgoszczy. Problematyka jego badań dotyczy zagadnień energochłonności wybranych procesów przemysłowych.

Beneficjent:
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy

Partner:
Instytut Tel-Tek, Norwegia

Czas realizacji:
5 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
1 041 040,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
936 936,00 zł

Koordynator projektu:
dr inż. Adam Mroziński

Strona internetowa projektu:
<http://www.studioaze.utp.edu.pl/>

FSS/2014/HEI/W/0078

Ekologia kulturowa – specjalność na kierunku etnologia, studia II stopnia

Specjalność ekologia kulturowa pozwala przygotowywać absolwentów do wdrażania dobrych praktyk z tej dziedziny w różnych sektorach.

Podstawowym filarem ludzkiej egzystencji – obok kultury – jest środowisko przyrodnicze. Człowiek zaspokajając swoje potrzeby, zawsze wykorzystywał zasoby naturalne. Jednak obecnie czerpanie z tych źródeł osiągnęło nieznane wcześniej rozmiary. Konsekwencją tych działań są takie wyzwania, jak zdewastowany krajobraz, zniszczony ekosystem, zatrute powietrze, woda z toksynami czy e-śmieci. Dlatego w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie opracowano nową specjalność: ekologię kulturową. Atutem miejsca, w którym odbywają się zajęcia, jest jego usytuowanie. Miasto Cieszyn – w węższym zakresie, a w szerszym – Śląsk Cieszyński, są obszarem pogranicza, łączącym ze sobą kulturę polską, czeską i słowacką. – Daje to niepowtarzalną okazję obserwowania dynamiki przemian i zależności na linii człowiek-środowisko – podkreśla dr Magdalena Szalbot. – Jest to również obszar, który umożliwia badanie zjawisk zachodzących na terenach Beskidu Śląskiego oraz w obrębie przestrzeni postindustrialnych Górnego Śląska. Z jednej strony, są to ekosystemy oparte na harmonijnym funkcjonowaniu człowieka ze środowiskiem przyrodniczym – górska gospodarka pasterska. Z drugiej strony jest to region, którego otoczenie przyrodnicze zostało w znacznym stopniu zniszczone przez przemysł i obecnie wymaga rewitalizacji oraz ekologicznego rozwoju jego ekosystemu.

Celem specjalności jest poznanie sposobów wpływu człowieka na środowisko naturalne oraz konsekwencji tego wpływu, w tym także niezwykle ważnych konsekwencji kulturowych. Wiedza teoretyczna jest tu bezpośrednio powiązana z praktyką. Duży nacisk został położony na kontakt z instytucjami działającymi na rzecz poprawy jakości środowiska naturalnego lub wykorzystującymi jego potencjał. Student zdobywa wiedzę i umiejętności praktyczne w zakresie ekologii kulturowej, które będzie mógł przenieść na konkretne kompetencje zawodowe.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **opracowanie nowej specjalności** – ekologia kulturowa
- **nawiązanie kontaktów** z instytucjami działającymi na rzecz poprawy jakości środowiska naturalnego lub wykorzystującymi jego potencjał
- **wzrost poziomu świadomości ekologicznej** wśród głównych odbiorców projektu, czyli studentów etnologii Uniwersytetu Śląskiego, i wśród wszystkich osób, które się z nim zetknęły
- **wznowienie dyskusji** nad udziałem humanistyki w pogłębianiu świadomości i edukacji w zakresie aspektów środowiskowych

W ramach projektu opracowano program i dokumentację specjalności ekologia kulturowa na kierunku etnologia, studia II stopnia, utworzono dwujęzyczną stronę internetową projektu, opracowano materiały dydaktyczne w postaci 10 kursów e-learningowych, uruchomiono cykl dydaktyczny dla pierwszej grupy studentów. Udało się także przygotować atrakcyjne materiały promujące specjalność, powstały programy licznych szkoleń, dwóch warsztatów wyjazdowych i kilku gościnnych wykładów eksperckich dla studentów. Zwieńczeniem była zbiorowa monografia naukowa oraz konferencja podsumowująca projekt.

Dzięki projektowi wzrósł poziom świadomości wśród jego głównych odbiorców, czyli studentów etnologii Uniwersytetu Śląskiego, i wśród wszystkich osób, które zetknęły się z informacją o uruchomieniu od roku akademickiego 2015/2016 nowej specjalności. Specjalność ekologia kulturowa na kierunku etnologia, studia II stopnia, wzbogaciła ofertę edukacyjną Uniwersytetu Śląskiego i pozwala przygotowywać absolwentów wkraczających na rynek pracy do wdrażania w różnych sektorach dobrych praktyk w zakresie ekologii kulturowej.

– Dzięki uruchomieniu specjalności ekologia kulturowa, wydaniu monografii i zorganizowaniu ogólnopolskiej konferencji, na poziomie naukowym projekt wznowił dyskusję nad udziałem humanistyki w pogłębianiu świadomości i edukacji w zakresie aspektów środowiskowych – mówi dr Magdalena Szalbot. – Natomiast na poziomie zawodowym i osobistym to wiele niezapomnianych spotkań, nowe kontakty, odkrywanie i dzielenie się pasjami, dyskusje, dzięki którym rodzą się pomysły na realizację nowych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony otaczającego nas dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego.

DR MAGDALENA SZALBOT jest adiunktem w Zakładzie Teorii i Badań Kultury Współczesnej na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Jej działalność naukowa dotyczy problematyki ludzizmu, antropologii miasta, etniczności, migracji, popkultury, pogranicza i wielokulturowości.

Beneficjent:
Uniwersytet Śląski
w Katowicach

Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

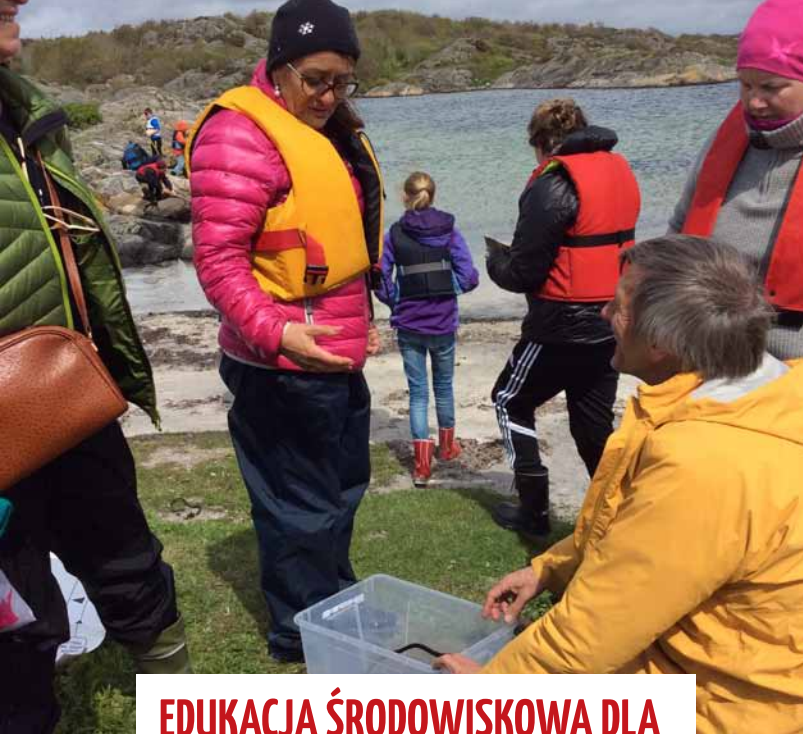
Budżet całkowity projektu:
376 010,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
338 408,90 zł

Koordinator projektu:
dr Magdalena Szalbot

Strona internetowa projektu:
<http://www.ecoetno.us.edu.pl/pl/projekt/>

FSS/2014/HEI/W/0075

EDUKACJA ŚRODOWISKOWA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W KSZTAŁCENIU NAUCZYCIELI

Wciąż zbyt niski poziom świadomości ekologicznej Polaków wskazuje na konieczność wprowadzenia programów kształcenia pedagogów, którzy będą przekazywać wiedzę o środowisku z poziomu akademickiego na poziom szkolny i lokalny.

– Ze względu na specyfikę uczelni pedagogicznych, w których prawnie nie przewidziano kierunku przyrodniczego, projekt dotyczy stworzenia programu przedmiotu „Przyrodnicze laboratoria terenowe” dla specjalności pedagogika wczesnoszkolna (PEW) – mówi prof. Józefa Bałachowicz.

Dzięki projektowi, realizowanemu we współpracy z University of Agder, na Akademii Pedagogiki Specjalnej udało się opracować nową metodykę zajęć z przedmiotu „Edukacja środowiskowa”. Przygotowano program przyrodniczych zajęć terenowych w oparciu o metodę *outdoor education*¹⁵, opracowano również

UNIVERSITY OF AGDER (UIA) położony jest w Kristiansand. Studiuje w nim około 10 tys. studentów. Jest jednym z najmłodszych uniwersytetów w Norwegii. Oprócz współpracy badawczej uniwersytet prowadzi wymianę studentów i pracowników ze 180 instytucjami partnerskimi. UIA oferuje 10 programów doktoranckich, 31 magisterskich i 43 licencjackie oraz programy kształcenia nauczycieli. UIA dąży do wzmocnienia swojej roli jako krajowego i międzynarodowego ośrodka badawczego i dydaktycznego w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, środowiska i klimatu.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **opracowanie nowej metodyki** zajęć z przedmiotu „Edukacja środowiskowa”
- **przygotowanie programu** przyrodniczych zajęć terenowych w oparciu o metodę *outdoor education*
- **opracowanie** pięciu publikacji dydaktycznych
- **podniesienie poziomu** świadomości ekologicznej studentów
- **umożliwienie odbycia szkoleń** w Norwegii nauczycielom szkoły podstawowej i dwóch przedszkoli

pięć publikacji dydaktycznych stanowiących wprowadzenie do tematyki *outdoor education* i edukacji dla zrównoważonego rozwoju oraz materiały dydaktyczne dla studentów i nauczycieli akademickich dotyczące edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Na projekcie skorzystała również szkoła podstawowa i dwa przedszkola, których nauczyciele w czerwcu 2016 roku wzięli udział w szkoleniu w Norwegii na temat kształcenia opartego na metodzie *outdoor education*. Szkolenie przygotowało nauczycieli do wdrażania (od września 2016 roku) programu zajęć terenowych z dziećmi.

Dzięki projektowi prof. Bałachowicz udało się podnieść poziom świadomości ekologicznej studentów, absolwentów oraz pracowników uczelni pedagogicznych, dotyczącej środowiska i zmian klimatycznych, oraz zwiększyć bazę dydaktyczną uczelni w tym zakresie. Opracowano nową metodykę zajęć „Edukacja środowiskowa” na uczelni.

– Gdyby nie projekt, nie moglibyśmy rozpocząć przemian w sposobie kształcenia studentów studiów nauczycielskich metodą *outdoor education* oraz popularyzowania na tak szeroką skalę – publikacje, szkolenie, konferencja – idei edukacji dla zrównoważonego rozwoju – podkreśla prof. Bałachowicz.

Efektom projektu jest nowa specjalizacja „Wczesnoszkolna edukacja zrównoważona z wychowaniem ekologicznym” na studiach stacjonarnych II stopnia.

DR HAB. PROF. APS JÓZEFA BAŁACHOWICZ jest kierownikiem Zakładu Wczesnej Edukacji Akademii Pedagogiki Specjalnej i przewodniczącą Zespołu Edukacji Elementarnej przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Główne nurty jej zainteresowań badawczych dotyczą pedagogiki, pedagogiki wczesnoszkolnej, pedagogiki korekcyjnej, przedszkolnej i pedeutologii.

Beneficjent:
Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

Partner:
University of Agder, Norwegia

Czas realizacji:
1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
601 436,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
541 292,40 zł

Koordinator projektu:
dr hab. prof. APS Józefa Bałachowicz

Strona internetowa projektu:
<http://www.aps.edu.pl>

FSS/2014/HEI/W/0017

¹⁵ Nauka w terenie, zorganizowany proces uczenia się poprzez samodzielne doświadczenie oraz eksperymentowanie. Działanie nastawione jest na poznanie (zdobywanie wiedzy i umiejętności) podczas zajęć w plenerze. Natura jest środkiem, temem oraz pretekstem do uczenia się.

ZBUDOWAĆ EKOLOGICZNĄ EUROPE – PO ANGIELSKU

Przygotowanie programu nauczania na studiach II stopnia w języku angielskim na kierunku budownictwo stało się impulsem dla poszerzenia kompetencji kadry naukowej w wielu obszarach – mówi dr hab. inż. Ewa Błazik-Borowa z Politechniki Lubelskiej.

Studia w języku angielskim są niezbędne dla umiędzynarodowienia uczelni. Podstawą jest dobry program i przygotowana kadra.

– Nasz projekt pozwolił na realizację obu tych wymagań. Oprócz tego był okazją do wprowadzenia nowych przedmiotów oraz elementów kompetencji miękkich w takich przedmiotach, jak „Konsultacje i dialog społeczny w budownictwie komunikacyjnym”, „Polityka równych szans w praktyce”, „Ustawodawstwo europejskie”, „Wprowadzenie na rynek pracy”, „Zarządzanie przedsiębiorciami budowlanymi z uwzględnieniem aspektów ekologicznych”.

Projekt wymagał także podniesienia poziomu znajomości języka angielskiego wśród wszystkich zaangażowanych w to działanie.

– Dlatego odbyły się zajęcia z języka angielskiego dla 60 pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych i technicznych, którzy będą prowadzili swoje zajęcia w języku angielskim lub je wspomagali tym językiem. Przygotowaliśmy materiały informacyjne prezentujące nową ofertę studiów w języku angielskim, a także publikację końcową. Uruchomiliśmy też stronę internetową w języku polskim i angielskim, która będzie służyła jako platforma informacyjna dla kandydatów na studia i studentów. Przyszli studenci będą mieli dostęp do kompletu materiałów dydaktycznych (skryptów i prezentacji).

Przy okazji przygotowania materiałów dydaktycznych pojawiła się kwestia praw autorskich.

– Z jednej strony, pracownicy naszego wydziału chcieli w przyszłości wykorzystać swoją pracę w innych publikacjach naukowych, a z drugiej – zauważyli, że potrzebują materiałów od innych naukowców. To jest właśnie specyfika dydaktyki, że wiedza przekazywana przez nauczycieli jest osiągnięciem wielu osób i ich kolejnych odkryć. Dlatego zorganizowaliśmy spotkanie pracowników z prawnikiem, na którym omawiano zagadnienia praw autorskich w nauce, metody wykorzystywania pracy innych w nauce i dydaktyce oraz zasady podziału efektów prac grupowych. Dzięki temu spotkaniu na wydziale wzrosła świadomość praw innych osób i zarazem świadomość posiadania praw do własnych utworów.

Efekt podstawowy projektu to oczywiście przygotowanie programu studiów w języku angielskim, ale, jak widać, przy okazji udało się osiągnąć kilka innych celów.

– Postawienie zadania przed pracownikami zmobilizowało ich do intensywniejszej pracy. Gdyby nie mieli okazji do przygotowania materiałów dydaktycznych w ramach projektu, prawdopodobnie nie dokonaliby przeglądu literatury, nie spisaliby swojej wiedzy, nie rozwijaliby kontaktów, nie powstałyby nowe monografie itd. Projekt stał się dla pracowników wydziału okazją do realizacji konkretnych zadań i podniesienia swoich umiejętności.

DR HAB. INŻ. EWA BŁAZIK-BOROWA w kadencji 2012-2016 była dziekanem Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej. Jest członkiem Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN. Obecnie zajmuje się przede wszystkim zagadnieniami związanymi z analizami statyczno-wytrzymałościowymi rusztowań budowlanych.

**BUDUJEMY
EKOLOGICZNĄ EUROPE
– PROGRAMY STUDIÓW
MAGISTERSKICH
W JĘZYKU ANGIELSKIM
NA KIERUNKU
BUDOWNICTWO**

Beneficjent:

Wydział Budownictwa
i Architektury Politechniki
Lubelskiej

Czas realizacji:

5 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:

1 045 298,00 zł

Dofinansowanie z FSS:

940 758,00 zł

Koordinator projektu:

dr hab. inż. Ewa Błazik-
Borowa

Strona internetowa

projektu:

<http://budeco.pollub.pl/en/>

FSS/2014/HEI/W/0034

STUDIA II STOPNIA „EKOLOGICZNA ŻYWNOSĆ I DIETETYKA”

Specjaliści dysponujący wiedzą z różnych dziedzin w zakresie ochrony zdrowia i środowiska są bardzo poszukiwani na rynku pracy. Stąd pomysł opracowania i uruchomienia w przyszłości innowacyjnego, interdyscyplinarnego programu studiów II stopnia na kierunku „ekologiczna żywność i dietetyka”.

– Studia II stopnia na kierunku „ekologiczna żywność i dietetyka” są projektem innowacyjnym w skali kraju – mówi prof. Tadeusz Tuszyński. – Ich program został opracowany w oparciu o najlepsze praktyki z Norwegii, z wykorzystaniem polskich doświadczeń.

Aby kierunek spełnił oczekiwania rynku, który szuka specjalistów integrujących różne dziedziny wiedzy w zakresie ochrony zdrowia i środowiska, uczelnia zorganizowała panel dyskusyjny z potencjalnymi pracodawcami (przedsiębiorcami), podczas którego podzielili się oni swoimi doświadczeniami w rekrutacji nowych pracowników oraz określili wymagania, jakie stawiają kandydatom do pracy. Wskazówki przedsiębiorców wykorzystano przy tworzeniu programu nauczania.

Realizacja projektu umożliwiła zacieśnienie współpracy z partnerami norweskimi: Norweskim Uniwersytetem Nauki i Technologii (NTNU) i tamtejszym szpitalem uniwersyteckim, a także z innymi współpracującymi instytucjami, takimi jak Uniwersytet Rolniczy i AWF, poprzez zaangażowanie do zespołu projektowego doświadczonych pracowników tych uczelni.

W opracowanym programie studiów mieści się blok tematyczny ekologia, a w nim przedmioty dotyczące tematycznie środowiska i zmian klimatycznych. W planie jest wprowadzenie do programu studiów takich przedmiotów, jak ekologia gleby, wód, powietrza; ekologiczne uprawy roślin (żywność i pasze), ekologiczny chów zwierząt, wpływ zmian klimatu na przyrodę (rośliny uprawne i zwierzęta hodowlane) i człowieka.

Dla Krakowskiej Wyższej Szkoły Promocji Zdrowia najważniejszym rezultatem projektu jest stworzenie programu nauczania dla nowego kierunku, łącznie z obsadą kadry dydaktycznej i przygotowaniem materiałów dydaktycznych. Opracowanie skryptów do 11 przedmiotów zwiększyło zasoby biblioteki uczelnianej o pozycje, które do tej pory na rynku się nie pojawiły. Zdobytą wiedzę i doświadczenia przy realizacji projektu KWSPZ przekaze studentom studiów II stopnia „ekologiczna żywność i dietetyka”, a także studentom innych uczelni z zakresu nauk medycznych.

PROF. DR HAB. TADEUSZ TUSZYŃSKI jest rektorem Krakowskiej Wyższej Szkoły Promocji Zdrowia z Siedzibą w Krakowie. Jego zainteresowania naukowo-badawcze są związane z mikrobiologią przemysłową oraz procesami fermentacji. Dotychczasowy dorobek naukowy profesora Tuszyńskiego obejmuje łącznie ponad 250 pozycji.

Beneficjent:
Krakowska Wyższa Szkoła Promocji Zdrowia

Czas realizacji:
2 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
1 080 639,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
972 575,00 zł

Koordynator projektu:
prof. Tadeusz Tuszyński

Strona internetowa projektu:
<http://ecofood.kwspz.pl/>

FSS/2014/HEI/W/0106

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **opracowanie innowacyjnego, interdyscyplinarnego programu studiów II stopnia na kierunku „Ekologiczna żywność i dietetyka”**
- **zacieśnienie współpracy z partnerami norweskimi:** Norweskim Uniwersytetem Nauki i Technologii (NTNU) i szpitalem uniwersyteckim
- **opracowanie 11 skryptów**
- **nawiązanie ściślejszych kontaktów z przedsiębiorcami** – poznanie wymagań, jakie stawiają kandydatom do pracy

TWORZENIE APLIKACJI MOBILNYCH DO MONITORINGU ŚRODOWISKA – NOWA SPECJALNOŚĆ MAGISTERSKA W JĘZYKU ANGIELSKIM

Jak wykazały badania poprzedzające projekt, na rynku pracy – szczególnie na rynku lokalnym – istnieje duże zapotrzebowanie na informatyków-programistów, którzy mają wiedzę z zakresu technologii monitoringu i ochrony środowiska.

Celem projektu prowadzonego przez dr inż. Małgorzatę Plechawską-Wójcik było przygotowanie anglojęzycznej specjalności łączącej wiedzę z zakresu informatyki i ochrony środowiska. W Polsce dotychczas nie było podobnej specjalności, a duże zainteresowanie projektem, zarówno ze strony uczelni i studentów, jak również przemysłu i organizacji związanych z branżą (między innymi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska), potwierdziło potrzebę jej uruchomienia.

W projekcie, poza stworzonymi materiałami dydaktycznymi z dziedziny informatyki i ochrony środowiska, udało się zrealizować takie zadania, jak zakup wyposażenia dla studentów i pracowników. Wyposażenie to niemal od początku było w pełni wykorzystywane do realizacji badań i do prac magisterskich, w których studenci

sami chętnie wdrażali się w problematykę informatyczną w ochronie i monitoringu środowiska. Realizacja przedsięwzięcia pozwoliła też na nawiązanie nowych, ciekawych kontaktów w Polsce i za granicą, w tym w szczególności w Norwegii.

Przygotowano plan i programy studiów oraz materiały dydaktyczne (wykłady, materiały laboratoryjne, materiały e-learningowe, podręczniki). Uruchomiono także platformę e-learningową oraz portal wymiany wiedzy, na którym pojawiają się artykuły i ciekawostki publikowane przez środowiska naukowe i związane z przemysłem. Podczas wizyty studyjnej w Norwegii nawiązane zostały kontakty z Urzędem Miasta Porsgrunn oraz z władzami i pracownikami Telemark University College. W Polsce nawiązano ścisłą współpracę z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska.

Dzięki realizacji projektu wzrosły kompetencje kadry dydaktycznej, zwiększyła się także świadomość studentów dotycząca zagrożeń środowiskowych. Politechnika Lubelska zyskała nie tylko nową, anglojęzyczną specjalność, ale także nowych partnerów do przyszłych działań.

DR INŻ. MAŁGORZATA PLECHAWSKA-WÓJCIK pracuje w Instytucie Informatyki Politechniki Lubelskiej. Do jej podstawowych zainteresowań naukowych należą: komputerowe systemy bioinformatyczne oraz systemy wspomagające diagnostykę medyczną, systemy zarządzania wiedzą, inżynieria oprogramowania oraz bazy danych.

Beneficjent:
Politechnika Lubelska

Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
943 770,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
848 770,00 zł

Koordinator projektu:
dr inż. Małgorzata
Plechawska-Wójcik

Strona internetowa projektu:
<http://madem.cs.pollub.pl>

FSS/2014/HEI/W/0076

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **utworzenie nowej specjalności** magisterskiej w języku angielskim
- **zakup specjalistycznego wyposażenia** dla studentów i pracowników
- **przygotowanie** materiałów dydaktycznych, uruchomienie platformy e-learningowej i portalu specjalistycznego
- **nawiązanie kontaktów** z partnerami w Norwegii i w Polsce

EKOMIASTO. KSZTAŁCENIE NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO, INTELIGENTNEGO I PARTYCYPACYJNEGO ROZWOJU MIAST

Miasta są centrami życia społeczno-gospodarczego we współczesnym świecie i stają dziś przed wieloma nowymi wyzwaniami – demograficznymi, środowiskowymi, gospodarczymi. Kluczem do rozwoju miast jest efektywne i skuteczne zarządzanie, zgodne z ideą zrównoważonego rozwoju, integrujące kwestie społeczne, środowiskowe, gospodarcze i techniczne.

Odpowiedzią na te wyzwania jest projekt *EkoMiasto*. Głównym jego celem była poprawa wiedzy i kompetencji w zakresie zrównoważonego zarządzania miastem oraz wypełnienie luki edukacyjnej w ofercie dydaktycznej uczelni.

W ramach projektu podjęto wiele działań edukacyjnych, m.in. miały miejsce spotkania dyskusyjne, warsztaty, kursy podnoszące kompetencje zawodowe, konferencja naukowo-dydaktyczna, wyjazdy studyjne adresowane do różnych grup odbiorców (nauczycieli akademickich, studentów, uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Opracowano innowacyjny program kształcenia na potrzeby studiów I stopnia „Ekonomia miasta zrównoważonego”. Przygotowany program kształcenia ma charakter praktyczny i interdyscyplinarny, połączono w nim zagadnienia gospodarcze, społeczne, środowiskowe i techniczne. Stanowi on unikalną ofertę edukacyjną w skali kraju, wychodzącą naprzeciw ideom zawartym w koncepcji zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju, a także odpowiadającą na oczekiwania wyrażone w Krajowej Polityce Miejskiej. Tworzenie programu studiów poprzedzono analizą potrzeb rynku pracy, zaś prace koncepcyjne prowadzono w ścisłej współpracy ze studentami, środowiskiem praktyków oraz z dydaktykami z uczelni norweskich. Odbyły się też dwie wizyty studyjne (w Oslo i Bergen), podczas których nawiązano współpracę ze środowiskami akademickimi i samorządowymi oraz poddano konsultacjom roboczą koncepcję programu kształcenia. Program ten obudowany został nowoczesnymi pomocami dydaktycznymi (m.in. podręcznikami akademickimi, zajęciami na platformie e-learningowej, zajęciami z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania GIS).

Beneficjent:
Uniwersytet Łódzki
Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016
Budżet całkowity projektu:
500 096,00 zł
Dofinansowanie z FSS:
450 086,00 zł
Koordinator projektu:
dr hab. prof. Uł. Aleksandra Nowakowska
Strona internetowa projektu:
<http://www.region.uni.lodz.pl/ekomiasto/>
FSS/2014/HEI/W/0081

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **opracowanie innowacyjnego** i modułowego programu kształcenia na potrzeby studiów I stopnia o profilu praktycznym pn. *ekonomia miasta zrównoważonego*
- **poprawa bazy dydaktycznej** Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego (sprzęt multimedialny i specjalistyczne oprogramowanie)
- **podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji** zawodowych pracowników naukowo-dydaktycznych
- **wzrost świadomości studentów, absolwentów i środowiska akademickiego** w zakresie zrównoważonego rozwoju
- **nawiązanie kontaktów** z partnerami w Norwegii, zarówno ze środowiskiem akademickim, jak i z władzami samorządowymi Oslo i Bergen

DR HAB. PROF. UŁ. ALEKSANDRA NOWAKOWSKA pracuje w Katedrze Gospodarki Regionalnej i Środowiska na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problematyki rozwoju miast i regionów (strategii rozwoju, marketingu terytorialnego, rewitalizacji, procesów innowacji, inteligentnych specjalizacji regionalnych).

INNOVATION MANAGEMENT – ANGLOJĘZYCZNY PROGRAM STUDIÓW MAGISTERSKICH WSPOMAGANY NOWOCZESNYMI TECHNOLOGIAMI INFORMATYCZNYMI

Aktualne modele biznesowe wielu korporacji prowadzą wprost do klęski ekologicznej – wskazuje w swojej książce *This changes everything. Capitalism vs climate* Naomi Klein. Trzeba zatem koniecznie uświadamiać przyszłym menedżerom wagę tego zagadnienia oraz uczyć ich innowacyjności wrażliwej środowiskowo.

Głównym celem projektu było opracowanie i uruchomienie anglojęzycznej specjalności studiów magisterskich Innovation Management, realizowanej na kierunku zarządzanie na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Inspiracją do realizacji projektu była świadomość niewystarczającej innowacyjności polskiej gospodarki z jednej strony, brak oferty edukacyjnej UEP w zakresie tworzenia i zarządzania innowacjami oraz słabe umiędzynarodowienie programów studiów – z drugiej, a także konieczność wzmacniania wrażliwości na kwestie ekologiczne, zarówno wśród przyszłych menedżerów, jak i wykładowców kształtujących ich wiedzę i postawy.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **opracowanie programu** specjalności „Innovation Management”, na który składają się 34 sylabusy i 34 komplety materiałów dydaktycznych
- **stworzenie specjalności**, która okazała się rynkowo atrakcyjna i przyciąga studentów z zagranicy (m.in. z Norwegii, Stanów Zjednoczonych, Meksyku i Chile)
- **zrealizowanie wyjazdów** zagranicznych (do Norwegii, Chorwacji i na Słowację) i krajowych
- **wzrost kompetencji zespołu projektowego** w zakresie ekologicznych aspektów zarządzania innowacjami, modelowania strukturalnego, instrumentów badania zachowań nabywców
- **nawiązanie nowych i umocnienie już istniejących kontaktów** z badaczami z innych krajów, co owocuje nowymi wspólnymi projektami, badaniami i publikacjami

Szczególnie istotne było, aby nauczanie na tej specjalności realizowali świadomi problemów środowiskowych wykładowcy, którzy tę wrażliwość zaszczepią studentom, oraz aby studia realizowane były nowoczesnie, tj. w konwencji *learning by doing* oraz w sposób pozwalający studentom poznać nowoczesne oprzyrządowanie procesów zarządzania innowacjami. W tym celu zorganizowane zostały dwa laboratoria: ShopLab – do badania zachowań nabywców w sklepie rzeczywistym, i ConsumerLab – do badania zachowań nabywców w Internecie.

Nowa oferta została skierowana do absolwentów studiów pierwszego stopnia w Polsce i za granicą. Okazała się na tyle atrakcyjna, że przyjętych zostało 49 osób, zarówno Polaków, jak i cudzoziemców z: Niemiec, Rosji, Ukrainy, Peru, Turcji, Egiptu, Indii, Bangladeszu, Chin i Nepalu.

DR HAB. BARBARA BORUSIAK, profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, prowadzi badania w zakresie sektora handlu, szczególnie detalicznego, innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych w tym sektorze, strategii działania przedsiębiorstw handlowych, ich modeli biznesowych, internacjonalizacji w sektorze handlu detalicznego, merchandisingu i zachowań nabywców.

Beneficjent:
Uniwersytet Ekonomiczny
w Poznaniu

Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
1 040 684,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
936 615,60 zł

Koordinator projektu:
dr hab. Barbara Borusiak

Strona internetowa projektu:
<http://innovationmanagement.ue.poznan.pl/>

FSS/2014/HEI/W/0095

TROSKA O ŚRODOWISKO NAPRAWDĘ SIĘ OPŁACA!

O upowszechnianiu wiedzy na temat green controllingu w środowisku akademickim i biznesowym mówi dr hab. prof. UEP Cezary Kochalski z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Teoretycznie wszyscy już mamy świadomość, że działalność gospodarcza musi się odbywać z poszanowaniem środowiska naturalnego, praktyka pokazuje jednak, że wciąż są z tym problemy.

– Według danych PARP, tylko 45 proc. polskich przedsiębiorstw uwzględnia aspekty środowiskowe przy podejmowaniu kluczowych decyzji biznesowych, choć te aspekty są coraz częściej regulowane prawnie, mają istotne znaczenie dla interesariuszy, a także właścicieli przedsiębiorstw. Kwestie środowiskowe i społeczne, stanowiące istotę zrównoważonego rozwoju, łączą się coraz ściślej z finansami. Odpowiedzią na te wyzwania jest wdrażanie w organizacjach zintegrowanego systemu zarządzania, łączącego aspekty zrównoważonego rozwoju z controllingiem finansowym. To była właśnie przesłanka dla realizacji naszego projektu.

Jakie były jego najważniejsze elementy?

– Wprowadziliśmy do oferty UEP studium podyplomowe Green Controlling and Finance oraz wykłady otwarte, w których wzięło udział 594 słuchaczy, kursy (z 46 uczestnikami) i warsztaty (42 uczestników).

Są już pierwsi absolwenci studiów podyplomowych zrealizowanych w ramach projektu.

– Tak, 30 uczestników studium podyplomowego Green Controlling and Finance zakończyło te studia pomyślną obroną pracy

podyplomowej. Pisząc prace z tematyki studium, wykazali się znajomością poruszanych zagadnień, co jest dowodem na to, że zwiększyli swój zasób wiedzy i umiejętności. Na pytanie zadane w ankiecie ewaluacyjnej studiów podyplomowych o to, „czy przedstawione treści mogą być użyteczne w praktyce”, zdecydowana większość respondentów udzieliła odpowiedzi twierdzącej.

A jak te efekty oceniają uczestnicy kursów i warsztatów?

– Odpowiedzi udzielone w ankiecie ewaluacyjnej kursów i warsztatów również wskazują na praktyczne walory przekazywanej wiedzy. Ukończenie tych kursów przygotowało ich uczestników do wdrażania rozwiązań w zakresie green controllingu w przedsiębiorstwach.

Co zyskała uczelnia?

– Dzięki projektowi w ciągu dwóch lat udało się uruchomić pierwsze w Polsce studia z zakresu controllingu ekologicznego, oparte o autorskie podręczniki napisane we współpracy z praktykami, co wytworzyło całkowicie nowe trendy kształcenia na UEP. Nabór na kolejną edycję został już rozpoczęty, dzięki czemu UEP wyrasta na lidera kształcenia w zakresie zrównoważonego zarządzania. Ale to nie wszystko: umocniła się także współpraca nauki i biznesu, tak ważna dla rozwoju współpracy instytucjonalnej i dająca perspektywę na realizację wspólnych przedsięwzięć badawczych i edukacyjnych w przyszłości.

DR HAB. CEZARY KOCHALSKI jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Od 2009 roku jest kierownikiem Katedry Controllingu, Analizy Finansowej i Wyceny.

GREEN CONTROLLING AND FINANCE – INNOWACYJNY PROGRAM STUDIÓW PODYPLOMOWYCH

Beneficjent:
Uniwersytet Ekonomiczny
w Poznaniu

Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
815 980,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
734 382,00 zł

Koordinator projektu:
dr hab. Cezary Kochalski

**Strona internetowa
projektu:**
www.gcf.ue.poznan.pl

FSS/2014/HEI/W/0102

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **modernizacja studiów** na kierunku ochrona środowiska i przekształcenie profilu studiów z ogólnoakademickiego na praktyczny
- **wzbogacenie bazy** materialnej uczelni
- **zdobycie nowych kompetencji** przez kadre i otwarcie się na współpracę naukową i realizację projektów
- **organizacja dwóch konferencji**, które zaowocowały m.in. publikacją zawierającą 25 oryginalnych prac naukowych

HEDMARK UNIVERSITY COLLEGE – jest instytucją typu multicampus położoną w okręgu Hedmark w Norwegii, 120 km na północ od Oslo. Na uczelni kształci się 7 700 studentów, co czyni uniwersytet dwunastą co do wielkości instytucją publicznego szkolnictwa wyższego i badań naukowych w Norwegii.

IMPLEMENTACJA SPECJALNOŚCI: ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA ODPADAMI ORAZ OCHRONA I GOSPODAROWANIE ZASOBAMI PRZYRODY

Powstanie Laboratorium OZE, stacji meteorologicznej, ogródka fotowoltaicznego, modernizacja Laboratorium Monitoringu Środowiska, zakup sprzętu terenowego, książek i oprogramowania, intensywny kurs języka angielskiego i kurs terenowy biologii ssaków to tylko niektóre efekty realizacji projektu.

Najważniejszym zadaniem projektu było wprowadzenie dwóch nowych specjalności na kierunku ochrona środowiska: „Odnawialne źródła energii i gospodarka odpadami” oraz „Ochrona i gospodarowanie zasobami przyrody”, jak również przekształcenie profilu studiów z ogólnoakademickiego na praktyczny. W ramach projektu została znacznie wzbogacona baza materialna uczelni, a kadra dydaktyczna została przeszkolona w używaniu platformy edukacyjnej Moodle, co zaowocowało wprowadzeniem elementów zdalnego nauczania do praktyki dydaktycznej.

Największą korzyścią była gruntowna modernizacja studiów na kierunku „Ochrona środowiska”. Modernizacja ta, poza programami kształcenia i wzbogaceniem bazy materialnej, obejmuje także otwarcie się kadry i studentów na współpracę międzynarodową,

a także wzrost świadomości, że tego rodzaju zadania modernizacyjne można skutecznie przeprowadzić jedynie w oparciu o projekty finansowane z zewnątrz. Nawiazanie współpracy z partnerem norweskim miało też ogromną wartość, która powinna owocować w przyszłości.

Po zakończeniu projektu pozostały nowoczesne programy nauczania nastawione na naukę praktyczną, nowe lub wzbogacone o nowy sprzęt laboratoria, wzbogacona o nowe książki i oprogramowanie biblioteka. Trwałym osiągnięciem jest otwarcie się kadry naukowej na współpracę naukową i realizację projektów.

PROF. DR HAB. JAN KOZŁOWSKI

– członek czynny PAU, członek korespondent PAN. Pracuje na Uniwersytecie Jagiellońskim i w Państwowej

Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie. Zajmuje się problematyką z pogranicza ekologii i biologii ewolucyjnej. Większość jego dorobku naukowego dotyczy ewolucji strategii życiowych. Interesuje się też ochroną środowiska, a w szczególności odnawialnymi źródłami energii.

Beneficjent:
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie
Instytucja partnerska:
Hedmark University College
– Faculty of Applied Ecology and Agricultural Sciences, Norwegia
Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016
Budżet całkowity projektu:
952 187,00 zł
Dofinansowanie z FSS:
856 687 00 zł
Koordinator projektu:
prof. dr hab. Jan Kozłowski
Strona internetowa projektu:
<http://innovationmanagement.ue.poznan.pl/>
FSS/2014/HEI/W/0023

SUSTMAN – PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ I PRODUKCJA DLA STUDENTÓW PWSZ W KONINIE

Przygotowanie studentów z regionu do aktywności przedsiębiorczej, w szczególności opartej o zasady zrównoważonego rozwoju, na europejskim rynku pracy, przełamywanie barier językowych i zwiększenie efektywności kształcenia – to najważniejsze cele projektu zrealizowanego w PWSZ w Koninie.

Uczelnia zorganizowała zajęcia dla studentów – po polsku i po angielsku – z przedmiotów: ekoprzedsiębiorczość, umiejętności miękkie i komunikacja, zrównoważony rozwój, zrównoważone procesy produkcji i usług; a także wyjazdy studyjne i warsztaty w Polsce i Norwegii. Odbyły się również dwie konferencje: otwierająca i zamykająca projekt, wydano dwie publikacje: podręcznik dydaktyczny dla studentów oraz podręcznik dobrych praktyk projektu. W kursie języka angielskiego wzięli udział pracownicy dydaktyczni, a w kursie z zastosowania ICT w biznesie – studenci. Bardzo ciekawe efekty przyniósł konkurs dla studentów na najlepszy biznesplan. Zwycięskie pomysły dotyczyły energii odnawialnej (wiatrowej i biomasy) oraz gastronomii opierającej się o zdrową, naturalną żywność. Konkurs biznesplanów wyzwolił prawdziwe pokłady kreatywności wśród studentów!

Ważną korzyścią naukową z realizacji projektu było nawiązanie kontaktów z partnerami norweskimi, poznanie podejścia Norwegów do kwestii wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także stosowanych przez nich rozwiązań dotyczących prowadzenia procesów produkcyjnych w zgodzie z postulatami zrównoważonego rozwoju. Uczestniczący w projekcie dydaktycy mogli obserwować rozwój zainteresowania młodych ludzi problematyką zrównoważonego

rozwoju, który dzięki zajęciom stał się dla nich kwestią bliską. Ciekawym efektem dodanym była integracja studentów z różnych kierunków – od zarządzania, poprzez bezpieczeństwo wewnętrzne, mechanikę i budowę maszyn, aż po kierunki humanistyczne, jak filologia – co pozwoliło młodym ludziom uczyć się współpracy z osobami o odmiennych zdolnościach i doświadczeniach. Projekt był także platformą bardzo dużej aktywizacji kobiet, które stanowiły ponad połowę jego uczestników. Stymulowanie aktywności zarówno mężczyzn, jak i kobiet podczas zajęć oraz kreatywność przy budowaniu biznesplanów i ich prezentacji promowało równość płci.

Beneficjent:
Państwowa Wyższa Szkoła
Zawodowa w Koninie

Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
703 973,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
633 575,70 zł

Koordinator projektu:
dr Artur Zimny

Strona internetowa projektu:
<http://www.sustman.pwsz.konin.edu.pl>

FSS/2014/HEI/W/0048

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **aktywizacja studentów** PWSZ w Koninie, pomoc w przygotowaniu do wejścia na europejski rynek pracy
- **przetłamanie bariery językowej** dzięki zajęciom w języku angielskim
- **aktywizacja kobiet**, które stanowiły ponad połowę uczestników projektu
- **przeformułowanie** sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych przez nauczycieli zaangażowanych w projekt, unowocześnienie kształcenia

Rezultatem projektu było przeformułowanie sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych przez nauczycieli, polegające na zastąpieniu dotychczasowych sposobów kształcenia metodami, które mają na celu aktywizowanie studentów i inspirowanie ich do podejmowania nowych inicjatyw i wyzwań. Na poziomie uczelni rezultatem przedsięwzięcia były zmiany w planach studiów niektórych kierunków, polegające na wprowadzeniu lub zwiększeniu wymiaru godzinowego zajęć poświęconych przedsiębiorczości, komunikacji i umiejętnościom miękkim.

DR ARTUR ZIMNY jest prorektorem ds. kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koninie i autorem lub współautorem ponad 90 publikacji poświęconych rozwojowi lokalnemu i regionalnemu, gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego w Polsce i w UE oraz problemom i wyzwaniom wyższego szkolnictwa zawodowego.

OPRACOWANIE MODELU FUNKCJONOWANIA MIĘDZYWYDZIAŁOWEJ SZKOŁY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W UNIWERSYTECIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W OLSZTYNIE

Model funkcjonowania Międzywydziałowej Szkoły Przedsiębiorczości UWM można ująć w trzech słowach: LUDZIE – PRZESTRZEŃ – IDEA. Będzie to szkoła dla liderów innowacyjności.

Stworzenie atrakcyjnej oferty edukacyjnej profesjonalnie przygotowującej studentów i doktorantów UWM do prowadzenia własnej działalności gospodarczej (z wykorzystaniem elementów coachingu, treningu postaw itp.) było podstawowym celem tego projektu. – Po raz pierwszy mieliśmy okazję pokazać młodym ludziom nowe podejście do przedsiębiorczości akademickiej, ale też specjaliści zaangażowani w przygotowanie modelu zrozumieli, że najistotniejsze w budowaniu młodych, innowacyjnych firm jest oddanie przestrzeni młodym ludziom i pokazanie im możliwości tworzenia społecznie odpowiedzialnego biznesu – mówi Eliza Popławska-Jodko.

Głównym założeniem Międzywydziałowej Szkoły Przedsiębiorczości jest zaangażowanie w dodatkową edukację kreatywnych i przedsiębiorczych studentów UWM, czyli tzw. liderów innowacyjności i przedsiębiorczości, niezależnie od kierunku studiów i specjalności. Zadaniem szkoły będzie przede wszystkim nauka i wsparcie odpowiedzialnego biznesu, przy jednoczesnym kształtowaniu proekologicznych postaw młodych, przedsiębiorczych ludzi, będących szansą dla rozwoju Warmii i Mazur. W MSP studenci będą się przygotowywać do osiągnięcia sukcesu zawodowego, łącząc naukę, warsztaty i pracę nad projektami biznesowymi z praktyką gospodarczą. Czego się będą uczyć studenci? Jak zostać przedsiębiorcą z zachowaniem zasad zrównoważonego biznesu,

twórczego poszukiwania i wdrażania innowacji, zarządzania ekoprojektami, efektywnego zarządzania zasobami i eko innowacjami, skutecznego marketingu marki ekologicznej i prawnych aspektów funkcjonowania firmy. Zajęcia będą prowadzone w formie warsztatów w małych podgrupach projektowych. Większość ze szkolnych projektów będzie uruchamiana w formie przedsiębiorstwa w trakcie lub wkrótce po ukończeniu nauczania. Szczególnie ciekawym zadaniem będą zajęcia, w czasie których studenci będą się uczyć prowadzenia wirtualnej firmy z wykorzystaniem opracowanej na potrzeby MSP gry symulacyjnej. W czasie

Beneficjent:

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Czas realizacji:

1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:

996 380,00 zł

Dofinansowanie z FSS:

896 742,00 zł

Koordinator projektu:

Eliza Popławska-Jodko

Strona internetowa projektu:

<http://msp.uwm.edu.pl>

FSS/2014/HEI/W/0118

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **zaangażowanie** w dodatkową edukację kreatywnych i przedsiębiorczych studentów UWM
- **zapoznanie się z najlepszymi** norweskimi praktykami w zakresie przedsiębiorczości akademickiej na NTNU w Trondheim
- **kształtowanie proekologicznych** postaw młodych ludzi
- **stworzenie innowacyjnej gry symulacyjnej** „Ekopresiębiorstwo” wspierającej proces przygotowania do zakładania własnej działalności gospodarczej
- **prowadzenie zajęć** przez przedsiębiorców, którzy odnieśli sukces na rynku

spotkań z mistrzem gry studenci będą mierzyć się z różnymi decyzjami, których podjęcie będzie konieczne w dalszej grze. O skuteczności działania i podejmowanych decyzji będzie m.in. decydować stan konta firmy, zysk, ewentualne straty, zasoby lub ewentualne bankructwo. Firmy będą startować z równymi parametrami na początku i będą funkcjonować w różnych realiach rynkowych. Ostateczny przebieg rozgrywki będzie zależeć od mistrza gry i samych graczy. Jeszcze jedną cenną wartością dodaną szkoły będzie stanowić indywidualne doradztwo i mentoring w wybranych zakresach tematycznych, skierowany do przyszłych przedsiębiorców. Zajęcia będą prowadzić praktycy – przedsiębiorcy, którzy pręźnie prowadzą własne firmy odnoszące sukces na rynku. Ostatecznie planuje się, że na każdą edycję MSP zostanie zrekrutowanych 30 studentów, którzy potem dostaną kompleksowe wsparcie w celu prowadzenia własnego biznesu.

ELIZA POPLAWSKA-JODKO jest kierownikiem Biura ds. Projektów Europejskich UWM. Pomysłodawczyni i realizatorka innowacyjnego modelu zatrudnienia osób niepełnosprawnych w ramach projektu *Indywidualne ścieżki zatrudnienia*, który w roku 2012 zwyciężył w konkursie Ambasador EFS, a w roku 2013 otrzymał pierwszą nagrodę w prestiżowym konkursie Komisji Europejskiej *RegioStars Awards*.

UCZYĆ ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

Edukacja zdrowotna dzieci, młodzieży i dorosłych, prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, przyczyni się do poprawy jakości ich życia – przekonuje dr Elżbieta Olszewska z Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie.

Kondycja zdrowotna dzieci i młodzieży w Polsce – o dorosłych nie wspominając – budzi coraz większe obawy lekarzy. Jedną z ważnych przyczyn problemów zdrowotnych jest niewłaściwe odżywianie. Jak skutecznie przekazywać wiedzę na ten temat? – W dobie zmian, jakie występują we współczesnym świecie, zwłaszcza w otaczającym nas środowisku, stworzenie możliwości zdobywania przez nauczycieli najnowszej wiedzy, popartej badaniami naukowymi, na temat wpływu czynników środowiska na funkcjonowanie człowieka wydaje się działaniem niezwykle istotnym. Wiedza, kompetencje i stosowanie zasad racjonalnego żywienia w praktyce mają doskonały wpływ na kondycję zdrowotną i jakość życia społeczeństwa. Dzięki nim można zapobiegać chorobom, w szczególności tym o etiologii środowiskowej, czyli cywilizacyjnym. Podejmowanie przez odpowiednio przygotowane osoby działań na rzecz zwiększania świadomości proekologicznej dzieci, młodzieży i dorosłych podniesie poziom wiedzy na temat zdrowego stylu życia. Będzie też można bardziej efektywnie wykorzystywać nakłady na profilaktykę i ochronę zdrowia.

Głównym celem Pani projektu było zwiększenie kompetencji zawodowych osób, przede wszystkim nauczycieli, które przekazują wiedzę na temat wpływu prawidłowego żywienia oraz zmieniającego się środowiska na zdrowie człowieka.

– Tak, w ramach projektu wypracowaliśmy innowacyjne efekty kształcenia oraz przygotowaliśmy programy studiów podyplomowych

i warsztatów. Studia podyplomowe „Żywność i wspomaganie dietetyczne w sporcie” ukończyło 30 uczestników. Warsztaty dla nauczycieli różnych przedmiotów „Żywność i środowisko a zdrowie człowieka” ukończyło 48 słuchaczy.

Uczestnicy zajęć dowiedzieli się też dużo o zaletach żywności ekologicznej.

– Realizacja projektu przyczyniła się do nawiązania współpracy z producentami żywności ekologicznej oraz Stowarzyszeniem Producentów Żywności EKOŁAN, którzy wzięli udział w działaniach edukacyjnych dla słuchaczy studiów podyplomowych i warsztatów. Bezpośrednia interakcja środowiska producentów i przyszłych konsumentów podczas zajęć i wyjazdów studyjnych przyczyniła się do kształtowania rynku żywności ekologicznej. Zatem jednym z rezultatów projektu było ukształtowanie grupy świadomych konsumentów i jednocześnie propagatorów zdrowego stylu życia, którzy swoimi wyborami przyczynią się do wzrostu popytu na żywność produkowaną metodami rolnictwa ekologicznego.

DR ELŻBIETA OLSZEWSKA jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie w Zakładzie Teorii WF i Korektywy. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień związanych z rozwojem somatycznym i motorycznym dzieci i młodzieży, a także z kształtowaniem ich postawy ciała na różnych etapach ontogenezy.

ROZWÓJ KOMPETENCJI ZAWODOWYCH OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA EDUKACJĘ ZDROWOTNĄ W KONTEKŚCIE ZMIAN ŚRODOWISKOWYCH

Beneficjent:

Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie

Czas realizacji:

1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:

437 440,00 zł

Dofinansowanie z FSS:

393 696,00 zł

Koordinator projektu:

dr Elżbieta Olszewska

Strona internetowa projektu:

www.zywnosciaawf.pl

FSS/2014/HEI/W/0086

FILOLOG DLA ŚRODOWISKA

Profesjonalna znajomość języka obcego jest jednym z najbardziej pożądanym przez pracodawców narzędzi. Jeszcze wyżej ceniona jest znajomość języków obcych specjalistycznych, umożliwiającą udział w międzynarodowych projektach w określonych branżach i środowiskach zawodowych.

Wyższa Szkoła Filologiczna we Wrocławiu, jako wyspecjalizowana uczelnia filologiczna, za główny cel projektu przyjęła wzmocnienie swojego potencjału uczelni poprzez rozszerzenie oferty edukacyjnej o zagadnienia dotyczące ochrony środowiska, wykorzystanie innowacyjnych metod w realizacji kształcenia oraz wzrost świadomości studentów i pracowników w kwestiach związanych z ochroną środowiska.

Filolog dla środowiska to interdyscyplinarny międzynarodowy projekt, realizowany w latach 2015-2016 przez Wyższą Szkołę Filologiczną we Wrocławiu (WSF) w partnerstwie z Wydziałem Nauk Inżynierskich i Technicznych norweskiej uczelni Sogn og Fjordane University College (HiSF). W jakim celu przedstawiciele nauk ścisłych mieliby współpracować z filologami? To pytanie, nie bez wahania, postawione zostało na początku współpracy przez reprezentanta partnera,

jako reakcja na propozycję działań projektowych. Odpowiedź nadeszła wraz z kolejnymi rezultatami. Założenia projektu od początku stanowiły odpowiedź na potrzeby wyposażania filologów w specjalistyczne i nowoczesne narzędzia wyróżniające ich na współczesnym rynku pracy oraz zamysł świadomego i konsekwentnego budowania wizerunku WSF jako uczelni nowoczesnej i odpowiedzialnej społecznie. Rezultaty osiągnięte zostały dzięki komplementarnemu połączeniu potencjału merytorycznego partnera, profesjonalnego nadzoru dydaktycznego ze strony WSF oraz wykorzystania nowoczesnych narzędzi ICT, w tym w szczególności związanych z uczeniem się i nauczaniem na odległość.

Wśród najważniejszych wyników projektu należy wskazać ponad 30 nowoczesnych

Beneficjent:
Wyższa Szkoła Filologiczna
we Wrocławiu

Partner:
Sogn og Fjordane
University College,
Norwegia

Czas realizacji:
5 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
1 159 600,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
1 043 640,00 zł

Koordinator projektu:
Magdalena Nowak,
dr Anna Pol

Strona internetowa projektu:
<http://msp.uwm.edu.pl>

FSS/2014/HEI/W/0056

SOGN OG FJORDANE UNIVERSITY COLLEGE (HISF) to nowoczesna uczelnia wyższa w Norwegii, założona w roku 1994, w której kształcą się ok. 3800 studentów. Uniwersytet zatrudnia ok. 300 pracowników. HiSF kształci na poziomie studiów I i II stopnia, na Wydziałach: Zdrowia, Nauk Inżynierskich i Technicznych, Edukacji i Sportu oraz Nauk Społecznych. HiSF prowadzi międzynarodowe projekty badawcze, projekty dotyczące organizacji kształcenia, mobilności studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **wyposażenie** filologów w specjalistyczne i nowoczesne narzędzia wyróżniające ich na współczesnym rynku pracy
- **zacieśnienie współpracy partnerskiej** pomiędzy WSF i Sogn og Fjordane University College
- **przygotowanie ponad 30 nowoczesnych programów nauczania** specjalistycznych języków obcych w oparciu o treści środowiskowe i 30 ekokursów e-learningowych
- **opracowanie strategii** proekologicznej dla uczelni
- **przekazanie know how** dotyczącego budowy społecznej odpowiedzialności uczelni w zakresie polityki proekologicznej przez norweskiego partnera projektu.

programów nauczania specjalistycznych języków obcych w oparciu o treści środowiskowe, 30 ekokursów e-learningowych wspierających rozwój umiejętności językowych oraz kompetencji informatycznych studentów, wreszcie ponad 1000 godzin dydaktycznych z zakresu nowych przedmiotów uruchomionych w ramach projektu, w których w roku akademickim 2015/2016 uczestniczyło łącznie ok. 300 studentów.

Wspólna realizacja działań projektowych przyczyniła się także do zacieśnienia współpracy partnerskiej pomiędzy WSF i HiSF, lepszego poznania oferty i bazy dydaktycznej uczelni oraz wymiany doświadczeń i wypracowania wspólnych dobrych praktyk w zakresie realizacji procesu kształcenia na obu uczelniach.

MAGDALENA NOWAK – koordynator organizacyjny projektu, jest specjalistą w Dziale Współpracy z Zagranicą i Projektów Unijnych Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu. Absolwentka Uniwersytetu Wrocławskiego, wieloletni lektor języka polskiego jako obcego. Interesuje się zagadnieniami komunikacji interpersonalnej, w tym jej prowadzenia i skuteczności w środowiskach interkulturowych.

DR ANNA POL – koordynator dydaktyczny projektu, jest adiunktem w Wyższej Szkole Filologicznej we Wrocławiu, doświadczonym wykładowcą metodyki i przedmiotów z zakresu praktycznej nauki języka niemieckiego jako obcego. Autorka wielu publikacji na temat nauczania języków obcych oraz kursów e-learningowych i blended learningowych.

ARCHITECTURE FOR SOCIETY OF KNOWLEDGE – ASK – STUDIA III STOPNIA W JĘZYKU ANGIELSKIM NA WYDZIALE ARCHITEKTURY POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

W okresie powszechnej cyfryzacji środowiska życia architektura zyskała nowe środki techniczne oraz rozszerzyła zakres działania. Studenci specjalności magisterskiej na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej uzyskali możliwość kształcenia kompetencji pozwalających uczestniczyć w tych zmianach.

Projekt stworzenia na Wydziale Architektury studiów doktoranckich o profilu ASK (Architecture for the Society of Knowledge) był konsekwencją doświadczeń zdobytych w trakcie przebudowy modelu studiów magisterskich.

Powstanie studiów doktoranckich pozwoli absolwentom specjalności magisterskiej rozwinąć pasję naukowe. Ponieważ zainteresowanie architekturą wspomagana przez narzędzia cyfrowe jest zjawiskiem ogólnoswiatowym, kandydatów na studia doktoranckie będzie można znaleźć i w Polsce, i za granicą. Dzięki anglojęzyczności naukowych produktów studiów można liczyć na ich aktualność w kontekście międzynarodowym.

Stworzony program studiów wpisuje się w warunki funkcjonowania Politechniki Warszawskiej, zachowując silnie indywidualny charakter. – Dążymy do zapewnienia ścisłego ukierunkowania i jednoznacznej informacji na temat profilu badawczego jednostki – podkreśla dr hab. Jan Słyk. – Dzięki wsparciu finansowemu z programu FSS poza programem i materiałami dydaktycznymi udało się przebudować środowisko przestrzenne i wzbogacić infrastrukturę techniczną studiów. Nowa jednostka powstanie na styku z istniejącym laboratorium studiów magisterskich ASK, przez co obie formy studiów będą mogły korzystać ze wspólnych zasobów.

Tematyka badań prowadzonych w ramach studiów doktoranckich ASK dotyczyć będzie przede wszystkim symulacji, optymalizacji i pracy na modelach cyfrowych w architekturze. Dzięki eksperymentom w środowisku cyfrowym architektura zyskuje szansę przewidywania przyszłych skutków podejmowanych działań przestrzennych. Pogłębienie świadomości w tym zakresie pozwoli w przyszłości uniknąć błędów niszczących środowisko życia człowieka.

DR HAB. ARCHITEKT JAN SŁYK pracuje na Politechnice Warszawskiej na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Jest architektem z dorobkiem projektowym i praktycznym w zakresie budownictwa mieszkaniowego i użyteczności publicznej oraz urbanistyki.

Beneficjent:
Wydział Architektury
Politechniki Warszawskiej

Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
969 596,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
872 636,40 zł

Koordinator projektu:
dr hab. arch. Jan Słyk

Strona internetowa projektu:
<http://phd.asknow.eu/>

FSS/2014/HEI/W/0007

for. K. Pacholuk

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **opracowano idee** i program studiów doktoranckich Architecture for the Society of Knowledge (ASK PhD), a następnie poddano ją ocenie zewnętrznych konsultantów podczas wizyt studyjnych na norweskich uczelniach oraz w badaniach społecznych
- projekt jest elementem **szerszej koncepcji modernizacyjnej**, która na Wydziale Architektury PW dotyczy umiędzynarodowienia i otwarcia na nowe technologie
- członkowie zespołu **uzyskali nowe kompetencje** w pracy przy realizacji zadań projektowych
- **wizyty studyjne zaowocowały** cennymi kontaktami w środowisku akademickim i wśród praktykujących architektów, otwierając tym samym perspektywy nawiązania współpracy na szczeblu instytucjonalnym

ECO-SOLVING

Trwałe podwyższenie jakości kształcenia studentów wymaga wypracowania modelu współpracy między uczelnią a instytucjami z sektora prywatnego, publicznego i pozarządowego. Ważnym krokiem w tym kierunku był na Uniwersytecie Warszawskim projekt *eCo-Solving*.

Opracowanie skutecznego modelu współdziałania uczelni z interesariuszami zewnętrznymi, zgodnego z nowym trendem w edukacji wyższej, promującym przygotowanie studentów do przyszłej pracy zawodowej, było głównym celem tego projektu.

Jako główną płaszczyznę działań wybrano prace dyplomowe studentów UW służące rozwiązywaniu realnych problemów zdiagnozowanych przez zewnętrznych interesariuszy w zakresie zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska i zmian klimatycznych, realizowane we współpracy z firmą, instytucją publiczną lub organizacją pozarządową. Licencjaci i magistranci uczestniczący w projekcie mieli szansę współpracy z instytucją zewnętrzną, zajmując się konkretnym problemem do rozwiązania pod kierunkiem opiekuna.

Projekt był realizowany przez Uniwersytet Warszawski w partnerstwie z Fundacją Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. Po stronie UW za jego wykonanie odpowiedzialny był zespół Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych wspierany przez Międzywydziałowe Studia Ochrony Środowiska oraz Centrum Wyzwań Społecznych.

Beneficjent:
Uniwersytet Warszawski

Partner krajowy:
Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”

Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
681 601,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
607 368,00 zł

Koordinator projektu:
dr Małgorzata Roge-Wiśniewska

Strona internetowa projektu:
<http://www.delab.uw.edu.pl/pl/ecosolving/>

FSS/2014/HEI/W/0127

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **rozwój indywidualny i instytucjonalny wszystkich** osób zaangażowanych we współpracę przy realizacji praktycznych prac dyplomowych: studentów, opiekunów prac, reprezentantów firm i instytucji
- **ułatwienie wzajemnej komunikacji** dzięki stworzeniu i udostępnieniu wszystkim zainteresowanym innowacyjnego kanału komunikacji – portalu *pracademia.eu*
- **wzrost umiejętności powiązanych z potrzebami rynku pracy** u studentów, a co za tym idzie, zwiększenie ich szans na rynku pracy
- **nawiązanie i zbudowanie** sieci trwałych kontaktów między opiekunami prac dyplomowych i interesariuszami

Wszystkich studentów, którzy marzą o pracy dyplomowej tworzonej we współpracy z **biznesem, instytucją publiczną lub organizacją pozarządową** zapraszamy na nowy, praktyczny, warsztatowy kurs ogólnouniwersytecki dla studentów UW:

PRACADEMIA

KIEDY **WIEDZA**
SPOTYKA **PRAKTYKĘ**

ZAJĘCIA „PRACADEMIA - KIEDY WIEDZA SPOTYKA PRAKTYKĘ” BĘDĄ PROWADZONE PRZEZ WYSOKIEJ KLASY EKSPERTÓW I PRAKTYKÓW, REPREZENTUJĄCYCH M.IN. PRZEDSIĘBIORSTWA, ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, AKCELERATORY BIZNESU ORAZ PRZEZ COACHÓW BIZNESU

Kurs ogólnouniwersytecki w wymiarze **45 godzin** będzie odbywał się w semestrze zimowym roku akademickiego 2015/16 w **piątki** w godz. **15:00-17:15** na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych na Krakowskim Przedmieściu 30.

NA KURSIE NAUCZYSZ SIĘ M.IN.:

- ▶ PODEJMOWANIA I PROWADZENIA WSPÓŁPRACY Z BIZNESEM, INSTYTUCJĄ PUBLICZNĄ, ORGANIZACJĄ POZARZĄDOWĄ
- ▶ TWORZENIA OFERTY BADAWCZEJ ODPOWIEDAJĄCEJ OCZEKIWIANIOM INSTYTUCJI ZEWNĘTRZNYCH
- ▶ ZASAD EFEKTYWNEJ KOMUNIKACJI INTERPERSONALNEJ I NEGOCJACJI
- ▶ ZASAD ZARZĄDZANIA PROJEKTEM
- ▶ PRZYGOTOWYWANIA UŻYTECZNEGO I ATRAKCYJNEGO RAPORTU Z BADAŃ
- ▶ ZASAD JASNEGO, LOGICZNEGO I PRECYZYJNEGO SPOSOBU PREZENTACJI SWOICH BADAŃ DLA BIZNESU I INNYCH INSTYTUCJI

ZAPISY NA USOS

Przygotowaniu prac towarzyszyły dodatkowe elementy wsparcia: specjalne zajęcia „Pracademia – kiedy wiedza spotyka praktykę”, rozwijające kompetencje projektowe i przedsiębiorcze studentów, portal „Pracademia” <www.pracademia.eu>, pozwalający instytucjom zamieszczać własne zagadnienia problemowe i znajdować odpowiednich studentów chętnych do ich podjęcia, superwizje dla opiekunów prac oraz konferencja końcowa i warsztaty dla nauczycieli akademickich, doktorantów i studentów. Stworzenie głównych elementów projektu poprzedziły warsztaty EcoLabs, podczas których studenci, opiekunowie prac oraz przedstawiciele instytucji dzielili się swoją wiedzą i spostrzeżeniami dotyczącymi współpracy w ramach tworzenia prac dyplomowych.

Realizacja projektu wzmocniła trend stopniowej zmiany edukacji na bardziej praktyczną i dostosowaną do potrzeb i oczekiwań otoczenia instytucjonalnego uczelni. Powstał modelowy przykład dla przyszłych liderów i animatorów tych zmian.

DR MAŁGORZATA ROGE-WIŚNIEWSKA jest głównym specjalistą w Uniwersyteckim Ośrodku Transferu Technologii (UOTT) na Uniwersytecie Warszawskim.

PODNOŚCENIE ŚWIADOMOŚCI STUDENTÓW NAUK SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE ŚRODOWISKA I ZMIAN KLIMATYCZNYCH

Wprowadzenie innowacyjnej tematyki do nauczania na kierunkach społecznych Uniwersytetu Gdańskiego przyczyniło się do przełamania stereotypu, że środowisko i klimat nie są obszarami zainteresowań nauk społecznych.

Projekt *Podnoszenie świadomości w zakresie środowiska i zmian klimatycznych* miał za zadanie wprowadzenie problematyki z zakresu Science-Technology-Society do dydaktyki i badań nauk społecznych UG. Jego najważniejszym celem było podniesienie świadomości studentów nauk społecznych w zakresie środowiska i zmian klimatycznych. W tym celu opracowano koncepcję nowych przedmiotów wraz z podręcznikami i włączono je do programu studiów na kierunkach społecznych. Działania, które wykraczały poza tradycyjną ścieżkę edukacyjną, to zaangażowanie do tworzenia treści kursów środowiska samorządowców i studentów, a także dydaktyków i badaczy norweskich; wizyta studyjna na uniwersytetach w Oslo i Trondheim, udział w kongresie i konferencjach międzynarodowych, opracowanie kursu otwartego; włączenie do współpracy przedstawicieli nauk ścisłych, organizacji pozarządowych.

Korzyści z projektu to wprowadzenie problematyki związanej ze zmianami klimatycznymi oraz wynikającymi z nich kwestiami energetycznymi do programu nauczania oraz popularyzacja tej tematyki

wśród studentów nauk społecznych. Służyły temu: konferencje (pierwsza dla studentów, druga dla badaczy), publikacje naukowe, kursy oraz wykłady popularnonaukowe w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki i Targów „Akademia”. Kadra zaangażowana w realizację projektu nawiązała współpracę z naukowcami norweskimi (Uniwersytet Oslo oraz NTNU w Trondheim).

– Realizację naszego projektu potraktowaliśmy jako początek długofalowej współpracy z badaczami norweskimi – mówi dr Sylwia Mrozowska. – Pierwszym krokiem na tej drodze jest wizyta studyjna, którą odbędziemy w Norwegian University of Science and Technology. Mamy nadzieję, że w przyszłości uda nam się stworzyć program polsko-norweskich studiów doktoranckich.

DR SYLWIA MROZOWSKA jest adiunktem w Instytucie Politologii Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Zainteresowania badawcze: strategia, lobbying, polityka energetyczna Unii Europejskiej.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **wprowadzenie innowacyjnej tematyki** do nauczania na kierunkach społecznych
- **włączenie do współpracy** przedstawicieli nauk ścisłych, dydaktyków i badaczy norweskich, reprezentantów organizacji pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego
- **zapoczątkowanie długofalowej współpracy** z badaczami norweskimi
- **organizacja dwóch konferencji** (dla studentów i dla badaczy)
- **popularyzacja tematyki** w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki i Targów „Akademia”

Beneficjent:
Uniwersytet Gdański

Czas realizacji:
1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:
228 289,00 zł

Dofinansowanie z FSS:
205 458,00 zł

Koordynator projektu:
dr Sylwia Mrozowska

FSS/2014/H1EI/W/0099

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY I ODDZIAŁYWANIA

- **opracowanie innowacyjnego** programu zajęć na studiach podyplomowych dla doradców zawodowych
- **wzbogacenie wiedzy** absolwentów studiów podyplomowych o problematykę kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa z wraz z jej zastosowaniem w poradnictwie zawodowym
- **opracowanie kompletu materiałów** dla absolwentów studiów podyplomowych oraz zainteresowanych problematyką środowiska przyrodników, ekologów, pedagogów pracy, a także przedsiębiorców oraz doradców zawodowych
- organizacja **konferencji podsumowującej** I semestr studiów podyplomowych, połączonej z zajęciami warsztatowymi

PORADNICTWO ZAWODOWE OTWARTE NA KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA

Ukształtowanie świadomości ekologicznej doradców zawodowych i przygotowanie ich do propagowania właściwych postaw wśród uczniów to podstawowy cel projektu realizowanego przez dr hab. Barbarę Baraniak z UKSW. Jego efektem jest koncepcja nowatorskich studiów podyplomowych.

Zaproponowana koncepcja studiów podyplomowych wychodzi naprzeciw potrzebie modelowania poradnictwa zawodowego, w tym definicji profesji doradcy zawodowego, który w swej pracy nie powinien pomijać problemów ekologicznych, ale je eksploatować i popularyzować zawody o profilu korzystnym dla środowiska. Z powodu zagrożeń ze strony przemysłu i innych miejsc pracy, także usługowych, wszyscy muszą być świadomi konieczności ochrony środowiska naturalnego.

Beneficjent:

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Czas realizacji:

1 stycznia 2015
– 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu:

452 856,00 zł

Dofinansowanie z FSS:

407 570,00 zł

Koordinator projektu:

dr hab. prof. UKSW Barbara Baraniak

FSS/2014/HEI/W/0032

Problemy te stanowią treść studiów podyplomowych jako jednego z komponentów projektu *Poradnictwo zawodowe otwarte na kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa*.

Projekt ukazał nowy wymiar poradnictwa zawodowego. Powinien on być rozwijany, co pozwoli uwrażliwić doradców zawodowych na problematykę ekologiczną. Projekt pokazał także, że poradnictwo zawodowe jest teorią interdyscyplinarną pedagogiki pracy, a ta powinna również poszerzyć swój zakres o treści ekologiczne.

Choć przedsięwzięcie nie obejmowało współpracy z instytucjami z krajów EOG, to po seminarium podsumowującym nawiązana została współpraca z placówkami z Norwegii i Islandii.

DR HAB. PROF. UKSW BARBARA BARANIAK – jest profesorem Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół pedagogiki pracy i jej kluczowych pojęć, takich jak praca, zawód, kwalifikacje.

POZOSTAŁE PROJEKTY REALIZOWANE W RAMACH PRIORYTETU „ŚRODOWISKO I ZMIANY KLIMATYCZNE”

EcoHotel – gra decyzyjna dla studentów

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0131

Beneficjent: Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 839 800,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 679 320,00 zł

Utworzenie nowych interdyscyplinarnych programów kształcenia w zakresie ekonomii ochrony środowiska (w języku polskim i angielskim) w Uniwersytecie Łódzkim

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0124

Beneficjent: Uniwersytet Łódzki

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 592 315,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 533 083,00 zł

Edukacyjne Centrum CCS

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0122

Beneficjent: Politechnika Częstochowska

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 478 099,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 386 393,40 zł

Product&Process Management. Environmental Focus – studia inżynierskie w języku angielskim

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0120

Beneficjent: Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 790 553,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 711 497,70 zł

Strona internetowa projektu: <http://www.ppm.ue.poznan.pl>

Zrównoważony rozwój, zrównoważone społeczeństwo – opracowanie i wdrożenie innowacyjnego programu kształcenia w zakresie nowoczesnych metod pomiaru, ewaluacji i prognozowania jakości życia

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0115

Beneficjent: Uniwersytet Łódzki

Instytucje partnerskie: Atlas sp. z o.o., Biuro Planowania Przemysłowego Województwa Łódzkiego w Łodzi, Zakłady Chemiczne Organika SA, Centrum Zrównoważonego Rozwoju

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 380 500,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 342 450,00 zł

Systemy Informacji Geograficznej (GIS) – integracja aspektów środowiskowych i klimatycznych jako ważnego czynnika rozwoju gospodarczego i jakości życia – innowacyjne studia magisterskie

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0114

Beneficjent: Uniwersytet Łódzki

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 630 706,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 567 306,00 zł

Strona internetowa projektu: <http://geoinformacja.uni.lodz.pl>

Lingwistyka dla ekoodpowiedzialnego biznesu MA

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0110

Beneficjent: Uniwersytet Łódzki

Instytucja partnerska: University of Nordland, Norwegia

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 389 518,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 350 566,20 zł

Szkolenie podnoszące kompetencje studentów i absolwentów: Monitoring środowiska z wykorzystaniem nowoczesnych technik analitycznych i chemometrii

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0108

Beneficjent: Uniwersytet Łódzki

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 382 034,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 343 730,60 zł

Strona internetowa projektu: <http://www.pzs.uni.lodz.pl/chemonit>

Zazielenienie Wyższej Szkoły Europejskiej

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0096

Beneficjent: Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie

Instytucja partnerska: Fundacja Partnerstwo dla Środowiska

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 671 640,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 604 476,00 zł

Wykorzystywanie nowych metod i narzędzi w kształceniu studentów UMB w zakresie ochrony radiologicznej

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0088

Beneficjent: Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Czas realizacji: 1 lutego 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 219 710,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 197 739,00 zł

Strona internetowa projektu: <http://www.rad.umb.edu.pl/>

Przygotowanie, utworzenie i promocja interdyscyplinarnego kierunku „Analiza i kreowanie trendów”

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0072

Beneficjent: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 29 lutego 2016

Budżet całkowity projektu: 188 958,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 170 062,00 zł

Strona internetowa projektu: <http://www.uwm.edu.pl/trendy>

Dziennikarstwo ekologiczne – nowa jakość w edukacji medialnej

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0059

Beneficjent: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 377 258,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 339 532,20 zł

Zasada zrównoważonego rozwoju w budownictwie energooszczędnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0058

Beneficjent: Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 664 900,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 598 410,00 zł

Strona internetowa projektu: <http://www.budownictwoenergo-oszczedne.utp.edu.pl>

Zapobieganie zanieczyszczeniom środowiska przez chemikalia używane w konserwacji dzieł sztuki dzięki wykorzystaniu technologii laserowej

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0053

Beneficjent: Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 97 105,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 87 394,50 zł

Strona internetowa projektu: <http://www.laserswraiz.pl/projekt>

Studia podyplomowe „Prawne instrumenty ochrony środowiska”

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0033

Beneficjent: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Instytucje partnerskie: Lubelska Izba Rolnicza

Regionalna Izba Gospodarcza w Lublinie

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 232 309,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 209 078,00 zł

Strona internetowa projektu: <http://www.umcs.pl/pl/o-studiach,6877.htm>

Nowoczesna edukacja o przeciwdziałaniu zagrożeniom środowiskowym

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0027

Beneficjent: Uniwersytet Śląski w Katowicach

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 377 671,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 339 903,00 zł

Wody pod presją – praktyczny kurs oceny presji obiektów gospodarki komunalnej na wody powierzchniowe

Projekt: FSS/2014/HEI/W/0004

Beneficjent: Politechnika Warszawska

Czas realizacji: 1 stycznia 2015 – 31 maja 2016

Budżet całkowity projektu: 500 000,00 zł

Dofinansowanie z FSS: 450 000,00 zł

Strona internetowa projektu: <http://wody.hydrologia.neta>

WARTOŚĆ WIELOKROTNIE DODANA

Każdy projekt ma jasno określony cel główny i cele szczegółowe – to oczywiste. Ich realizacja zgodnie z założeniami jest już prawdziwym sukcesem, bo są to z reguły ambitne zadania. Jednak bardzo często – prawie zawsze – udaje się także wypracować nieplanowane, a niezwykle cenne efekty dodatkowe.

Koordynator projektu wie, co chce osiągnąć, choć czasami, gdy debiutuje w tej roli, nie do końca ma pojęcie, jak to zrobić. Z pomocą przychodzi mu często duch zespołu – poczucie jedności wynikające ze wspólnej pracy, konieczności przewycięzania trudności i własnych ograniczeń.

– Wartością dodaną stała się przede wszystkim współpraca w zespole projektu, zbudowana na fundamencie zaufania, rzetelności, pracowitości i kreatywności, prowadząca do przyjaźni akademickiej pomiędzy jego członkami – mówi dr Beata Karpińska-Musiał z Uniwersytetu Gdańskiego. – Nauczyciele poznali się nawzajem, poznali to, co robią, i pozwolili, by połączyło ich doświadczenie wspólnego doskonalenia się oraz budowania wiary w studenta.

– Konieczność nadzorowania wszelkich, zarówno drobnych, jak i kluczowych działań, zawsze zmienia nieco perspektywę, z jakiej na projekt patrzy koordynator – podkreśla dr Magdalena Szalbot z Uniwersytetu Śląskiego. – Jednak tym, co pozostaje i co łączy

wszystkie osoby, które zetknęły się z projektem, były chwile, kiedy uświadamialiśmy sobie, że wspólnie robimy i właśnie przeżywamy coś niezwykle ważnego, co pogłębiło naszą ekologiczną wrażliwość i odpowiedzialność.

– Możliwość uczestnictwa w projekcie, a tym bardziej jego koordynowania, zawsze jest doświadczeniem cennym i wiele wnosi tak do warsztatu pracy, jak i osobistego rozwoju – ocenia Magdalena Nowak z Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu. – Koordynator pozostaje od początku do końca ambasadorem projektu. W przypadku projektów wymagających od uczestników niestandardowego działania, otwartości na rozwiązania ambitne, ale przez to trudniejsze, a do takich należał projekt *Filolog dla środowiska*, nabrało to szczególnego znaczenia. Jednak owocna współpraca z uczestnikami, wzajemny szacunek i zaangażowanie zapewniły nam w efekcie satysfakcję i wartościowe rezultaty.

– Bardzo ważną wartością dodaną jest duch zespołu. Dużo się nauczyliśmy sami o sobie: wiemy, że razem możemy dużo osiągnąć i mieć z tego satysfakcję – twierdzi dr hab. Barbara Borusiak z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Współpraca z instytucjami z krajów, które nie są powszechnie znane i odwiedzane przez Polaków, to zawsze wyzwanie i szansa na rozprawienie się ze stereotypowym postrzeganiem Norwegów czy Islandczyków.

– Bardzo miłym zaskoczeniem było przyjęcie, jakie zgotowali naszym uczniom partnerzy z norweskiej szkoły – wspomina Michał Szyperski z Zespołu Szkół im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu. – Wbrew stereotypom o chłodnych i wstrzemięźliwych Skandynawach, nauczyciele i uczniowie szkoły Sande okazali się ludźmi niezwykle przyjaznymi, życzliwymi oraz otwartymi na nowe przedsięwzięcia.

Wciąż wspominamy bardzo ciepły stosunek i gościnność okazaną nam przez pracowników uczelni norweskich i przedsiębiorstw, w których mieliśmy okazję być – mówi dr hab. inż. Remigiusz

fot. z archiwum BMF

fot. K. Pacholák

Kozłowski z Uniwersytetu Łódzkiego.

– Realizacja projektu pozwoliła mi bliżej poznać Norwegów jako ludzi. Jestem pod dużym wrażeniem profesjonalizmu w organizacji zadań po stronie norweskiej – wspomina dr inż. Adam Mroziński z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy.

– Dzięki wizytom młodzieży w Norwegii oraz norweskich ekspertów w Koninie, studenci poznali nowoczesny styl współpracy z wykładowcami norweskimi – partnerski, oparty na relacjach bardziej bezpośrednich – podkreśla Artur Zimny z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie. – Młodzież naszego subregionu, pochodząca w dużej mierze z małych ośrodków miejskich i wiejskich, mogła poznać nie tylko kulturę Norwegii jako kraju, ale też kulturę organizacyjną – partnerskie zasady współpracy w zespole, także z przełożonymi, inny system edukacyjny, praktyczne podejście do rozwiązań ekologicznych i stylu życia.

– Często spotkać można się z opinią, że Norwegowie są dość chłodni, trzymają innych na dystans – mówi Magdalena Łazarewicz z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. – Nie wiem, skąd wziął się taki stereotyp. W ramach projektu mieliśmy przyjemność współpracować z wieloma osobami z NTNU. To jedne z najcieplejszych i najbardziej otwartych osób, jakie znam. Czy to jedynie wyjątki potwierdzające regułę? Szczerze wątpię.

Kontakty z zagranicznymi partnerami, konieczność porozumiewania się z nimi, wspólna praca nad projektami – to także okazja do przełamывania własnych ograniczeń.

– Studenci z wielkimi obawami przygotowywali się do wyjazdów i spotkań z rówieśnikami, wyrażając wątpliwości: „czy się dogadamy?”, „czy nie będziemy zbyt prowincjonalni?”, „czy merytorycznie jesteśmy w stanie się z nimi równać?” – wspomina dr Anna Gądek z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie. – Tymczasem – po przełamaniu nieśmiałości i bliższym poznaniu okazało się, że niczym nie odbiegają od poziomu partnerów norweskich, a wręcz wyróżniają się profesjonalnym przygotowaniem prezentacji,

referatów czy dyscypliną pracy. Taka konfrontacja ma niezwykle doniosłe i pozytywne znaczenie w przełamywaniu kompleksów młodych ludzi, zwłaszcza wywodzących się z wiejskiego lub małomiasteczkowego środowiska i studiujących poza dużymi ośrodkami akademickimi.

Współpraca ze szkołą norweską dała uczestnikom projektu jedyną w swoim rodzaju szansę i okazję do przełamania bariery językowo-kulturowej i praktycznego wykorzystania umiejętności posługiwania się językiem obcym – ocenia Robert Guzik z Miejskiego Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Krośnie. – Przyniosło to niewspółmiernie lepsze efekty niż standardowe nauczanie w szkole.

Dla wielu osób biorących udział w projektach była to okazja do odkrycia zupełnie innego świata.

– Dla uczestników zdumiewające były islandzkie drogi i krajobrazy rodem z Księżycy na trasie do siedziby partnera, piękna przyroda, zrównoważone podejście do współistnienia człowieka i natury oraz do relacji międzyludzkich – opisuje Barbara Zdrojewska z Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. – Smaczna islandzka woda, którą można pić prosto z kranu, świeże ryby i niezwykle gatunki roślin i kwiatów.

– Norwegia zaskakuje nie tylko białymi nocami, ale także wszechobecną komputeryzacją, widoczną zarówno na uczelniach czy w szpitalach, jak i na drogach – zauważa prof. Tadeusz Tuszyński z Krakowskiej Wyższej Szkoły Promocji Zdrowia. – Kolejnym miłym zaskoczeniem jest wielka dbałość mieszkańców o każdą roślinę i o ochronę powietrza (...) Spektakularnie wyglądają zielone dachy pokryte trawą, spotykane nawet na przystankach autobusowych. Norwegia jest państwem szczególnie wrażliwym na ekologię, co widoczne jest na każdym kroku.

– Z dużym zainteresowaniem i ciekawością poznawałam kulturę Islandii, kraju, gdzie, jak się okazało, Polacy stanowią największą mniejszość narodową – mówi dr Natalia Morgulec-Adamowicz z Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie. – Wielką radością było

Źródło: marenloviseby/fotografy.pl

prowadzenie warsztatów dla islandzkich i polskich studentów, w trakcie których na naszych oczach rodziły się rozmaite pomysły zawodowe młodych ludzi.

Dzięki wizytom uczestnicy czasami z ulgą uświadamiali sobie, że inni mają podobne problemy jak oni.

– Pozytywnie zaskakujące było to, że studenci w krajach partnerskich mają podobne problemy związane z mobilnością, a warsztaty służą im jako forma otwarcia i przełamania własnych barier – uważa Barbara Zdrojewska z Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie.

– Zaskakujące było to, że – pomimo odmienności kulturowej – zmagamy się w szkołach z podobnymi problemami – ocenia dr hab. Jacek Pyżalski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Wspólna praca, pokonywanie trudności, uczenie się siebie nawzajem – dzięki temu nawiązano także przyjaźnie, które trwają.

– Dla studentów norweskich przyjazd do Wrocławia w ramach praktyk był ciekawym doświadczeniem, także kulturowym – mówi Anna Zasłona z Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu. – Najbardziej podobały im się spotkania w gimnazjum i liceum i udział w lekcjach. Mogli w ten sposób skonfrontować

swój model szkoły z polskim. Cieszyły ich też bardzo spotkania i wycieczki z polskimi rówieśnikami – zrodziły się nowe przyjaźnie.

– Wielkie zaangażowanie po stronie partnera i beneficjenta, dobra komunikacja i jedność celów, wspólne realizowanie działań projektowych oraz aktywne spędzanie czasu wolnego stworzyło stabilną podbudowę trwałych, przyjacielskich relacji pomiędzy członkami zespołu projektowego – mówi Magdalena Opala z Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu. – Relacje te zaowocowały sympatią daleko szerszą niż tylko w gronie realizatorów projektu, również wobec innych pracowników obu uczelni.

– Szczególnie cenne są przyjaźnie, które zostały nawiązane pomiędzy nauczycielami polskimi i norweskimi – uważa Małgorzata Kulesza z XIII LO w Krakowie. – Będą one wpływały na naszą dalszą pracę. Ważne było wspólne działanie, zaangażowanie dużej grupy nauczycieli w nowe inicjatywy, wykorzystanie naszych doświadczeń i profesjonalizmu, dochodzenie do wspólnych rozwiązań.

W wielu przypadkach pomyślna realizacja projektu stanowi:

impuls do dalszego działania – odważniejszego, bo popartego doświadczeniem i świadomością własnych możliwości.

– Realizacja projektu zmotywowała wszystkich pracowników naszej katedry do aplikowania w kolejnych konkursach w przyszłości – podsumowuje dr hab. Cezary Kochalski z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

– W wymiarze globalnym projekt był znakomitą okazją do współpracy międzynarodowej, dzielenia się wiedzą i doświadczeniem, a w lokalnym – otworzył nowe możliwości rozwoju Instytutu Europeistyki, a tym samym studentów i studentek – oceniają dr Marta Warat i Aleksandra Wiecha z Uniwersytetu Jagiellońskiego. – Z takich okazji zawsze warto korzystać.

zachętę dla innych

– Dwie młode nauczycielki, po raz pierwszy zaangażowane w realizację projektu, zapoznały się z jego stroną organizacyjną oraz finansową i w nowym roku szkolnym będą koordynować projekt finansowany z Funduszu Wyszehradzkiego – mówi Joanna Stefańska z Gimnazjum nr 18 im. Armii Krajowej we Wrocławiu.

a nawet – inspirację do działań, które jeszcze niedawno wydawały się nierealne:

– Doświadczenia zdobyte podczas badań terenowych zainspirowały mnie do aplikowania w międzynarodowym programie INTERACT, umożliwiającym naukowcom prowadzenie badań w stacjach zlokalizowanych na kole podbiegunowym, również na

Svalbardzie – planuje dr hab. Karina Wieczorek z Uniwersytetu Śląskiego.

I na zakończenie:

– Projekt był wspaniałą przygodą, wielkim zobowiązaniem i odpowiedzialnością, ale dał masę satysfakcji, możliwości osobistego rozwoju i pomysłów na przyszłość – stwierdził dr hab. Grzegorz Mazurek z Akademii Leona Koźmińskiego.

Nic dodać, nic ująć.

PODZIĘKOWANIA

Kolejna faza wdrażania funduszy EOG i norweskich w Polsce dobiega końca. Pragniemy podziękować wszystkim tym, którzy przez ostatnie cztery lata z nami byli i współpracowali oraz nas wspierali.

Szczególne podziękowania kierujemy do Państw-Darczyńców – bez ich wsparcia nie byłby możliwy transfer najnowszej wiedzy i doświadczeń, nie zostałyby nawiązane trwałe relacje pomiędzy instytucjami, uczelniami, szkołami i poszczególnymi osobami.

Dziękujemy naszym instytucjom partnerskim – SIU z Norwegii, RAANIS z Islandii i AIBA z Liechtensteinu – za promowanie współpracy z polskimi instytucjami edukacyjnymi w krajach partnerskich oraz za wsparcie i zaangażowanie w inicjatywy Funduszu.

Dziękujemy Ambasadzie Królestwa Norwegii w Polsce za otwartość i współpracę, dziękujemy Krajowemu Punktow Kontaktowemu – Ministerstwu Rozwoju za codzienną współpracę i wsparcie we wdrażaniu Funduszu.

Szczególne podziękowania składamy naszym Beneficjentom – Koordynatorom projektów oraz Uczestnikom indywidualnym. Gdyby nie Państwa zaangażowanie w działania, nie byłoby Funduszu w jego obecnym kształcie. Ufamy, że kontakty naukowe i przyjaźnie nawiązane dzięki realizacji projektów będą przynosić Państwu dalsze korzyści zawodowe i osobiste.

Dziękujemy bardzo Zarządowi i zespołom wspomagającym z naszej macierzystej instytucji, Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, za wspólną pracę, często niewidoczną na zewnątrz, ale jakże cenną w codzienności zawodowej.

Te wszystkie instytucje, a w szczególności ich przedstawiciele, przyczyniły się do ostatecznego sukcesu w realizacji FSS. To dzięki nim możemy patrzeć wstecz z poczuciem dobrze wykonanego zadania, oczekując równocześnie na kolejne wyzwanie w postaci nowej edycji Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego w perspektywie finansowej 2014-2021.

ZESPÓŁ FUNDUSZU STYPENDIALNEGO I SZKOLENIOWEGO

www.frse.org.pl | www.fss.org.pl

